

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תזריע תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קפג
חובטת מוצעא. המפקיד - פרק שלישי דף לט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינליץ)"
 רש"י

ה'ג נמשע על קרון דתכתי והשבעית השמטתה ונשקתה היינו על כרחו: אפקעתא
 דמלכא. מצות המקלה: דרשמיש מרתתן דתכתי אם בגיט חוששת. היינו מדעתו ולא שבה
 דתכתי רישיה דקרא וקם שאון בעמקו הוי דריאם שלא יבאו ארביס עליהם וכל מבצריך
 ישר וילו מנזלה מאירילי האגרי העיריות שרדון מאן כבוד שלמן בית ארבלא

ביום מלמלקה שרדוןו יבאון למלמקה על ידי
 מארב על עם הדימש כבודם שלא נהויה הנהם
 לברוח מפניסם ושודרם את הלא ונמורו ורימה
 יט הגלת יהודה כולה הגלת שלומים מתוך
 9 ישיבת שלום באין מרדיו הגלם נמכדנצרה. בית
 ארבלא תרגם יהונתן בית מארב א"ף למיד
 11 תרסו בו כמו (והשע) י: ענו את יודנעאל שהוא
 12 לירושן וירעה ולא לשון עיר ומדקא אמר יושד
 13 כבוד שלמן בית ארבלא כמכלל דתורא יומא
 14 לאו בית ארבלא ביום מלמקה הוה אלא מורך
 15 בא בלבם והמה ערובים אם על בגים והולכים
 16 למה דמזאנא האויב שקאם נכא עליהם: הוישתי
 17 נעקבה וכוון. מפ' לקמיה אחיאי קאי וכוכלא
 18 לאחיאי מאי שמין להם כאריס. אם יבאו
 19 הבעלים ישלו אלו בשבח קרקעת פירות
 20 כמנהג אריסי המקום השתא וריו ונשפר נהי
 21 וישול הכל דאילו הנהם וריו ונשפר דכון
 22 ששמעי בו שמת פי בתת לא ארעאק ברבולד
 23 פריז נתח אכל קרב ללא שמעט שמת לא
 24 ארעאק ברבולד נחית אלא לישול כאריס בכל
 25 שקת ושאק פירות דתא מנתקין נכסי אחיאי. נכסי
 26 מלוג שהוא אוכל פירות והקרו השתא הוציא
 27 הרבה ואכל פירות קישעא. קודם שמת או
 28 שגרקשה. הא לא דמיא. מרזאן הוא הא דנכסי
 29 שביון לרעא אפקעתא דמי קשטה. שהיא
 30 יתוקם שיהיאנה קנה ואחיה ואין קידושן
 31 תפוסין דה מן התורה אלא מרדכי נכפריס
 32 לסיקרי ויצאח כמזאנא בעיב אם תקאן: כמזיא
 33 על נכסי אחר דמי. ואם הוציא ולא אכל כרי
 34 הוצאתו שמען לו רלא ספקא אפקעת
 35 שהיא מתוקן מידו דרזאג שקא תמאן בו: תפס
 36 ליה רבון. לישול כאריס: בי היכי דלא
 37 ניפסדינהו. שלא ילקבל קרקעת לזרוען תמיד
 38 אלא עבודא קמיה דתא בעיר: כרימס: לאחיאי: הא רב
 39 נהפן. בורח ממזנת מרדכי: ימא לדעת אין
 40 מרדכי. דכון שהיה שפר בדעתו ולא צידה
 41 בלכותו לירד לנכסיו שמ לא ניתא ליה: בורח
 42 הרי הוא כשבי. שאין דעתו מיישבת עליו
 43 ממתנת שהוא בודל: ממתנת כרנא. שאין לו מקנה
 44 לפרוע כסף ודאולתלו לפרק ובורח לפני או
 45 הנותן קנה וימא לרע: שאין כאן מתנת: ממתנת
 46 מרדכי. שרזא את תפס ופרסאי הורזן על
 47 פשיבות דמיס דרזאמין כדכא קמאי ר' (הוי)
 48 מרדכי אין רציהת בלשון: רבין וכן מפרשי
 49 בערערי דרב האי גאון ושער און מצטדיין
 50 לאחיאי. לנכסיו דרב והנכון ורתי שמור
 51 בעלמס ואחיכ מרדכי קרוב לחשיבה לכולם
 52 כאריס ולוקים מרדכי לעולם. שלא ישול כבוד
 53 ליתמי אכא דשמע ליה וחי אפטרופוס לרבר מנזה אכל לדיקני לא שמעי לה: אין מרדכיין קון לנכסי שבי. ואפילו הוא ראי לירשוה דקא מפיסד להו ומתוב שיורידו להם איש
 54 נכרי: ר' אמר קרוב הדיא ירשח נכסיו קון לעשות ולאכול כדמיסיס טעמייה דכון דקון לא ידע למחויי אהת האי קרוב לאחיו: כון וליומר לחלק ירושחן או קון להם לחורדי איש
 55 נכרי דלא מן למעט ביה וירשה: ור' אמר ממתנת קרוב לנכסי קון. כון קון שיש לו אח מאבא ואוחא אי מאבא: יש לו אח מאבא דאיש נכרי הוא רבי אלא קון אין מרדכיין אוחא אח מאב
 56 לנכסי קון ממתנת קרובת אחיו: יש לה שדוחא על קון ואחי לאחיו: כון לעורר אחיו ויאמר נכסיס הדלו יש אחי מאמי הם שפצלו לו אח מאבא ואילו לחלקו בא: אחאי. אחאי.
 57 כדפרישתי שזח און מן האם לאחיו יש קון מן האב: ש"ב הויא. דאמט אין מרדכיין קרוב לנכסי קון שקא יחזיק בהם ממתנת וירשה אכל אחר שאין לו עטנת וירשה מרדכיין ולא
 58 היישיון שקא יטעון אחיו על קון מקום לו ואכלתיים שחוקה ש"מ אין מחזיקין נכסיו קון אם לא אכל בפני האב שלש שנים אין שלש שנים שאכלן בפני הקון וקא
 59 ו'אפי'

ובכולם שמין להם כאריס. ואנושיס דרשבג קאי כדמיסיס קאי פריש דבשבי ששמע
 שמתו אוכל כל הפירות ואם ובוואו בעלמס קודם שיאכל הפירות ישול כבוד
 אריסיין ויחידו השאר ונבטושיס דלא שמע שמת לא יאכל כל הפירות אלא שמין
 הפירות שיאכל כשאר אריסיין למחצה דלשמי ולרביע ולא יאכל כלום בחנם וקשה

דאמאי ליעול לירד ולמכור ביום לישע לירד
 ולאכול תנו דתא אפילו לאכול בחנם אינו יורד
 ועוד ימא פריך בתי יחבי אבי מנהים לכל לא נא
 דאי ויא כלל אפילו למיד מרדכיין כון שאין
 לו אלא כאריס ונכרי ועוד ימא פריך ממונתיא
 הוצאות על נכסי אשתו דהקם יורד לאכול
 אריסות ותו דאמר שמואל לקון שבי שדנח
 קמה לקעור מעמידן אפטרופוס קורא וכוז
 ואחיכ מרדכיין קרוב לנכסיו ומעקרא אמאי אין
 מרדכיין קרוב כון שלא יאכל הפירות בחנם לא אם
 נראה חודאי שקל הפירות אוכל בחנם ואם וכל
 ורש ורוע ובעלים באו קודם שקער ישול כאריס
 שכר שרזו ונמלו וקרוב וכן לתיק אתי להו שאין
 שמין כאריס ולכך אין מרדכיין דלקמא מפיסד
 להו לפי ששרא שיבואו בעלמס קודם שקעור
 ויאכל ולא ישול כלום ולא ישיבת הרקעו אלא
 כל מה שימצא יאכל בחנם אין קרוב ויורד
 לנכסי שבי והשתא פריך שפיר כון שאכל כל
 הפירות כשיבואו ובעלים קודם שילקט אמאי
 נוטל כאריס טפי ממונתיא הוצאות על נכסי
 אשתו כי הוא דקאמר ואילו הנהם וריו ונשפר
 פי' כששמע הבעלים משמשיים ובאן מנתין
 אוהו לקדם ולתלוש א"פ' שפירותו ישור הרבה
 מעמלו כון שאם לא יקדם אין ששלמין שרזו
 אכל דקא מנוטשיס אם לא בעלים אין מניחין
 אוהו לתלוש כון דלא מפיסד מדי דשימי
 להו כאריס.

אמר שמואל שבי ששקבא מרדכיין. ורתי
 והאמיקה שמואל חזי ומקא ר' זיל דתיק
 אף על גב דבשבי מרדכיין ימא לדעת אין מרדכיין:
 ה'יני' לדעת. דמסקמא לא פליג אשמואל
 מרלא קאמר את בורח או אף יוצא
 לדעת:
ש"מ מרדכי הוצא אין מתוקן נכסיו קון
 ואפי הגריל. פריש' מרדכיין רב הוצא
 אין מרדכיין קרוב את נכרי מרדכיין וקשה
 דבלא רב הוצא כמה משניתי יוש שמעמידין
 אפטרופוס לנכסי ישימע ע"ק הדיכי (ניסן
 דף גב) מנזרו ביד לא ישימע ע"ק הדיכי ממתנת
 מרדכי הוצא דאין מתוקין דלקמא אי טוען יש
 חוקה מועיל דתא מרדכיין נכרי משום דליבא
 למחויי למידי דעבי אין מרדכיין איכ' יש
 ולא דעת לומר דקא עייס שלקתה מאבי ודכי
 נמי יש לו לדעת ולמחות בסוף כל שלשה
 וכי

ואחיכ מרדכיין קרוב לנכסיו קון וקוקים אפטרופא
 לעולם אפטרופא לדיקני לא מוקמינו: אמר רב
 הוצא אין מרדכיין קון לנכסי שבי ולא קרוב לנכסי
 קון ולא קרוב ממתנת קרוב לנכסי קון אין מרדכיין
 קון לנכסי שבי ודלקמא מפיסד להו ולא קרוב
 ממתנת קרוב לנכסי קון באחי מרדכיין ור' אמר קרוב
 לנכסי קון] כון דלא ממי אחי לאחיו: ביה אמר
 רבא שמע מנייה מרדכי הוצא אין מחזיקין נכסיו קון
 ואפילו

1 וכן אמר רבה השבוחו לאמצע. וכן אמר רבה גרס. רש"י וכן אמר רב ופליגי אמר בפ"י שמתו רב וקמנ ושם ריה
2 סעוד למשעה ועוד רבה תלמידיה דרב חסדא היה והביי אמר רב חסדא שמעקא שמועקא
3 ואי גרס ליה וכן אמר רב גריסין שהיה רבו של רב חסדא משום דאיכא למירי בכפא בתרא
4 (רף קמנ) לא שנו אלא ששבריה נכסיים ממתת נכסיים אבל שבריה מחמת עצמן של אחים

השבוחו לעצמן אחריה רב חסדא לרבי דרב רבא
למירי דלית ליה משה שמעקא אלא אפילו
השבוחו מתמת טורחין של משבוחין בי רבא
דחשיל פרסד השבוחו לאמצע. ויעד. אלו ששנו
הלוקמי. מי ידע. שיש לו אחיהם נזילה מו. קרוב
היודר לנכסי שבו שאם יבאו הבעלים יטלו
שלחם אמרו שמין להם פאריס הקא יודיה לא
הבינו ליה. בתמיה לו עשה השבוחין לדעת
לעצמן ולא ידביי להם באריס בחלקי חשבון
כ"ד נהתי. דמורדין קרוב לנכסי שבו. הקא לא
בישות חרתי. כשרד זה לוחבו לא נמלק ב"ד
יעוד. אם קא למקל לא הוה מורדין אותו דקא
אזוי קטן היה ואין מורדין קרוב לנכסי שבו
מתני' הרי זה יוציא לו הדינות. ששחזרם
לו ויפחות מהם הם גרעילים לחסור ובענין מוקף ל
בשעירן עם פירותיה. אויז. מירל. דוק. מירל
ודוקה לאורו: הכל לפי המדה. וכן לכל בור
וכו': הכל לפי המון. שנתחנן גדול לכל ענה
השנה יתח לו בה. ר"י יוחנן בן נורי אמר. אהכל
לפי המדה פליגא. אם היתה מדה מרובה
השקדו אצלו הרבה ובגמרא מקשה י בורים
לא יוציא לו הדינות מפני שהם מותרות
בשבותיהם הגורן שמקפיד החיטין וכשיש בימות
הגשמים כשמחזיר נפוחות ובאביבא עבכרים
אזין נתקסים כל כך לכל בור וכו' דבטלי האי
לא אביל עבכרין מי בורין הלוקף נפיתו
משילת קטן התורה הגופע לשני בורים או שלשה
שהעבכרים אוכלי גמ' ויע שמתו בגנעולין.
הסר כל כך לפי שהגנעולין מתיבשין ונפולין.
הדחת מושבתיך אבל ויע פשתן נקי אינו חסר
כיכל לקל בור וכו'. פירוש דהמתניח הוא: לית
דידיה קמא בור וכו'. ויראה קמא חסרו ונטול על
של בור כפי חשבון. תרת. תורן. היתה יתירה
על של בתים. בשפופני. שוטיים כבתייל. מנה
בימות התורן. סמוך לזיבשן שנתבטשה בתורה
והתורן לו בימות הגשמים. תורן ותפוח
מלתולחות הגשם והתורן אי"ב שדרכו לתפוח
לפקע כדא. שמתמלאין בו דחשין או שערין
בימות התורן ונפין את הכר יפקע בימות
הגשמים מחמת תפוחת התחבוא: איצנא. דחק
מתוך שלש מקומות יח דנחיק תורן והתורן
מתני' גמ' לית. אם הפקד אצלו מן ועברו עם
יטו הנקשים בולעין שותה: אף המוכר בו. ששם
שאמר במקפיד בן אמר במוכר שהמוכר שנו
לחזירו ונתון לו מתוך תבוייתו כשהוא מסתפק
תמיד והוא מווקף הרי הלוקח מקבל עליו
לפחות לו לוג מחמת חמת שמרים. לביא
לעגא לוג גמ'. התי מקפיד. קוח תבוייתו
מכמיס בשעה כדרך שערשין בנות בופרא.
נפתי נדישתא. קרקע שערשין מנהג תבוייתו
ארדלייא בלעז: הא. בארתיה דריי מיין טב
מתוהא דאתריה דנפא קמא: בארתיה דרב
הודיה. מילתא באפי נפשה היא ולא אמתינית

1 וכן אמר רבה השבוחו לאמצע. וכן אמר רבה גרס. רש"י וכן אמר רב ופליגי אמר בפ"י שמתו רב וקמנ ושם ריה
2 סעוד למשעה ועוד רבה תלמידיה דרב חסדא היה והביי אמר רב חסדא שמעקא שמועקא
3 ואי גרס ליה וכן אמר רב גריסין שהיה רבו של רב חסדא משום דאיכא למירי בכפא בתרא
4 (רף קמנ) לא שנו אלא ששבריה נכסיים ממתת נכסיים אבל שבריה מחמת עצמן של אחים
5 השבוחו לעצמן אחריה רב חסדא לרבי דרב רבא
6 למירי דלית ליה משה שמעקא אלא אפילו
7 השבוחו מתמת טורחין של משבוחין בי רבא
8 דחשיל פרסד השבוחו לאמצע. ויעד. אלו ששנו
9 הלוקמי. מי ידע. שיש לו אחיהם נזילה מו. קרוב
10 היודר לנכסי שבו שאם יבאו הבעלים יטלו
11 שלחם אמרו שמין להם פאריס הקא יודיה לא
12 הבינו ליה. בתמיה לו עשה השבוחין לדעת
13 לעצמן ולא ידביי להם באריס בחלקי חשבון
14 כ"ד נהתי. דמורדין קרוב לנכסי שבו. הקא לא
15 בישות חרתי. כשרד זה לוחבו לא נמלק ב"ד
16 יעוד. אם קא למקל לא הוה מורדין אותו דקא
17 אזוי קטן היה ואין מורדין קרוב לנכסי שבו
18 מתני' הרי זה יוציא לו הדינות. ששחזרם
19 לו ויפחות מהם הם גרעילים לחסור ובענין מוקף ל
20 בשעירן עם פירותיה. אויז. מירל. דוק. מירל
21 ודוקה לאורו: הכל לפי המדה. וכן לכל בור
22 וכו': הכל לפי המון. שנתחנן גדול לכל ענה
23 השנה יתח לו בה. ר"י יוחנן בן נורי אמר. אהכל
24 לפי המדה פליגא. אם היתה מדה מרובה
25 השקדו אצלו הרבה ובגמרא מקשה י בורים
26 לא יוציא לו הדינות מפני שהם מותרות
27 בשבותיהם הגורן שמקפיד החיטין וכשיש בימות
28 הגשמים כשמחזיר נפוחות ובאביבא עבכרים
29 אזין נתקסים כל כך לכל בור וכו' דבטלי האי
30 לא אביל עבכרין מי בורין הלוקף נפיתו
31 משילת קטן התורה הגופע לשני בורים או שלשה
32 שהעבכרים אוכלי גמ' ויע שמתו בגנעולין.
33 הסר כל כך לפי שהגנעולין מתיבשין ונפולין.
34 הדחת מושבתיך אבל ויע פשתן נקי אינו חסר
35 כיכל לקל בור וכו'. פירוש דהמתניח הוא: לית
36 דידיה קמא בור וכו'. ויראה קמא חסרו ונטול על
37 של בור כפי חשבון. תרת. תורן. היתה יתירה
38 על של בתים. בשפופני. שוטיים כבתייל. מנה
39 בימות התורן. סמוך לזיבשן שנתבטשה בתורה
40 והתורן לו בימות הגשמים. תורן ותפוח
מלתולחות הגשם והתורן אי"ב שדרכו לתפוח
לפקע כדא. שמתמלאין בו דחשין או שערין
בימות התורן ונפין את הכר יפקע בימות
הגשמים מחמת תפוחת התחבוא: איצנא. דחק
מתוך שלש מקומות יח דנחיק תורן והתורן
מתני' גמ' לית. אם הפקד אצלו מן ועברו עם
יטו הנקשים בולעין שותה: אף המוכר בו. ששם
שאמר במקפיד בן אמר במוכר שהמוכר שנו
לחזירו ונתון לו מתוך תבוייתו כשהוא מסתפק
תמיד והוא מווקף הרי הלוקח מקבל עליו
לפחות לו לוג מחמת חמת שמרים. לביא
לעגא לוג גמ'. התי מקפיד. קוח תבוייתו
מכמיס בשעה כדרך שערשין בנות בופרא.
נפתי נדישתא. קרקע שערשין מנהג תבוייתו
ארדלייא בלעז: הא. בארתיה דריי מיין טב
מתוהא דאתריה דנפא קמא: בארתיה דרב
הודיה. מילתא באפי נפשה היא ולא אמתינית
קאי רבו ארבעין וימצאנו בור בנא. מדה קטנה
רב ויודיה שימא שימא בויא. נעשה רב ויודיה תבויין והיה מתוך שבו ביה.

1 וכן אמר רבה גרס. רש"י וכן אמר רב ופליגי אמר בפ"י שמתו רב וקמנ ושם ריה
2 לא נכסיים ששבריה מחמת עצמן של אחיו השבח ליקמרו דאפי' שבריה לאמצע
3 קורטם של משבוחין בי רבא דשתל פרידסיא השבוחו לאמצע והוה חימה שחולק רבא על
4 רב דדקתם רבא קאמר ולא מימי' חתם מילתיה ורבא ודקס דרבא וכן בספר ר"ת ולא

1 וכן אמר רבה השבוחו לאמצע א"ל אבי מי דמי
2 התם גדולים גבי קטנים ידעו וקא מחלי' הקא מי דיע
3 הליחול אגלבל מלתא וימאן לקמיה דרביי אמי אמר
4 להו גדולה מוז אמרו שמין להם פאריס השקא
5 ידויה לא תבינו ליה אתרודה הא לקמיה דרב חסדא
6 אמר להו מי דמי התם ברשות נחית הקא לאו
7 ברשות נחית ועוד קפון הוא ואין מורדין קרוב לנכסי
8 קפון אתרודה לקמיה דרביי אמי אמר להו לא סימיה
9 קמי דקפון הוא: מתני' המקפיד פירות אצלו תברו
10 הרי זה יוציא לו הדינות להטמים ויצאן תשעה
11 חצאי קפין לכור לשעורין ולדוחן תשעה קפין לכור
12 לכוספין ולרוע פשתן שלש סאין לכור הכל לפי
13 המדה והכל לפי המון א"ר יוחנן בן נורי ובי מיה
14 אכפת להן לעכברין והלא אוכלות בין מהרבה בין
15 מקמעא אלא אינו יוציא לו הדינות אלא לכור אחד
16 בלבד רבי יהודה אומר אם היתה מדה מרובה אינו
17 מוציא לו הדינות מפני שמוותרות: גמ' אורן טובא
18 חסר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן פארוי קלוי
19 שנו: לכוספין ולרוע פשתן ג' סאין לכור (וכו'): א"ר
20 יוחנן א"ר חייא ורע פשתן בגנעולין שנו תניא נמו
21 הכי לכוספין ולרוע פשתן בגנעולין ולאורו שאינו
22 קלוי שלשה סאין לכור: הכל לפי המדה (וכו): תנא
23 בן כלל בור וכו' וכן לכל שנה ישנה: א"ר יוחנן בן
24 נורי וכו': תניא אמרו לו לרבי יוחנן הרבה אוכלות

1 וכן אמר רבה גרס. רש"י וכן אמר רב ופליגי אמר בפ"י שמתו רב וקמנ ושם ריה
2 לא נכסיים ששבריה מחמת עצמן של אחיו השבח ליקמרו דאפי' שבריה לאמצע
3 קורטם של משבוחין בי רבא דשתל פרידסיא השבוחו לאמצע והוה חימה שחולק רבא על
4 רב דדקתם רבא קאמר ולא מימי' חתם מילתיה ורבא ודקס דרבא וכן בספר ר"ת ולא
5 השבוחו לעצמן אחריה רב חסדא לרבי דרב רבא
6 למירי דלית ליה משה שמעקא אלא אפילו
7 השבוחו מתמת טורחין של משבוחין בי רבא
8 דחשיל פרסד השבוחו לאמצע. ויעד. אלו ששנו
9 הלוקמי. מי ידע. שיש לו אחיהם נזילה מו. קרוב
10 היודר לנכסי שבו שאם יבאו הבעלים יטלו
11 שלחם אמרו שמין להם פאריס הקא יודיה לא
12 הבינו ליה. בתמיה לו עשה השבוחין לדעת
13 לעצמן ולא ידביי להם באריס בחלקי חשבון
14 כ"ד נהתי. דמורדין קרוב לנכסי שבו. הקא לא
15 בישות חרתי. כשרד זה לוחבו לא נמלק ב"ד
16 יעוד. אם קא למקל לא הוה מורדין אותו דקא
17 אזוי קטן היה ואין מורדין קרוב לנכסי שבו
18 מתני' הרי זה יוציא לו הדינות. ששחזרם
19 לו ויפחות מהם הם גרעילים לחסור ובענין מוקף ל
20 בשעירן עם פירותיה. אויז. מירל. דוק. מירל
21 ודוקה לאורו: הכל לפי המדה. וכן לכל בור
22 וכו': הכל לפי המון. שנתחנן גדול לכל ענה
23 השנה יתח לו בה. ר"י יוחנן בן נורי אמר. אהכל
24 לפי המדה פליגא. אם היתה מדה מרובה
25 השקדו אצלו הרבה ובגמרא מקשה י בורים
26 לא יוציא לו הדינות מפני שהם מותרות
27 בשבותיהם הגורן שמקפיד החיטין וכשיש בימות
28 הגשמים כשמחזיר נפוחות ובאביבא עבכרים
29 אזין נתקסים כל כך לכל בור וכו' דבטלי האי
30 לא אביל עבכרין מי בורין הלוקף נפיתו
31 משילת קטן התורה הגופע לשני בורים או שלשה
32 שהעבכרים אוכלי גמ' ויע שמתו בגנעולין.
33 הסר כל כך לפי שהגנעולין מתיבשין ונפולין.
34 הדחת מושבתיך אבל ויע פשתן נקי אינו חסר
35 כיכל לקל בור וכו'. פירוש דהמתניח הוא: לית
36 דידיה קמא בור וכו'. ויראה קמא חסרו ונטול על
37 של בור כפי חשבון. תרת. תורן. היתה יתירה
38 על של בתים. בשפופני. שוטיים כבתייל. מנה
39 בימות התורן. סמוך לזיבשן שנתבטשה בתורה
40 והתורן לו בימות הגשמים. תורן ותפוח
מלתולחות הגשם והתורן אי"ב שדרכו לתפוח
לפקע כדא. שמתמלאין בו דחשין או שערין
בימות התורן ונפין את הכר יפקע בימות
הגשמים מחמת תפוחת התחבוא: איצנא. דחק
מתוך שלש מקומות יח דנחיק תורן והתורן
מתני' גמ' לית. אם הפקד אצלו מן ועברו עם
יטו הנקשים בולעין שותה: אף המוכר בו. ששם
שאמר במקפיד בן אמר במוכר שהמוכר שנו
לחזירו ונתון לו מתוך תבוייתו כשהוא מסתפק
תמיד והוא מווקף הרי הלוקח מקבל עליו
לפחות לו לוג מחמת חמת שמרים. לביא
לעגא לוג גמ'. התי מקפיד. קוח תבוייתו
מכמיס בשעה כדרך שערשין בנות בופרא.
נפתי נדישתא. קרקע שערשין מנהג תבוייתו
ארדלייא בלעז: הא. בארתיה דריי מיין טב
מתוהא דאתריה דנפא קמא: בארתיה דרב
הודיה. מילתא באפי נפשה היא ולא אמתינית
קאי רבו ארבעין וימצאנו בור בנא. מדה קטנה
רב ויודיה שימא שימא בויא. נעשה רב ויודיה תבויין והיה מתוך שבו ביה.

1 וכן אמר רבה גרס. רש"י וכן אמר רב ופליגי אמר בפ"י שמתו רב וקמנ ושם ריה
2 לא נכסיים ששבריה מחמת עצמן של אחיו השבח ליקמרו דאפי' שבריה לאמצע
3 קורטם של משבוחין בי רבא דשתל פרידסיא השבוחו לאמצע והוה חימה שחולק רבא על
4 רב דדקתם רבא קאמר ולא מימי' חתם מילתיה ורבא ודקס דרבא וכן בספר ר"ת ולא
5 השבוחו לעצמן אחריה רב חסדא לרבי דרב רבא
6 למירי דלית ליה משה שמעקא אלא אפילו
7 השבוחו מתמת טורחין של משבוחין בי רבא
8 דחשיל פרסד השבוחו לאמצע. ויעד. אלו ששנו
9 הלוקמי. מי ידע. שיש לו אחיהם נזילה מו. קרוב
10 היודר לנכסי שבו שאם יבאו הבעלים יטלו
11 שלחם אמרו שמין להם פאריס הקא יודיה לא
12 הבינו ליה. בתמיה לו עשה השבוחין לדעת
13 לעצמן ולא ידביי להם באריס בחלקי חשבון
14 כ"ד נהתי. דמורדין קרוב לנכסי שבו. הקא לא
15 בישות חרתי. כשרד זה לוחבו לא נמלק ב"ד
16 יעוד. אם קא למקל לא הוה מורדין אותו דקא
17 אזוי קטן היה ואין מורדין קרוב לנכסי שבו
18 מתני' הרי זה יוציא לו הדינות. ששחזרם
19 לו ויפחות מהם הם גרעילים לחסור ובענין מוקף ל
20 בשעירן עם פירותיה. אויז. מירל. דוק. מירל
21 ודוקה לאורו: הכל לפי המדה. וכן לכל בור
22 וכו': הכל לפי המון. שנתחנן גדול לכל ענה
23 השנה יתח לו בה. ר"י יוחנן בן נורי אמר. אהכל
24 לפי המדה פליגא. אם היתה מדה מרובה
25 השקדו אצלו הרבה ובגמרא מקשה י בורים
26 לא יוציא לו הדינות מפני שהם מותרות
27 בשבותיהם הגורן שמקפיד החיטין וכשיש בימות
28 הגשמים כשמחזיר נפוחות ובאביבא עבכרים
29 אזין נתקסים כל כך לכל בור וכו' דבטלי האי
30 לא אביל עבכרין מי בורין הלוקף נפיתו
31 משילת קטן התורה הגופע לשני בורים או שלשה
32 שהעבכרים אוכלי גמ' ויע שמתו בגנעולין.
33 הסר כל כך לפי שהגנעולין מתיבשין ונפולין.
34 הדחת מושבתיך אבל ויע פשתן נקי אינו חסר
35 כיכל לקל בור וכו'. פירוש דהמתניח הוא: לית
36 דידיה קמא בור וכו'. ויראה קמא חסרו ונטול על
37 של בור כפי חשבון. תרת. תורן. היתה יתירה
38 על של בתים. בשפופני. שוטיים כבתייל. מנה
39 בימות התורן. סמוך לזיבשן שנתבטשה בתורה
40 והתורן לו בימות הגשמים. תורן ותפוח
מלתולחות הגשם והתורן אי"ב שדרכו לתפוח
לפקע כדא. שמתמלאין בו דחשין או שערין
בימות התורן ונפין את הכר יפקע בימות
הגשמים מחמת תפוחת התחבוא: איצנא. דחק
מתוך שלש מקומות יח דנחיק תורן והתורן
מתני' גמ' לית. אם הפקד אצלו מן ועברו עם
יטו הנקשים בולעין שותה: אף המוכר בו. ששם
שאמר במקפיד בן אמר במוכר שהמוכר שנו
לחזירו ונתון לו מתוך תבוייתו כשהוא מסתפק
תמיד והוא מווקף הרי הלוקח מקבל עליו
לפחות לו לוג מחמת חמת שמרים. לביא
לעגא לוג גמ'. התי מקפיד. קוח תבוייתו
מכמיס בשעה כדרך שערשין בנות בופרא.
נפתי נדישתא. קרקע שערשין מנהג תבוייתו
ארדלייא בלעז: הא. בארתיה דריי מיין טב
מתוהא דאתריה דנפא קמא: בארתיה דרב
הודיה. מילתא באפי נפשה היא ולא אמתינית
קאי רבו ארבעין וימצאנו בור בנא. מדה קטנה
רב ויודיה שימא שימא בויא. נעשה רב ויודיה תבויין והיה מתוך שבו ביה.

רבי מציעא. המפקיד - פרק שלישי דף מא עמוד ב - מותר מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 ואי אפיר. ר' יוחנן פליג ארביי יוסי בן נחוראי רביה ואמר אף היא ליעור נאמרה ולי' 1
 2 ס"ל כרבי יוסי בן נחוראי למיורש מניה דאין צריכה חסרון דאי מקרא קמא לא תיסק 2
 3 ארעתי לחיוביה עד נדחוסת ליה בשומר תנם נאמר ומכר בעל הבית וגו' בשומר שכן 3
 4 כתוב שבועתה ה' תחיה וגו' ואמרין בהשאלא ללמך דף צ"ד) פרישה אשונה נאמרה בשומר 4
 5 חכם שנין בשומר שכן ובתיב בתרווייהו אם לא 5
 6 שלח הוא אם שלח ונתיב בדרישם שהוא פטור 6
 7 עליהם כגון שומר תנם בן בגבה בין באונסין 7
 8 דמזלשל בה ד' גאקה וקמה בשרותו ושומר 8
 9 שכן פטור במת או נשבר או נשקה דהיינו 9
 10 אונסי; שומר תנם שפחור. כל זמן שלא שלח בה 10
 11 די דרכתיא אם לא ימצא הנגב והקרב עידי' 11
 12 דנעשע שאל שלח בה ד' ולא פשע בשמירתו 12
 13 ופטור כדארמין ללמך בשמעתין דהאי ונקרב 13
 14 שבועתה הוא. שומר שכן שתיב נגנבה ואמרי. 14
 15 דפרישה שנין בן נאמרה ובתיב בה אם גנב יגב 15
 16 כבי' לא כ"ש. כ"ש אשלח בה ד' חייב באונסין. דא 16
 17 ודא אחת היא. במשמעה של זו פר משמעה של 17
 18 זו לפי שמתניתין הוצרכו ואין כאן מקרא ותר; 18
 19 פא' דא ודא אחת היא. למה שתיקו שוות הלא 19
 20 לא הוצרכה השנה; שומר תנם שפחור עציבו 20
 21 כנגנבה גנב. כלומר גנב נגבה מנצי אבא עדים 21
 22 שהיא אצלו משלם תשלומי' כפל דכתיב אם לא 22
 23 ימצא וגו' וגו' ודרשין כבבא קמא איהו פ"ט) אם 23
 24 לא ימצא כמה שאמר אלא שהוא עצמו גנבו 24
 25 מה כתיב אחריי אשר ירשיעון גלחיה ישלם 25
 26 שנים אבל שומר שכן אינו משלם כפל שאם 26
 27 טען נגנבה משלם כדון שתיי הוא חייב בגניבה 27
 28 וקרא בלא אחרת אינה במיאה אותו לדיד כפל 28
 29 קרא בלא שבועה גרימא שפחור. במשכתי. 29
 30 משור שומר שכן שתיב כקרא עי' שפחור נעשע 30
 31 לשקר במקום ששומר חכם פטור דהיינו נגיבה 31
 32 ואכידה משומר תנם שמשלם כפל ומיהו זו אינה 32
 33 אלא לאחר שנעשע לשקר שנגנבה וקאו עדים 33
 34 שזאת נגבה דכי אתריב כפל בטוען טענתו 34
 35 לאחר שבועה אתריב כדלמך בשמעתין; דא 35

אפר. אפילו לרבי אלעזר נמי אתיא דלא תימא; כו' ויתוי' (שואל) שתיב התבונן באונסין 36
 37 כבשיל כלל הנהא שול ושוכל ד' נמי כל הנהא שול. (שואל) שתיב פלגים. שלח 37
 38 בה ד' לעשות מלאכתו חייב באונסין; שומר תנם ושומר שכן. השולחין ד' עשועין 38
 39 מלאכתן שלא לדעת בעלים אל כ"ש דחייב שוב באונסיה; למה נאמרי. בשתיב; תיא 39
 40 לומר לך ש' שליח ד' אינה צריכה חסרון; ואידך. האמורה בשומר שכן. שלא האמר דיו 40
 41 לפא' בו. אם לא נאמרה בשאר שומרין ולמנה משואל דהיינו אומר דיו שליחות ד' 41
 42 דשומרין שקא מדין שואל להיות כגדוף. מה שואל. אם בעלי' עמו כתיב אל ישלם אונסין 42
 43 אף שומרין שליחו ד' אם בעלי' עמו יפטר כתב קרא יתיא לחיובי אפילו בשומר נגנבה 43
 44 ורקנא כתיבא אחת דהיו כבדוהי' לשבעיה. והכי קאמר אם לא ימצא כמה בשאר שומרי' 44
 45 אלא הוא נגבה והוא חבר נקרב אל הדינין לשבעיה ונשבע ונשבע ואם באו עדים אשר 45
 46 ירשיעון הדינין ישלם כפל. אתא אופי. קריבה לשבעיה או אינו אלא קריבה לדין 46
 47 משמעה ששען כבי' נגנבה אי"פ שלא נעשע ישלם כפל אם באו עדים; נאמר שליחות 47
 48 די לשבעה. אלא שומר שכן שבועתה ה' תחיה בין שתיבם אם לא שלח ונאמר שליחות 48
 49 ד' למעלה. ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח. אף פאן לשבעיה. למדנו שאין 49
 50 משלמין כפל ע"י טענת גנב אלא לאחר שבועה וגם למדנו שפטור מנגבה ואבדה 50
 51 בשבועה; 51

מתיב

לומרך לך שליחות ד' אינה צריכה חסרון. וא"ת היתנינו שומר שכן דאיתרי קרא לתיב אלא 1
 בשומר תנם מ"ל אי משומר שכן מה לשומר שכן שכן חייב נגנבה ואבדה ו"ל בין 2
 3 ושלחות ד' חייב בתרויהו אין לו אלא גילו מילתא למלך דין של זה הנה. 3
 4 קרנא בלא שבועה. וא"ת ורבי יוחנן ו"י אלעזר דלית ליה דף סקרא אבא דפ ראשונה 4
 5 בשומר תנם ושנין בשומר שכן דברי' 5

השואל (למך דף ע"ג) לא קום לן אלא מהך 6
 סקרא דקרנא גריפא ופי' רבינו משמאל דמסקרא 7
 ידעון דבפרשה ראשונה כתיב קסא או כלים 8
 ותיגלוהו הוא לשלמם בתמן דליבא בהו טרחא 9
 ובפרשה שניה כתיב בהמה דאיכא טרחא 10
 ותיגלוהו לשמרה בשכר אי נמי ורבי' אית פרו 11
 דקרנא גריפא מפוליא שבועתה ומי' סקרא 12
 ליה לר' יוחנן ולרבי אלעזר דאין ללמוד שומר 13
 שכן משומר תנם הקל כיון שיש בו חומרא 14
 משמלם כפל מה שאין בו בשומר שכן ואיג' 15
 השומר שכן דאי חמור שתיב נגנבה ואבדה 16
 ומאן דלא פריך דסבר דמפול אפילו פירקא לא 17
 עבדון משום אחר דמשלם כפל הוא ממת 18
 קלא שיהא מותר עצמו נגנבה כדמפרש בירש 19
 מכלתין (דף ה' ט"ט) ובי תורת הנהא לא פרו 20
 והשקא אחי שפיר את דרשי השואל (למך דף 21
 ע"ג) דהא דגמר נגבה בשואל מיו' דשומר 22
 שכן דפטור באונס ותיב נגנבה ואבדה דשול 23
 לא כל שכן ופריך מה לשומר שכן דחייב כבפל 24
 (ובטוען טענת לטסיס מוזיקין) והשקא מימה לפ 25
 מה דסבר דכפל הוי חומרא מאי פריך אדרבה 26
 כיון שהוא חמור וקח' לו ליפטר מנגבה כוד 27
 שתיבתי' כפל וע"כ ברייתא נפקה שואל שתיב 28
 בשבועה ומתה כ' אדרבה הוי הנותנ' כמפי 29
 שהוא חמור פטר בו נגבה לרבי' ובכ"י 30
 ולפי מה דפרישתי אחי שפיר וא"ת לר' יוחנן 31
 דסבר הניא דמפול עבדון פירקא וגם סבר רב 32
 יוסף בפרק הבונס (דף ק"ו ט"ט) וטע' כ"ש שומר 33
 אבדה ד' יוחנן בריקסיס מוזיקין גנב הוא אם לא 34
 נגבה ואבדה בשואל מ"ל רבי פריך בהשואל 35

מה לשומר שכן שכן משלם כפל בלטיסיס מוזיקין ומינשי מוזיקין גזון הוא איבעית 36
 אקרא קראנא בלא שבועה גריפא ו"ל דלר' יוחנן נפקא ליה מוכי שולחין ו"ל יוסהי על ענין 37
 ראשון ודבאי ליהי' הקמ' לענין פטור כבבעלים ואיג' דרבי יוסי כרבי נחוראי הוא קנא וסבר 38
 דקרנא גריפא וכן ברייתא דהשואל (למך דף ע"ג) סבר דקרנא גריפא או לטסיס מוזיקין 39
 גזון הוא ור' יוחנן פליג בתרויהו הא לא קשיא ד' יוחנן סבר כתיבא דהבונס (ב"כ דף ט"ו) 40
 דקאמר לא אם אמרת בשומר תנם שכן משלם כפל לכך ש' בה ד' חייב דקאי אמילתיה 41
 דרבי יוסי כר' נחוראי; 42

אמר לא תיקא שליחות ד'. כרבי פ' דסבר אפילו כרבי אלעזר ואין להקשות 43
 לרבינוהו לא דקאמר ואידך שלא האמר דיו חסרון צריב ליתא עריבה 44
 חסרון לר' אלעזר דהיא לא ליה שומר שכן משומר תנם היא כתיב הכי פריך ולמודי' שליחות 45
 ד' צריכה חסרון חסרי' לקוח' לו חרידיה לא למיפן חד מתמריה אפילו כתיב לא מקומין 46
 בתרויהו לדין ותינו משום כדפ"ל דכין דשליחות ד' חייב בתרויהו גילו מילתא בעלמא 47
 למעלה דין של זה הנה ודיו ש' לומר דרבא בא לפרש דתא דאמר ר"א דא ודא אחת היא לא 48
 שתיבם צריכי' לגופיהו כדארמין אלא שתיבם מוזיקין דגמר ליה משואל וסבר רבא 49
 קרא גריפא ושפיר גמר שומר שכן משומר תנם למעלה ד' מה מיהו ברייתא דהבונס 50
 (שם סקרא דלא ילפינן זה מזה דקתני וא"ת אם אמרת בשומר תנם בו; 51

תרא' לומר וכן שליחות ד' אין צריכה השואל דהיא צריכה חסרון 52
 דמשעת משיכה חייב באונסין איג' ולא נשתמש כדארמין בפ' השואל (למך דף 53
 ע"ג) גבי שואל סודוהו מחיבו' כ' שומרין שובשוכין להשתמש שלא מרעת בעלים שתיבם ו"ל בשואל דיו חסרון 54
 ולא לומר לקריה בבילקא אבל שלא לדעת את חשיב כאלו כר' נשמש בשביל משיכה לבדה לכך לא ילפינן משואל אלא משיכה שיש בה חסרון תרא' לדין ודא כתיבא. ולמד 55
 נמי אינה צריכה חסרון דרביי בתרויהו; ליה שפיר גי' כדכתיבא לפי שיש כל פר חיבות כהן כהן כהן הוא אם לא שלח דיו מלאכת רשעו; 56

אמר

1 **גמ'** אפר לַעֲבֹד. שִׁילַח לֹא יִבְנֶה עֵינָיו. שְׂדֵהוּ חָיִיב לֹא שָׂנוּ. דְּחִיבָא דְנָטַל
 2 וְלֹא הִגִּיבָהּ כֹּל הַתְּבִיטָא פְּטוּרָא. אֵלָּא נִקְבְּרָה. דְּאֵנָס הוּא וְחַרְי לֹא כְּנָאָה שְׂתִּחַיִּיב
 3 בְּאֵינְסוּן. אֲבָל הַחֲמִיצָה. פְּשִׁיעָה הִיא וְזִמְזִיק בְּיָדָיו הוּא וְכַדְבִּישׁל שְׂחִסְרָה הַחֲמִיצָה שְׂבֹן
 4 דְרָךְ יָין לְחִמְצִין כְּבִילֵי חֶסֶד: גִּירֵי יְהוּדִיָּה אֲהֵי לֵהּ. חֲצִיץ שֶׁלֹּא גִרְמָו לֵהּ לְהַחֲמִיץ:
 5 דִּינְיָא לִיה דְּרִיגְרֵי בּוֹלָה הַרְבֵּי כְּסִים לְהָא

1 **גמ'** מִתְּנֵינוּ מִיּוֹלֵד דְּתֵנוּ רַבְּנָן עַל כֵּל דְּבֵר פֶּשַׁע
 2 בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים מְלַמְּד שְׂחִיב עַל הַמַּחְשְׁבָה
 3 כְּמַעֲשֵׂה וְבֵית הֵלֵל אֹמְרִים אֵינוֹ חָיִיב עַד שֶׁיִּשְׁלַח
 4 בּו דְ שְׂנַאֲמָר אִם לֹא שְׁלַח יְדוּ בְּמִלְאכְתָּ רַעְהוּ
 5 אֲמָרוּ לָהֶן ב"ש לְב"ה וְהֵלֵל כֶּבֶר נֶאֱמַר עַל כֵּל
 6 דְּבֵר פֶּשַׁע אֲמָרוּ לָהֶן ב"ה לְב"ש וְהֵלֵל כֶּבֶר נֶאֱמַר
 7 אִם לֹא שְׁלַח יְדוּ בְּמִלְאכְתָּ רַעְהוּ א"כ מַה תְּלַמְּדוּ
 8 לְאִמְרָא עַל כֵּל דְּבֵר פֶּשַׁע שְׂכֹלֵא אִין לִי אֵלָּא הוּא
 9 אֲמָר לְעַבְדוֹ וְלִשְׁלַחֵהוּ מִנְּהוּ תְּלַמְּדוּ לְאִמְרָא עַל כֵּל
 10 דְּבֵר פֶּשַׁע: הַקְּהָא אַתְּ הַקְּהָבִית בּוּ: אֲמָר וְכֵה לֵךְ
 11 שְׂנוּ אֵלָּא שְׂנִבְרָה אֲבָל הַחֲמִיצָה מִשְׁלֵם אַתְּ בּוֹלָה
 12 מֵאִי מַעֲמָא גִּירֵי יְהוּדִיָּה הוּא דְרִיגְרֵי לָהֶן: הַגְּבִיבִיָּה
 13 וְנָטַל הַיִּמְנָה בּוּ: אֲמָר שְׂמוּאֵל לֹא נָטַל נָטַל מִמֶּשׁ
 14 אֵלָּא בִּינָן שְׂהַגְבִּיבִיָּה לִישׁוּל אַע"פ שְׁלֵא נָטַל לִימָא
 15 קָא סָבַר שְׂמוּאֵל שִׁלְחֵהוּ יְד אֵינְהָ צְרִיכָה חֲסָרוֹן
 16 אֲמָרֵי לֹא שְׂאֵי הַכָּא דִּינְיָא לִיה דְרִיגְרֵי הָא תְּבִיטָא
 17 בּוֹלָה כְּסִים לְהָא רַבִּיעִית בַּעַר רַבִּי אֲשֵׁי הַגְּבִיבִיָּה אֲרִיגְנָא
 18 לִישׁוּל הַיִּמְנָה דִּינְיָא מַהוּ תְּמָרָא הוּא דְלֵא מִינְטָר
 19 אֵלָּא אַגְבִּי תְּמָרָא אֲבָל וְזִנְא מִינְטָר אִו דְּלִמָּא שְׂאֵנִי
 20 נְטוּרִיתָא דְרִיגְרֵי מְנַטְרוּתָא דִּינְיָא תִּיקוּ:

הֲרָדוּ עַלְדֵּי הַמְּפָקִיד

1 **הֲרָדוּ** קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף הַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֵה אֶת הַהֶבֶר
 2 הַנְּחָשֶׁת קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֵה
 3 אֶת הַנְּחָשֶׁת מַעוֹת הַרְעוֹת קוֹנֵה אֶת הַנְּפֹת וְהַנְּפֹת
 4 אֵינָן קוֹנֵה אֶת הַרְעוֹת אֲסִימוֹן קוֹנֵה אֶת הַמְּטַבֵּעַ
 5 וְהַמְּטַבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֵה אֶת אֲסִימוֹן מְטַלְטְלִין קוֹנֵה אֶת
 6 הַמְּטַבֵּעַ מְטַבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֵה אֶת הַמְּטַלְטְלִין (וְהַ)
 7 תְּפִלָּה) כֵּל הַמְּטַלְטְלִים קוֹנֵה וְהָ אֶת וְהָ בִּיצֵד מִשְׁךְ
 8 הַיִּמְנוּ פִּירוֹת וְלֹא יָתֵן לוֹ מַעוֹת אֵינוֹ יֹכֵל לְחֹזֵר בּוֹ
 9 יָתֵן לוֹ מַעוֹת וְלֹא מִשְׁךְ הַיִּמְנוּ פִּירוֹת יֹכֵל לְחֹזֵר
 10 בּו אֲבָל אֲמָרוּ מִי שֶׁפָּרַע מֵאֲנָשֵׁי דוּר הַמְּבּוּל וּמְדוּר
 11 הַפְּלִגָּה הוּא עֲתִיד לְהַפְרַע מִמֶּי שְׂאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדַבְרוֹ
 12 יְדוֹ עַל הַעֲלוּיָה: **גמ'** מִתְּנֵינוּ לִיה רַבִּי לְרַבִּי שְׂמַעוֹן בְּרִיה הַהֶבֶר קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף א"ל
 13 רַבִּי שְׂנִיתָ לְנוּ בְּלִדְוִיתִיד הַכֶּסֶף קוֹנֵה אֶת הַהֶבֶר וְחֲתוּרָו וְחֲשֵׁנָה לְנוּ בּוֹקְנוּתִיָּה הַהֶבֶר
 14 קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף בְּלִדְוִיתִיָּה מֵאִי סָבַר וּבּוֹקְנוּתִיָּה מֵאִי סָבַר בְּלִדְוִיתִיָּה סָבַר דְּהָכָא דְחִשְׁבִּי
 15 הוּי מְטַבֵּעַ כֶּסֶפָא דְלֵא חֲשִׁיב הוּי פְּרִיא וְקִנֵּי לִיה פְּרִיא לְמַטְבְּעָא בּוֹקְנוּתִיָּה סָבַר כֶּסֶפָא
 16 דְחִרְף

1 **הֲרָדוּ**. הַנְּחָשֶׁת קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף. הֵיא אֵיפְטִירָא דְאֵינָא דְבִתְרָא דְמַעְסֵי פְרִישֵׁי חֲרִיפִין
 2 טַפִּי (מְכַפְּא) הוּוּ פְרִיא מְשׁוּם דְאִיבָא אֲתְרָא אֵלָּא מִתְּנֵי כְּדַפְסֵל בְּנִקְרָא (עֲמִיד
 3 א) כֹּחַ תִּמְנָה אֲמַאי אֵיפְטִירָא לְמִתְנֵי דְמַעוֹת הַרְעוֹת שְׂנַפְסֵלָה דְמִקְרוּ פִירֵי הַשְּׂהָא נְחָשֶׁת
 4 דְקֵנִי טוֹבָא הוּי פְרִי כֵּל שְׂבֹן מַעוֹת שְׂנַפְסֵלָה וְתוּ כְּכֵל הַמְּטַלְטְלִים קוֹנֵה וְהָ אֵלָּא מִשְׁךְ
 5 בְּגִמְיָא בְּמַעוֹת דוּר פְסִלְתוּ מְלַכְתוּ וְתוּ דְפִסְלְתוּ
 6 מוֹדִיקָה כֵּל שְׂבֹן מַעוֹת שְׂנַפְסֵלָה דְמִקְרוּ פִירֵי
 7 לְגַבֵּי כֶסֶף לִכְךָ נִרְאָה דְמַעוֹת הַרְעוֹת הֵיטֵי
 8 שִׁירְצוּתָא קִצָּא וְאִסְמוֹן אֵיפְטִירָא לְפִרְשֵׁי
 9 דְמִקְרָשׁ אֲסִימוֹן הוּוּ שְׂשֵׁיבוּ בְּתַחַס מְטַבֵּעַ
 10 הַיִּצְאָה כְּעִיד וְאִין חֶסֶד רַךְ עוֹרָה אֲשַׁמְעִינָן
 11 דְאִפְלוּ קֵבִי הוּוּ פְרִישֵׁי אַע"פ דְאֵינֵי חֶסֶד כ"א
 12 מַעֲסֵד וּבְדָבָר מוּעֵט יִטְבִיעֵי דְרַבְרָה מִתְּנֵי וְלִרְבִיעֵי
 13 חֶסֶד דְמִקְרָשׁ אֲסִימוֹן שִׁישׁ עֲלֵיו עוֹרָה וְאֵינָה
 14 יוֹצֵאָה בְּחוּצָאָה צִיל שִׁירְצוּתָא בְּרוּחָא אָךְ לֹא
 15 כֵּל כֵּךְ בְּרוּחָא כְּמוּ מַעוֹת הַרְעוֹת וְשִׁישׁ
 16 קוֹנֵה מְטַבֵּעַ אֲשַׁמְעִינָן לְרַבְּנָן אִפְלוּ מְטַבֵּעַ כְּמוּ
 17 מַעוֹת הַרְעוֹת וְאִסְמוֹן דְמִקְרוּ פִירֵי לְגַבֵּי כֶסֶפָא
 18 וְלַגְבֵּי מְטַלְטְלִין מִקְרָשׁ מְטַבְּעָא:
 19 **אֲסִימוֹן**. פְרִישֵׁי אֲסִינ בּו עוֹרָה כְּלָל וְקֵשָׁה
 20 לְרִבְעֵי חֶסֶד דְכִרְפָּק כְּפָה אֲשֵׁה (שֶׁמֶת
 21 דָּף וְהַ שֶׁסֶה ד'רָה לְעִיבֵר) אֲמָרוּ יוֹצֵאֵן כְּסֵלַע שַׁעַל
 22 גַּבֵּי הַצִּיצִית אִי מְשׁוּם עוֹרָתָא לְעִיבֵר לִיה פְּרִילָא
 23 מְשַׁמֵּעַ דְפִלְסָא! יֵשׁ עֲלֵיו עוֹרָה וּבְנִקְרָא מִקְרָשׁ
 24 לְקַטְן מֵאִי אֲסִימוֹן פְּרִילָא יוֹ"ל לְפִרְשֵׁי דְכֵּל דְכֵּר
 25 שְׂאֵינוֹ בְּתַקְנוּ קָרִי אֲסִימוֹן אִו שְׂאֵין בּו עוֹרָה אִו
 26 שִׁישׁ בּו עוֹרָה שְׂאֵינָה חֲשׁוּבָה וְאֵת מַה בֵּין
 27 אֲסִימוֹן שְׂאֵין עֲלֵיו עוֹרָה לְמַעוֹת הַיִּתְקַנָּן לְסִימָן
 28 בְּבֵית הַמִּדְבָּר דְאֲמִירֵי בְּגִמְיָא (שֶׁם) וְשׁוּחִין רַבִּי דוּסָא
 29 דְאֲמַר מְחַלְלֵין עַל אֲסִימוֹן מוֹדֵה שְׂאֵין מְחַלְלֵין
 30 עַל מַעוֹת הַיִּתְקַנָּן בּו יֵשׁ לְמוֹר דְאֲסִימוֹן חֶסֶם
 31 מַעוֹת שְׂנַעֲשׂוּ בְרוּחָא וְכַעֲבוּ וּבְמִשְׁכָּה לְמוּשָׁב
 32 הַיִּצְאָה כְּעִיר וּבְדָבָר מוּעֵט יִטְבִיעֵי חֲרָבָה מִתְּנֵם
 33 וְלִכְךָ מְחַלְלֵין עַל אֲסִימוֹן וְרִ"ת מִפְרַשׁ דְאֲסִימוֹן
 34 שֶׁכֵּן עוֹרָה וְאֵינָה יוֹצֵאָה בְּחוּצָאָה וְאִ"ת בְּנִקְרָא
 35 קְאָמְרֵי רַבִּי דוּסָא דְאֲמַר מְחַלְלֵין עַל אֲסִימוֹן וְרַבִּי
 36 יִשְׁמַעְלָא אֲמָרוּ דְכֵּר אֲחִיד וְתִנְיָא וְצִרְף הַכֶּסֶף
 37 לְרֹבֵת כֵּל דְכֵּר הַצִּצֵר כִּיד דְבַר רַבִּי יִשְׁמַעְלָל
 38 רִיעַ אֲמַר לְרֹבֵת דְכֵּר שִׁישׁ בּו עוֹרָה מְשַׁמֵּעַ
 39 דְרַבִּי יִשְׁמַעְלָא לֹא כְּעִי עוֹרָה וְאֲסִימוֹן יֵשׁ בּו
 40 עוֹרָה וְאִ"כ הֵיאָר אֲמָרוּ דְכֵּר אֲחִיד וְהָ לְמוֹר
 41 לְרֹבֵת כֵּל דְכֵּר הַצִּצֵר כִּיד אַע"פ שְׂאֵינוֹ דוּאָא
 42 בְּחוּצָאָה אִו שִׁיקָה בּו עוֹרָה כֵּל דְדוּר וְרִיעַ כְּעִי
 43 עוֹרָה חֲשׁוּבָה שְׂמַעָא בְּחוּצָאָה אָךְ יוֹצֵאָה לְגַמְיָא
 44 לֹא כְּעִי מְדַאֲעִיטְרָא לְרַבְּנָן וּלְפִי רַשִׁי אֲתִי
 45 שְׂפִיר:

נעשה

1 **הֲרָדוּ** קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף הַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֵה אֶת הַהֶבֶר
 2 הַנְּחָשֶׁת קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֵה
 3 אֶת הַנְּחָשֶׁת מַעוֹת הַרְעוֹת קוֹנֵה אֶת הַנְּפֹת וְהַנְּפֹת
 4 אֵינָן קוֹנֵה אֶת הַרְעוֹת אֲסִימוֹן קוֹנֵה אֶת הַמְּטַבֵּעַ
 5 וְהַמְּטַבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֵה אֶת אֲסִימוֹן מְטַלְטְלִין קוֹנֵה אֶת
 6 הַמְּטַבֵּעַ מְטַבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֵה אֶת הַמְּטַלְטְלִין (וְהַ)
 7 תְּפִלָּה) כֵּל הַמְּטַלְטְלִים קוֹנֵה וְהָ אֶת וְהָ בִּיצֵד מִשְׁךְ
 8 הַיִּמְנוּ פִּירוֹת וְלֹא יָתֵן לוֹ מַעוֹת אֵינוֹ יֹכֵל לְחֹזֵר בּוֹ
 9 יָתֵן לוֹ מַעוֹת וְלֹא מִשְׁךְ הַיִּמְנוּ פִּירוֹת יֹכֵל לְחֹזֵר
 10 בּו אֲבָל אֲמָרוּ מִי שֶׁפָּרַע מֵאֲנָשֵׁי דוּר הַמְּבּוּל וּמְדוּר
 11 הַפְּלִגָּה הוּא עֲתִיד לְהַפְרַע מִמֶּי שְׂאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדַבְרוֹ
 12 יְדוֹ עַל הַעֲלוּיָה: **גמ'** מִתְּנֵינוּ לִיה רַבִּי לְרַבִּי שְׂמַעוֹן בְּרִיה הַהֶבֶר קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף א"ל
 13 רַבִּי שְׂנִיתָ לְנוּ בְּלִדְוִיתִיד הַכֶּסֶף קוֹנֵה אֶת הַהֶבֶר וְחֲתוּרָו וְחֲשֵׁנָה לְנוּ בּוֹקְנוּתִיָּה הַהֶבֶר
 14 קוֹנֵה אֶת הַכֶּסֶף בְּלִדְוִיתִיָּה מֵאִי סָבַר וּבּוֹקְנוּתִיָּה מֵאִי סָבַר בְּלִדְוִיתִיָּה סָבַר דְּהָכָא דְחִשְׁבִּי
 15 הוּי מְטַבֵּעַ כֶּסֶפָא דְלֵא חֲשִׁיב הוּי פְּרִיא וְקִנֵּי לִיה פְּרִיא לְמַטְבְּעָא בּוֹקְנוּתִיָּה סָבַר כֶּסֶפָא
 16 דְחִרְף

בבא מציעא. הזהב - פרק רביעי דף מד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

1 **גַּעֲשֶׂה** כּאִלּוּ עַד שֶׁאֲמַצָּא מִפֶּתַח. וְכִי דִבְעֵי מַר' חֵילָא אַעֲיָ' דַמְתַּנִּי הֵיא בְּפִקֵּי אִיחֻדָּא נֶשֶׁךְ
2 (לִמְנָן דַּף ג' ע"ג) מִשּׁוּם דְּשִׁמְנָא לְהִבָּה בְּהַלְלֵי דְפִלְזֵי הָתָם אִי הִלְתְּבָא בְּהַלְלֵי
3 אַחַד מִשְׁמֹנֵת בּאִיִּר. וְאִי דְהָבָא מִשְׁמַע דְאִיִּר כִּינֵי טַעַם טַפִּי מִפְרֻסָּה מִדְמַעְרֵר פְּרֻסָּה
4 לִירוּחַ ח' בּאִיִּר בְּפִקֵּי דְקוֹדֶשִׁין (דף י"ג) קַמְרָא דֵּהָא דְאִיִּר אִיִּר הָא דוּל הָא
5 דְהַנְיָא פְּרֻסָּה אַחַד מ' בּאִיִּר דוּל אִיִּר וְכֵן

1 דְהַרְרִי. יוֹצֵא בְּהוֹצָאָה וְעֹבֵר לִסְרוּחַ בְּיָלְדוּתָהּ מִסְתַּבְרָא. וְדוּדָא כֵּן קוֹלְתָא מִרְבּוּ רַמ' **א**
2 שִׁסְתָּם מִשְׁנֵה שְׁלוֹ מִדְאֲתַנְיָה בְּהַרְדָּה בְּחֻשְׁתָּא נְהִיֵּת אַת הַכֶּסֶף א' אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא הַכֶּסֶף
3 קוֹנֵה אַת הַחֶבֶר אֲתַנְיָה תֵּינֵי וְהֵינֵי דְאֲצַבְרִי לְמַתְיָהּ הַכֶּסֶף אֵינִי קוֹנֵה אַת הַחֻשְׁתָּא. דְאֵעִיג
4 דְלִבֵּי דְהָבָא הֵוּ פִּירָא לְגַבֵּי נְחֻשֶׁת דְהָא שִׁבְיָא תוֹכֵיבָא אֵלֵּא א' אֲמַרְתָּ ב' הַחֶבֶר קוֹנֵה
5 אַת הַכֶּסֶף אֲתַנְיָה לִפְהֵי לֵי לֵאנְתַיִי חֵן וְנִחְשֶׁת

6 לִיב בְּזוּזָא וְעוֹד הִיבֵי פְּרִיק בְּסַמְרָן מִשְׁעַר תָּנָא
7 בְּמִדְרֵי דְאִיִּר וְחֵל אֵהָ מִשְׁעַר תָּנָא בְּאִיִּר
8 דְאִיִּר וְחֵל כְּדָמֵר בְּקוֹדֶשִׁין וְגַם מִדְמַשְׁעֵר
9 לִיה דְבִירָה שֶׁל כֶּסֶף אֲלָמָא לֹא קִרַץ לִיה אִיִּר
10 וְיֵל דְהִבֵּי פִירוּשׁוֹ פְּרֻסָּה אַחַד מִשְׁמֹנֵת בּאִיִּר
11 וְהַיָּחֵה אִיִּר שֶׁשׁ בְּדִירָה כֶּסֶף כִּיז אִיִּר שִׁשֵׁשׁ
12 כִּיז הֵוּ דְבִירָה שֶׁל זָהָב וְהַיָּחֵה מִשְׁמֹנֵת בְּאִיִּר
13 בְּדִירָה שֶׁל זָהָב לֵב דְבִירָה פְּרִיק מִיֵּיחָה אֲבָל בּאִיִּר
14 וְדִיעַר כֶּסֶף לֹא מִשְׁעַר מִיֵּדִי וְהָתָּה מִיֵּדִי לְמִיֵּר
15 בְּכֹלְהוּ דִּימ' לְקוֹדֶשִׁי אִשֶׁה אֵלֵּא דְמִדְבִיר נִסְקוּתָא
16 בְּכָל חַד דְרַי' עַד הַיָּמַי לְמִיֵּר מִכֹּלְהוּ דִּימ' לְמַקְשָׁא
17 וְתִמְכֹר

6 **דְהַרְרִי הֵוּ מִבְּעָא דְהָבָא דְלֹא חֶרֶף הֵוּ פִּירָא וְכֵן**
7 **לִיָּה פִּירָא לְמִבְּעָא אֲמֵר רַב אִשִׁי בְּיָלְדוּתָהּ מִסְתַּבְרָא**
8 **מִקְרַתֵּי הַחֻשְׁתָּא קוֹנֵה אַת הַכֶּסֶף אִי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא**
9 **כֶּסֶף לְגַבֵּי דְהָבָא פִּירָא הֵוּ תֵּינֵי דְקָא תֵּינֵי הַחֻשְׁתָּא**
10 **קוֹנֵה אַת הַכֶּסֶף דְאֵעִיג' לְגַבֵּי דְהָבָא פִּירָא הֵוּיָא**
11 **לְגַבֵּי נְחֻשֶׁת מִבְּעָא הֵוּיָא אֵלֵּא אִי אֲמַרְתָּ כֶּסֶף לְגַבֵּי**
12 **דְהָבָא מִבְּעָא הֵוּיָא הַחֻשְׁתָּא לְגַבֵּי דְהָבָא דְחֻשִׁיב מִיֵּיחָה**
13 **אֲמַרְתָּ מִבְּעָא הֵוּיָא לְגַבֵּי נְחֻשֶׁת דְאֵיחֻדָּא וְהֵוּיָא**
14 **חֶרֶף מִבְּעָא הֵוּיָא אִיִּרְתִּי סִלְקָא דְעִתְמָה אֲמִינָה וְאֵיחֻדָּא**
15 **פְּרֻסָּה בְּאֲתַרָּה דְכִּסְגִי אֵינְהוּ חֶרְפֵי טַפִּי מִכֶּסֶפָא אִימָא**
16 **מִבְּעָא הֵוּיָא קַמְל' פִּינֵן דְאִיִּרָא דוֹקְתָא דְלֹא סְגִי בִיָּה**
17 **פִּירָא הֵוּיָא וְאֵפ' ר' הֵיִיא סְבֵר דְהָבָא מִבְּעָא הֵוּיָא דְרַב**
18 **אֲזוּרִי דִינֵי מַבְרַחֲתֵיהּ דְר' חֵיָא לְסוֹף אִיִּרְתִּי דִינֵי**
19 **אֲתָא לְקַמְיָה דְרַבֵּי חֵיָא א"ל וְחֵל שְׁלִים לָה מְבִין**
20 **וְהַקְלוּן אִי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא דְהָבָא מִבְּעָא הֵוּיָא שְׁפִיר**
21 **אֵלֵּא אִי אֲמַרְתָּ פִּירָא הֵוּיָא הֵוּיָה לִיָּה סָאָה בְּסָאָה**
22 **וְאִסְבֹּר רַב דִּינֵי הֵוּיָא לִיָּה וְכִינֵן דְהֵוּיָא לִיָּה דִינֵי גַעֲשֶׂה**
23 **כְּאֹמְרָא לָה הַלְוִיָּי עַד שִׁבְיָא בְּנֵי אוּ עַד שְׁאֲמַצָּא**
24 **מִפְתַּח אֲמֵר רַבָּא אֵלֵּא תָנָא סְבֵר דְהָבָא מִבְּעָא הֵוּיָא**
25 **דְתַנְיָא פְּרֻסָּה שְׁאֲמַרְוּ אַחַד מִשְׁמֹנֵת בְּאִיִּר אַחַד**
26 **הַיִּטְלֵי לְמֵאֵי נִפְקָא מִיָּה לְקוֹדֶשִׁי אִשֶׁה אִיִּר אַחַד**
27 **מַעֲשִׂרִים וְיִבְעֶה בְּדִירָה שֶׁל כֶּסֶף לְמֵאֵי נִפְקָא מִיָּה**
28 **לְמַקְשָׁא וְיִמְכֹר דִּירָה שֶׁל כֶּסֶף אַחַד מַעֲשִׂרִים וְחִמְשֵׁה**
29 **בְּדִירָה שֶׁל זָהָב לְמֵאֵי נִפְקָא מִיָּה לְפִדְיוֹן תְּנֵן אִי**
30 **אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא מִבְּעָא הֵוּיָא מִשְׁעַר תָּנָא בְּמִדְרֵי דְקִין**
31 **אֵלֵּא אִי אֲמַרְתָּ פִּירָא הֵוּיָא מִשְׁעַר תָּנָא בְּמִדְרֵי דְאִיִּר**
32 **וְחֵל וְיִמְנִין דְמַהֲרֵר לִיָּה פְּהֵנָא וְיִמְנִין דְמִוִּסְף לִיָּה**
33 **אִיחֻדָּא לְכַהֲנָא אֵלֵּא שְׁמַע מִיָּה מִבְּעָא הֵוּיָא ש"מ תֵּנֵן**
34 **הָתָם בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם סִלְעֵין דִּינֵי**
35 **וְהָב וּבֵית הַלַּל מַתִּירֵין ר' יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ חַד אֲמֵר**
36 **מִחְלֻקָּתָא בְּסָלְעִין עַל דִּינֵין דְב"ש סְבִירֵי כֶּסֶף**
37 **מִחְלֻקָּתָא וְהַבָּא פִּירָא וְטַבְעָא אֲפִירָא אִי מִתְלַלִּין וּב"ה**
38 **סְבִירֵי כֶּסֶף פִּירָא וְדְהָבָא מִבְּעָא וְפִירָא אֲמַבְעָא**
39 **מִחְלַלִּין אֲבָל פְּרוּתָא עַל דִּינֵין דְחַבְרֵי הַכֹּל מִחְלַלִּין**
40 **מ"ט מִיֵּדִי דְהָוָה אֲפַסְף לְב"ה כֶּסֶף לְב"ה אַע"ו**
41 **דְכֶסֶף לְגַבֵּי דְהָבָא פִּירָא הֵוּיָא לְגַבֵּי פִּירָא מִבְּעָא הֵוּיָא**

18 **לְקוֹדֶשִׁי** אֵהָ מִיֵּדִי לְמִיֵּר דִּימ' לְחַמְשַׁא
19 פְּרוּתוֹת דְמַתְנַחֲתִין (לִמְנָן דף ג' ע"ג)
20 אֵלֵּא חֶרֶף אֲמַרְתֵּיהּ וְכֵן
21 **לְמַקְשָׁא** מְמַבְר. פְּרֻסָּה טַעַם מְבִר לו' דִּינֵי בִיחֵר
22 מְבִיר אֵלֵּא חֶרֶף טַעַמָּה לִזְכָּח וְאֵם שֵׁל
23 שְׁחֵת וְחֵיָר אִיִּרְתִּי דְקָא וְעִינֵן דוּל אִיִּר
24 כְּדָמִיר בְּקוֹדֶשִׁין (שם) לְכֵן נִרְאָה לְפֶרֶשׁ שְׁאֵם
25 מְבִיר לו' מִפְּנֵן כִּיז אִיִּרְתִּי בְּשִׁהִי כִיז בְּדִירָה
26 וְאִיחֻדָּא וְחֵל וְהָהִי לִיב בְּדִירָה אֵינִי וְכֹל לְפִטוֹר
27 צַעֲמָה בְּכִז אִיִּרְתִּי וְלִמְרֵי דִינֵי הֵוּיָא דְאִיִּר
28 וְאִיִּרְתִּי עַמְדוּ בְּמִקְוֵין אֵלֵּא יִתֵּן לו' דִּיעַר כֶּסֶף או
29 לִיב אִיִּרְתִּי
30 **אַחַד** מְכִיָּה בְּדִירָה הֵוּיָא קִשְׁיָה לִירוֹחַ אִיִּר הָהִי
31 בְּיַמְשֵׁיהּ שִׁסְתָּהּ וְהָהִי יִשֵּׁר לָה כֶּף שְׂדִירֵי וְהָב
32 הָהִי שׁוּה כִיז הֵוּיָא דִירָה שֶׁל כֶּסֶף וְעַתָּה בְּזִמְנָן חֻשׁ וְזִקְק
33 הָהִי שׁוּה לְכַל הַיִּחִיר רַב יִשְׁקֹן כֶּסֶף וְאֵתֵר בְּדִירָה
34 וְהָב הָהִי שׁוּה ב' דִּירָה כֶּסֶף לִפְיֵי שְׁחֻבָּהּ כִּיז
35 מִכֶּסֶף וְעוֹד דִּיעַר וְהָב הָהִי גַבֵּי מִשֵׁל כֶּסֶף דְאִמְרָא בְּאֵל
36 טִירְפוּת (חֵלִיל דַּף ג') שְׁתַּמְרִי הַיִּמְטָא כְּבוֹבֵי דִירָה
37 וְהָב וְכֵן פְּרַק עוֹשִׁין שֶׁן (עוֹבְדִין דף ט') וְפִרְק
38 בְּתַר דְחִינְיָה דֵּין (ס"ב) מִזָּה מִזְבַּח שְׂאִין בְּעוֹבֵי
39 אֵלֵּא דִיעַר וְהָב מִשְׁמַע דִּיעַר וְהָב לֹא הָהִי עוֹבֵי
40 שׁוּה לִשֵׁל כֶּסֶף הָהִי בְּעוֹבֵי וּבְמִשְׁקֵל שׁוּה כִיז
41 דִיעַר שֶׁל כֶּסֶף וְאֵין לְתַאֲרִיק כְּאֵן יוֹמֵר קוֹדֶשׁ
42 **וְטַבְעָא** אֲפִירָא אִי מִתְלַלִּין. אַע"ו דְהַבְהוּל
43 קַמָּא (כ"ק דף ע"ג) גַבֵּי מִעֵת שֶׁל כֶּבֶל
44 וְהַם בְּכָל בֵּית אִי מְלֻכּוֹת מִקְרַתֵּיהּ הִיבֵי מִבְּעָא
45 לְחֹד דְבִין בְּחַד בְּרוּתָא אֲלָמָא מִתְלַלִּין כֵּן טַעַם
46 אֲפִירָא הָתָם אֲשֵׁינֵי שְׁתַּפְרוּתָא הַם כְּבָרִים לְחֵלִיק
47 וְלַקְוֹת מִעוֹת יִרְשָׁלַיִם מְלֻכּוֹת מִקְרַדֵּי וְלֹא
48 אֲפִשֵׁר אֵלֵּא לְקוֹת בְּתַמָּה

1 **וְהָב נִמְו' לְב"ש אַע"ו** וְדְהָבָא לְגַבֵּי
2 **בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין מִחְלֻקָּתָא וְלִמְד' אַף בְּפִירוֹת עַל**
3 **דִּינֵין לְפָלוֹג בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין אִי אִיפְלוֹג בְּפִירוֹת עַל**
4 **דִּינֵין אֲבָל בְּסָלְעִין עַל דִּינֵין מוֹדו' לָהֵן בֵּית הַלַּל לְבֵית שְׁמַאי דְהָבָא לְגַבֵּי כֶּסֶף פִּירָא**
5 **הֵוּיָא וְלֹא מִחְלַלִּין קַמְל' חֲתַמִּים דְרַבֵּי יוֹחָנָן הוּא דְאִמְרָן אִין מִחְלַלִּין דְאִמְרָן רַבֵּי יוֹחָנָן**

1 **וְהָב נִמְו' לְב"ש אַע"ו** וְדְהָבָא לְגַבֵּי
2 **בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין מִחְלֻקָּתָא וְלִמְד' אַף בְּפִירוֹת עַל**
3 **דִּינֵין לְפָלוֹג בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין אִי אִיפְלוֹג בְּפִירוֹת עַל**
4 **דִּינֵין אֲבָל בְּסָלְעִין עַל דִּינֵין מוֹדו' לָהֵן בֵּית הַלַּל לְבֵית שְׁמַאי דְהָבָא לְגַבֵּי כֶּסֶף פִּירָא**
5 **הֵוּיָא וְלֹא מִחְלַלִּין קַמְל' חֲתַמִּים דְרַבֵּי יוֹחָנָן הוּא דְאִמְרָן אִין מִחְלַלִּין דְאִמְרָן רַבֵּי יוֹחָנָן**

1 **וְהָב נִמְו' לְב"ש אַע"ו** וְדְהָבָא לְגַבֵּי
2 **בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין מִחְלֻקָּתָא וְלִמְד' אַף בְּפִירוֹת עַל**
3 **דִּינֵין לְפָלוֹג בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין אִי אִיפְלוֹג בְּפִירוֹת עַל**
4 **דִּינֵין אֲבָל בְּסָלְעִין עַל דִּינֵין מוֹדו' לָהֵן בֵּית הַלַּל לְבֵית שְׁמַאי דְהָבָא לְגַבֵּי כֶּסֶף פִּירָא**
5 **הֵוּיָא וְלֹא מִחְלַלִּין קַמְל' חֲתַמִּים דְרַבֵּי יוֹחָנָן הוּא דְאִמְרָן אִין מִחְלַלִּין דְאִמְרָן רַבֵּי יוֹחָנָן**

1 **וְהָב נִמְו' לְב"ש אַע"ו** וְדְהָבָא לְגַבֵּי
2 **בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין מִחְלֻקָּתָא וְלִמְד' אַף בְּפִירוֹת עַל**
3 **דִּינֵין לְפָלוֹג בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין אִי אִיפְלוֹג בְּפִירוֹת עַל**
4 **דִּינֵין אֲבָל בְּסָלְעִין עַל דִּינֵין מוֹדו' לָהֵן בֵּית הַלַּל לְבֵית שְׁמַאי דְהָבָא לְגַבֵּי כֶּסֶף פִּירָא**
5 **הֵוּיָא וְלֹא מִחְלַלִּין קַמְל' חֲתַמִּים דְרַבֵּי יוֹחָנָן הוּא דְאִמְרָן אִין מִחְלַלִּין דְאִמְרָן רַבֵּי יוֹחָנָן**

1 **וְהָב נִמְו' לְב"ש אַע"ו** וְדְהָבָא לְגַבֵּי
2 **בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין מִחְלֻקָּתָא וְלִמְד' אַף בְּפִירוֹת עַל**
3 **דִּינֵין לְפָלוֹג בְּפִירוֹת עַל דִּינֵין אִי אִיפְלוֹג בְּפִירוֹת עַל**
4 **דִּינֵין אֲבָל בְּסָלְעִין עַל דִּינֵין מוֹדו' לָהֵן בֵּית הַלַּל לְבֵית שְׁמַאי דְהָבָא לְגַבֵּי כֶּסֶף פִּירָא**
5 **הֵוּיָא וְלֹא מִחְלַלִּין קַמְל' חֲתַמִּים דְרַבֵּי יוֹחָנָן הוּא דְאִמְרָן אִין מִחְלַלִּין דְאִמְרָן רַבֵּי יוֹחָנָן**

בבא מציעא. הוזהב - פרק רביעי דף מה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 רש"י תוספות

אסור ללוות זרין בדינן. ש' טמא ויזרו וקבא לרבי דבדינן וקבא קאמר כדמפרש ואילי:
 לעולם אימא לך ר' יוחנן הוא דאמר דברי הכל מחללין. דלגבי פירא טבעא הוה בין
 דלענין ספק ומפטר שויוהו דרנן כי פירא. כדתנן (לעיל דף מד.) הנהב קנה את הבסקא
 הני נמי סתפריא. דרבי יוחנן הוא דאמר מחללין: תפריס סלע סלע מעשר שני.
 שיש לו מעט נחשת של מעשר שני וקבא לפורטן
 בסלע קל להעלות לירושלים מפני משאו
 הדרק. ב"ש אומרים בגל השלע מעות. אם קבא
 לפורטן פירוס בולן וזמן מעות בשביל כל השלע
 וכה"א אומרים לא יפריסו. אלא חציון שהפירוטות
 יוצאות בירושלים וכשנאב שני הם ארץ
 לפירוטות מיה לקנות זרביי סעודה ואם ירצו
 הבל אצל שלחני פירוט יוקירו פירוטות
 ונתמא מעשר שני נפק לרבייך מפני פירוטות
 עמון להוציא במקנה לכשיכלו פירוט הבסקא
 שברזו משט מעט: השתא לב"ש כו'. ומדקתני
 ממעות מעשר שני שמי חלל פירות על
 הפירוטות לגבי רהבא מביקרא. ומחללין פירות
 והתובא דמדי אף בפירות על דיערון מחלוקת.
 הבסקא. וזרע הבסקא והקלמ' ורביס ידא ספק
 ראשו. שחלקת הפירות עליהם אתה ערך
 לצור בקרך ולחלוףי ולא שחלקת אותו בסף על
 כסף אחת. הבסקא כסף ריבוי. כסף יתירא כתיב
 בפרשה אף בפירות על דיערון מחלוקת. וטעמא
 דב"ש משום דהבסקא פירא הוא ולא מחללין
 עליה מעשר. ולמדי סלעין על דיערו. וקבא
 פליגי וטעמא דב"ש משום כסף שני הוי ולא
 משום דהבסקא פירא הוא. אימישילי' בסלעין על
 דיערו. שיש לשלעו ולומר טעמא משום דהבסקא
 חשיב ליה פירא הוא טעמא בסלעין על קלען
 ששניהם על כסף. הנה אמרנא. בסלעין על
 סלעין הוא דקפליי בית הלל עלליהו דלית ליה
 כסף ראשון ולא כסף שני. אבל בסלעין על דיערו
 אימא מודי ליה. הנה מתחילי משום דהבסקא
 פירא הוא כמילי. הוא הוה סלעין על מעשר שני
 בירושלים. שקהו מחלוקת סלעים שבזו ונטול
 פירוטות להוציאם לזרביי סעודות מעשר. בית
 שפאי אומרים. אם קבא להחליף כל הסלעין
 שברזו ממעות לחליף: וב"ה אומרים לא יחליף
 אלא חציון. שקמא לא ישקה בעיר עד שיצווא
 את בולן ויפקדי בעיר עד רגל אחר הפירוטות
 מתעששות ואם יחזור ויחליטם סלעין נמקא
 שולחני משחבר שתי פפמיס מעשר שני הנפסא
 ת"ש. מהדאי קמייא דלא מיידי בירושלים
 דמחליף פירוטות ונטול סלעו

לגבי נפשיה מי איבא למדי דא טבעא הוי. וא"ת אי חיבי מוכח לעיל (דף מד.) דרבי יצאי
 קטר דהבא הוי טבעא דלמא דקאט לגבי נפשיה איל כסף איל דלעיל
 קטר במסקנא דהבא דאי לענין מקח וממכר פירא הוי לגבי הלואה נמי פירא ותי
אמלא לב"ש. ולא שקיבור כמותו אלא אפריהו קאמרי א נמי ר' יוחנן קטר לבא כמתירי
 והנהב קונה את הבסקא

ושאני הלואה. השתא מצי מיידי בדינן כסף
 וכבית הלל וא"ת חיבי מוכח כמתירי
 הני מסתפריא דר' יוחנן דאמר מחללין ממארי ר'
 יוחנן אפי' שאמרו אסור ללוות זרין בדינן אבל
 מחללין מעשר שני עליו מכל דאריי' בדינן וקב
 וכבית שמאי דלמא בודרי כסף וכו"ה ויל דעיל
 בדרק דהבא וקב אימי' דאי בשל כסף לגבי הלל
 פשיטא דמחללין ומתניין היא (מ"ג פ"ג מ"ו)
 לא יעשה סלעין דיערו וקב אי כוון סוקין סלעין הלל
 פירות. עליון ולב"ש וקבא אסור ללוות דסכרי
 דהבא פירא הוי אבל לב"ה מתיר ללוות דהבא
 טבעא הוי דאת מחללין סלעין עליו ולב"ש נמי
 הוי טבעא להלל פירות עליו וכן לקמן (דף טו)
 ר"ש רמיה אין דינן וקב סוקיה סלעין לטבא אכל
 פירא טבעא הוי ואפילו לגבי כסף מתירי טבעא
 דשקא כדליתו מסתפריא מיה ר"ח פירש דהבי
 אמר כב דאי גאון דהבא פירא הוי לב"ה מילי
 ושקא בימי האקארוסין הנה וקב יוצא בדוקא
 ונהו טבעא ובימי הגאון אל הנה וקב יוצא ולב"ה
 אמר דהבא פירא

אסור ללוות זרין בדינן בדינן דמיא אילימא דיער
של כסף בדינן של כסף לגבי נפשיה מי איבא למ"ד
לאו טבעא הוי אלא פשיטא דיער של וקב בדינן של
וקב וימאן אי לב"ה הא אמרי טבעא הוי אלא לאו
לב"ש וש"מ ר' יוחנן הוא דאמר אין מחללין לא
לעולם אימא לך ר' יוחנן הוא דאמר מחללין ושאני
הלואה בין דלענין מקח וממכר שויוהו רבנן פי
פירא דאמרנן איהו נהו דאוקור ויל לגבי הלואה
נמי פירא הוי ה"ל מסתפריא דכי אתא רבין א"ר
יוחנן אפי' שאמרו אסור ללוות זרין בדינן אבל
מחללין מעשר שני עליו ש"מ ת"ש הפורט סלע
ממעות מעשר שני ב"ש אומרים בכל השלע מעות
וב"ה אומרים בשקל כסף בשקל מעות השתא
לב"ש לגבי פריטי מחללין לגבי דהבא מביקרא
שאני פריטי פארארא דסניין חריפי לישנא אחריוא
אמר לה רבי יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת
בסלעין על דיערוס דב"ש סברי הכסף כסף ראשון
ולא כסף שני וב"ה סברי הכסף כסף ריבוי ואפילו
כסף שני אבל פירות על דיערו דברי הכל מחללין
דאפתי נמי ראשון הוא וחד אמר אף בפירות
על דיערוין כסף מחלוקת ולמ"ה סלעין על דיערוין
מחלוקת אדמיפליגי בסלעין על דיערוין לפליגי בסלעין
על סלעין אי אפליגי בסלעין על סלעין הנה אמרנא
ה"מ בסלעין על סלעין אבל בסלעין על דיערוין מודו
להו ב"ה לב"ש דהבא לגבי כסףא פירא הוי ולא
מחללין קמ"ה ת"ש הפורט סלע של מעשר שני
בירושלים ב"ש אומרים בכל השלע מעות וב"ה
אומרים בשקל כסף בשקל מעות השתא כסףא
לגבי פריטי מחללין ולא אמרנן כסף ראשון ולא
כסף שני לגבי דהבא דחשיב מיצה מי אמרנן כסף
ראשון ולא כסף שני אמר רבא ירושלים קמוכות כסף
שאני ירושלים דכתיב ביה ונתתה דהבא ככל אשר
תאזהב למשך בכקר ובצאן תא שמע הפורט סלע
שקל הנהב כסףא

ממעות מעשר שני בית שפאי אומרים כסף
מעות אלא דכדו' עלמא הכסף כסף ריבוי ואפילו
ור' שמעון בן לקיש הני איתמר חד אמר מחלוקת בסלעין על דיערוין דב"ש סברי גזרינן
שכמא

השתא כסףא לגבי פריטי מחללין. תא פשיטא ליה שיש חלוק בין דיערוסילי לחציון לירושלים עיקר החלל הוא פירות על פריטי או על סלעים כדי לקבל משאו וירושלים
 עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לאכלס או על פריטי כדי לקנות ברם עורך אבילה וחקר לא פריך מניה לישנא קמא ולא למדי אף בפירות על דיערון מחלוקת ופליגי אי
 דהבא פירא הוי אי לאו לרף אלא למדי דעמיניהו דב"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני כבור שאין לחלק בין חוק וירושלים לחלוקת לה' כסףא אשר תאזהב נפקח.
 ואם ודאי וקבא דהבא בענין פרי מפר' וגדולי קרקע ויל דלא מנעשין אלא מים ומלח אבל לא פרושה דכפרתו קונה בקר וצאן דהוה פרי מפר'.

בב"ש השלע מעות. שני טעם לב"ש בה
 דוכריי ב"ש לא נתן טעם מוכריי
 יכול לעשות מה שירצה בלא לקמן בהפרט סלע
 בירושלים וקשה דהמכתב עריות (פ"א מ"ט) הני
 להו דהני דברים דב"ש לחמרא הוי ליה
 לזו דהני דברים קולי' ב"ש לב"ה נראה דב"ש וקא
 בכל השלע קאמרי ולא יחליף ב' ג' עמיסם
 שכלי פנים משחבר התני ונתמא מפרסי מעשר
 שני ועיל דהבא וקא הוי בגבי השלע מעות
 שלא תיעשר בדרק קודם שיעיר שם.

לפליגי בסלעים על סלעים. רביי' ל"ג ליה
 דאמאי יחלל על סלעין אחרים מיהו
 הא לא קשיא שנתראשונים אינם חריפים
 להוציאם בירושלים כמו השנים שהם מטבע
 אמר תא דאמר בהמול (קמא) (ביק דף עז)
 התקינו שיהיו כל המעות יוצאות בירושלים ממ
 אילו וזריפין מאלו אך קשה דלקמן (ה"ה אמרי'
 והנן לה במכתב מעשר שני (פ"ג מ"ו) סלע של
 חציון ועל מעשר שני שנתערבו מביא בסלע
 מעות ומחללי עליהם מפני שנתערבו מחללין כסף
 על נחשת מרחק ופרשי' אבל לא יקח אחד
 מהסלעין ויאמר אם מעשר הוא מוקד ואם לאו
 כתירו ויתא עליו שלוש מעות דאין מחללין כסף
 על כסף אפלו מרחק ויל דהתם השלעין שון
 זה קוד וחקר ואין מחללין אבל מטבע שאנו דרין
 על חריף מחללין אי נמי אתא בר' מאיר דתנן
 (שם מ"ד) כתר בקב דהפרט סלע אין מחללין

כסף על כסף דברי ר' מאיר וקובימס מתירין ולפנינו שני מבוס מעשר שני לא נמצא בר' ע"ש בחי"ט שכתב דנטוחא אחרת היתה לנפיהם:
 כסףא לגבי פריטי מחללין. תא פשיטא ליה שיש חלוק בין דיערוסילי לחציון לירושלים עיקר החלל הוא פירות על פריטי או על סלעים כדי לקבל משאו וירושלים
 עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לאכלס או על פריטי כדי לקנות ברם עורך אבילה וחקר לא פריך מניה לישנא קמא ולא למדי אף בפירות על דיערון מחלוקת ופליגי אי
 דהבא פירא הוי אי לאו לרף אלא למדי דעמיניהו דב"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני כבור שאין לחלק בין חוק וירושלים לחלוקת לה' כסףא אשר תאזהב נפקח.
 ואם ודאי וקבא דהבא בענין פרי מפר' וגדולי קרקע ויל דלא מנעשין אלא מים ומלח אבל לא פרושה דכפרתו קונה בקר וצאן דהוה פרי מפר'.

אין

בבא מציעא. הוזב - פרק רביעי דף מה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)" תוספות

1 א"ן מטבע נעשה חליפין. אפילו לרב ששת דלא בעי כלי פסל ה"ק מטבע כפרשי" משום
2 דדעתיה אצורתא דבטלה ואת ולרב נתמן דאמר לקמן ר"ח (מ) דכ"ל דוקא
3 בעי וכו' פ"ג ארב ול"ו ו"ל דמטבע מקרי שפיר כ"ל שקראי לשקול בו משקלות ועוד
4 דקראי לחלוטו בצוארו בתו ובלאו הכי צ"ל דמקרי כ"ל דאי לא מקרי כ"ל אם כן אמאי

5 נעשה חליפין הלא אפילו לרב ששת דלא בעי
6 כ"ל מינו פירא מירא בעי ומטבע אל מקרי פיר
7 כדאמר בסתקא אפי' למד' אין מטבע כ"ל מיד
8 דדוקא אפירא א"ר נתמן לקמן ר"ח (מ) נמי
9 אמרין ולמאי לדיד' מטבע אמאי ביצה ד"ק פיר
10 נמי עבדי חליפין ועוד אמרי' לקמן ר"ח (מ). במקא
11 למעטי פירת ביה למעטי מטבע אלמא לא
12 מקרי פירי איז גם כ"ל לא ה"ו אמאי נעשה
13 חליפין אלא ודאי כ"ל מקרי ר"א שחשוב כ"ל
14 לפי שיצא בהוצאה וקנין בו כל דבר ואין נראה
15 דלקמן ר"ח (מ). משני פטרסות דליכא עליהו
16 טבעא וכן מתינו דכל המטלטלין קנין זה את זה
17 מוקי לקמן ר"ח (מ). אנוקא ואנוקרא אלמא אפילו
18 היכא שאין יוצאין בהוצאה נעשה ונקבה
19 בחליפין.
20 מאי לאו בחליפין. ואי' וכו' לא ד"ע סיפא
21 דהכסף אין קונה את הנהוב ועוד מאי
22 מיידי' חר' וכו' ועוד מתינו מ' קניא מ' איתקא ממתינו'
23 שזאת הפרקא נוקח כ"ר הכיבא ממתינו' ויש
24 לומר דה"פ מאי לאו אף בחליפין דהנהוב קונה את
25 הכסף בכל ענין כ"ר בחליפין בין בדמים והכסף אינו
26 קונה את הנהוב בדמים וקניי' אינו קונה ולא איש
27 מחייב משום דהקני' מיד הנהוב קונה דמתינו' גם
28 בחליפין ומשני דאף רישא לא מיידי' אלא בדמים
29 ומשני' הני מחייב אינו מניה המשנה אלא קונה פי'
30 מחייב דמתינו' ועוד תנאי לא קנה עד שמשנה
31 משמע דאי איתיה לקנות אלא במשיבת הדין
32 אכל מתינו' מצי למיטור דאינו קונה בדמים
33 ונקנינהו

24 אי אמרת בשלמא בדמים משום הכי לא קני אלא אי אמרת בחליפין נקני אלא
25 מאי בדמים אי הכי אימא רישא הנהוב קונה את הכסף ביצה מבר לו דינר של זהב
26 נעשירים והמשה דינר של כסף פיון שמשנה את הנהוב נקנה כסף בכל מקום שהוא
27 אי אמרת בשלמא בחליפין היינו דקתני נקנה כסף בכל מקום שהוא אלא אי אמרת
28 בדמים האי נקנה כסף בכל מקום שהוא נתתיב נברא מיבעי ליה אמר רב אשי לעולם
29 בדמים ומאי בכל מקום שהוא כמות שהוא כדאמר ליה אי אמר ליה מארינך תרשה
30 תיבנא לך לא מצוי הויב ליה מארינך ישנה אע"ג דערפי מייניהו מ"מ דאמר ליה
31 לישא כ"ל בעינא להו אמר רב כסף אפילו למ"ד אין אמרע געשה חליפין מיניבד הוא
32 דלא עבד חליפין אקנינו מיטקו בחליפין מיד' דהנהוב קונה את הכסף לרב נחמן נחמן
33 לאו אע"ג דאינהו לא עבדי חליפין אקנינו בחליפין מבעא נמו לא שגא מיתיב
34 יהו עומד בגורן ואין בירו מעות אומר לחבירו הרי פירות הללו נתונים לך בפתנה
ותווי

1 שפא ישקה עליו. עד שיספיק לחיות לו סלעים מעשר עד שישנו לרבי דינר וזב
2 בשנה שנה שימכר מעשרות שנה הכאן: אסוקין מסין לוח. שאין משאן כ"ר ששנו
3 אפי' בפירות על דירין מחלוקת. דפרי נמי אתי לשהיה היינו דקתני לא יעשה ולא קמני
4 לשון חלול דקסבר יש חלול אבל חכמי התמורה עליה ואין מחללין מבעי לה. וכו' איבעי

5 ליה למיתני ב"ש אומרים אין סלעים מעשר שני
6 מחללין על דירי' וכו' אי מיתום ספק שני אי
7 משום דהבא פירא וקאן דהו' איסור אדוריתאי
8 ולא מיתפשי בקדושת מעשר: מטבע נעשה
9 חליפין. וקא להחליף מטבע דב"ר אתר שלא
10 בתורת מקח וממכר אלא בתורת קנן כדרך
11 שקנין בסודר שהקנה נתן סודר למקנה וזאת
12 מקנה לו הפרקא או החלטלין במקשה שהיא
13 משך הסודר דברכתי (מ) ו' שלום איש געלו
14 ונתן לרעהו אף מטבע שאינ' ששני' נתן לו
15 מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו הני
16 מלי' כשנתנו בתורת דמים כדרך מקח וממכר
17 אבל אם נתן בתורת חליפין כיון שמשך זה את
18 המעות נקנה לו החפץ שלו בכל מקום שהוא
19 אין מטבע נעשה חליפין. בדמכר רב כסף: מ"ט
20 דמ"ד ב'. קא לביא למימר אדית' ליה דרב נתמן
21 דאמר לקמן ר"ח (מ) אין קנין אלא בכל דרגעו
22 כתיב דאי' אדמולגי' מטבעע בכל דבר
23 שאינו כ"ל אלא על כדרך ס"ל דכל המטלטלין
24 נעשין חליפין לקנות את שכנתו ומטבע
25 לרעהו פליגי: משום דרעתיה אצורתא. דעו
26 של מקנה את החפץ ונטול המטבע בחליפין אינו
27 כסוף קנה על הצורה שבו שאין המטבע חשוב
28 אלא ע"י צורה שבו וצורתא עבדא דבטלה
29 שדמלק' פסולה ונז' למי' צורה אחרת הלך
30 יהו ליה כ"ר שאינו מסתם ושלם ולקמן (טס)
31 ממעטי' ד"ר שאינו מסתם מדרבתי' געלו. תהיב.
32 דינר וזב דהו' ליה מטבע: הנהוב קונה. משמע
33 מעבשי' הכסף קניו לו בכל מקום שהוא שם ואין
34 לשון הנהוב נפול אלא כ"ר שהוא בעין החליף
35 זה קנה את בתורת דמים שמושך הימנו דינר וזב
36 כ"ר דינר כסף אין כ"ר כסף קני' אלא המושך
37 הנהוב נתחייב לו מעות ומשכיה ו' והכי אביעי
38 ליה למיתני' הנהוב מחייב את הכסף ונזכר
39 למושך לחייבו כסף ה"ב נמי מסתבא. דבתורת
40 דמים ולא בתורת חליפין דחמשע' מתיב מטבע
41 נעשה חליפין: וסבבא פירא לא קני. אי משום
42 דמשיכת ממכר מפורשת מן התורה כדלקמן ר"ח
43 מ"א אי משום דתקנתו רבנן שקא יאמר לו
44 נטרפו חסרי' געליהו תריווי' קטני. דקמן
45 דמטבע געשה חליפין מה' ל' כל כסף מה' ל' של
46 וזב ועוד תנאי' כ"ל. דשמעון מיה' דלא
47 בחליפין עסקינן אלא אי אמרת קונה אינו
48 קונה דאמרי' בחליפין קאמר. לייגן. דקא קנא
49 רישא הנהוב קונה את הכסף דאשמעינן דה'
50 מטבע נעשה חליפין: כמות שהיא. כמו שהתנה עמו: מארינך תרשה. של מטבע סלעין תרשים: לישנן בעינא. צריך אני להתיי' ומן מרובה תרשים נוחלי' לי שלא ישהיו יתר מריא:
51 אפילו למ"ד אין מטבע נעשה חליפין. לקנות את שכנתו: אקנינו מיטקו בחליפין. קנו סודר או מטלטלין שכנתו קונה אותו בחליפין מכיון שמשך בעל המטבע חליפין שכנתו נקנה
52 המטבע בעל הסודר: מיד הנהוב אצורת. לרב נתמן כל דבר שאינו כ"ל פירא לגבי חליפין ופליגי רב ששת ורב נתמן לקמן ר"ח (מ) בשבתותין דאמר רב נתמן על קניא כתיב
53 שיחא כ"ל אי שום דבר שאינו כ"ל עשה חליפין ונודה הוא שקל דבר שכנתו כ"ל נקנה בחליפי' הכלי דכתיב (רות ו) לקיים כל דבר אלמא אע"ג דפירי לא עבדי חליפין לקנות
54 שכנתו נקנה את החליפין של כ"ל מכיון שמשך בעל הפירות את הכלי נתן פירות לבעל הכלי: ואין בירו מעות. ורצה לחלל מעשרו שלו והעריב פירותיו לחלל על ידי מקח וממכר
55 שמוכרו לאיש אחר כדי שלא יתחייב חובש דכתיב (ויקרא כ) אם נאל ימא אל מעשעו חמישי' וסוף ממעשרו ולא חלוקת מעשר שני של אצורים אפי' לחיבוי'. כ"ל אוקבו
56 וד"ע בו שאינו עושה אלא חליפין מן החומש: הרי פירות הללו. של מעשר עני: נתונים לך בספקא. ומכיון ששקאן זה במתנה נעשה וראשון כ"ר אצלם ויכול לפדותם כלא חומש:
ותווי

הלכה ה' מתני' – מתנה אדם על ערובו ואומר, אם באו גוים מן המזרח, ערוכי למערב. מן המערב, ערוכי למזרח. אם באו מן המזרח, אם באו מן המערב, לא באו לא מן המזרח ולא מן המערב, הריני כבני עירי. אם בא חכם מן המזרח, ערוכי למזרח. מן המערב, ערוכי למערב. בא לכהן ולכהן, למקום שארצה אלך. לא לכהן ולא לכהן, הריני כבני עירי.

גמרא – ביני מתניתא? על ערוובין.

אמר רבי לעזר: מאן תנא אם באו אם לא באו? – רבי מאיר. היידן רבי מאיר? חכמיא אמרין: רבי מאיר דקדושין; דתני, האומר לאשה: הרי את מקדשת לי על מנת שיירדו גשמים, ירדו גשמים – מקדשת. ואם לאו – אינה מקדשת. רבי מאיר אומר: בין ירדו בין לא ירדו – מקדשת, עד שיכפל תנאו. הכל מודין שאם אמר לאשה: הרי את מקדשת לי לאחר שיירדו גשמים, ירדו גשמים – מקדשת. ואם לאו – אינה מקדשת. ברם ברבנן, בין שיירדו בין שלא ירדו – מקדשת.

רבי יוסה אומר: רבי מאיר דערוובין, דתנינן: אם ספק, רבי מאיר יודה ורבי יוסה אומר: הרי זה חמר גמל. רבי יוסי שמעון אומר: ספק הערווב בשר. אומר רבי יוסה: לא אומר רבי מאיר אלא להזמירין. אומר רבי מנא: ויאות, בערוובו אינו, שלא זכה לו ערוובו לעקור את רגליו מבני עירו. והכא, לראשון אינה מקדשת – שלא ירדו גשמים,

[דף כ"ד ע"א]

ולשני אינה מקדשת, שלא כפל הראשון את תניין.

רבי חניי בעא קומי רבי יוסה: הדין אם לא בי לא חד הוא. אומר, שנייה היא שהיתה הארץ לפנין והוא מבקש להוציאה מידן.

ורבי יודה בן שלום רבי יודה בן פזי בשם רבי יוחנן: ירדו לסימפון בשיטת רבי מאיר בקדושין. רבי ירמיה רבי חנינא חברה דרבנן בעי: ולמה ברבי מאיר? ואפילו ברבנן? לית בן.

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: סדר סימפון כך הוא: אגא פלוני בר פלוני מקדש אותך אנת פלונית בת פלוני, על מנת מיתן לך מקמת פלוני, ומיכנסיך ביום פלוני, אין אתא יום פלוני ולא כנסתך – לא יהו לי עליך פלוני. ויומר: על מנת שלא יכפל תניין, אילו לא כפל תניין מי עקר קדושין.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: בכל אתר אית ליה לרבי מאיר 'משמע לאו את שומע הין, והכא לית ליה? אומר רבי מתניה: על שם חמר הוא בעריות.

לא התנה, נישמעינה מן הדא: 'הרי שערב בין שני תחומין, מהלך בדרום כעירובו בצפון, בצפון כעירובו בדרום.

[דף כ"ד ע"ב]

מיצע את התחום - אל יזוז ממקומו. בהמה של שני שתפין, ערב זה בצפון וזה בדרום, מהלכת בדרום - כעירובו של זה בצפון. בצפון - כעירובו של זה בדרום. מיצעת את התחום - אל תזוז ממקומה. שחטוה, רב אמר: איברים יונקין זה מזה. עולא בר ישמעאל אמר: אין איברים יונקין זה מזה. מודה רב בהבית שהוא חלקו משעה הראשונה.

פיני מתניתא, באו עבוי"ם מיפן ומיפן, לא באו עבוי"ם לא מיפן ולא מיפן, באו עבוי"ם מן המזרח - ערובו למערב.

אית תניי תני: במזרח. מאן דמר במזרח - באילין מקסיווט. מאן דמר במערב - באילין רומאי:

הלכה ו' מתני' - אם בא חכם מן המזרח, ערוכי למזרח. מן המערב, ערוכי למערב. בא לבאן ולבאן, למקום שארצה אלף. לא לבאן ולא לבאן, הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר, אם היה אחד מהן רבו, הולך אצל רבו, ואם היו שניהם רבותיו, למקום שירצה ילף:

גמרא - אית תניי תני במערב, מאן דמר במזרח - באילין חמימא, מאן דמר במערב - ברגיל:

הלכה ז מתניתין - רבי אליעזר אומר: יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה ובין מלאחריה, מערב אדם שני ערובין ואומר, ערוכי הראשון למזרח, והשני למערב. הראשון למערב, והשני למזרח. ערוכי הראשון, והשני כבני עירי. ערוכי השני, והראשון כבני עירי. והכמים אומרים: מערב לרוח אחת, או אינו מערב כל עקר. או מערב לשני ימים, או אינו מערב כל עקר.

פיצד יעשה, מזליכו בראשון, ויחשיף עליו

[דף כ"ה ע"א]

ונטלו ובא לו. בשני מחשיף עליו ואוכלו. ונמצא משתפר בהליכתו ומשתפר בערובו.

נאכל בראשון, ערובו לראשון ואינו ערוכ לשני. אמר להם רבי אליעזר, מודים אתם לי שהן שתי קדשות.

גמרא – וחקמים אומרים: מערב לרוח אחת. כיני מתניתין, או מערב לרוח אחת לשני ימים או אינו מערב כל עקר. מודה רבי אליעזר, שאינו מערב קצי יום בדרום וקצי יום בצפון, קצי יום בדרום וקצי יום בצפון לבני עירו. אמרו לו: פשם שלא חלקת לנו יום אחד כך לא תחלק לנו שני ימים.

ושוין שלא יתנגנו בפל. אמר רבי בא: שפא שכח ויאכלנו.

נתן בפל, מוליך את הפל לשם. אבל את אחד מהן מבעוד יום – הרי זה חפור גמל.

תמן תנינן, לגין שהיא טבול יום, מן החכית מעשר טובל, אם אמר: 'הרי זה תרומת מעשר משתחשף' – הרי זו תרומת מעשר. אם אמר: 'הרי זה ערוב' – לא אמר כלום.

רבי יונה אמר רבי המא בר עקיבה: מקשי מתניתא דלא ברבי אליעזר, דרבי אליעזר אמר: אין מערבין לאדם משתחשף.

רבי ירמיה בשם רבי זעירא: דברי הפל היא תפון, ברם הקא מבחול הוא קנה לו שביטה לשני ימים.

רבי הניי בעי: הנה עומד בתמישי בשבת, ואמר: 'תקנה ליש ביתה בשבת', על דעתיה דרבי אליעזר – קנה. על דעתיה דרב – לא קנה. אמר רבי יוסה: ולמה אין מערבין לאדם מיום טוב לשבת? שכן מערבין לאדם מערב לשבת.

[דף כ"ה ע"ב]

ברם הקא, הואיל והוא ראוי לערב מערב שבת לשבת – מערב אפילו בתמישי בשבת.

אמר להן רבי אליעזר: אי אתם מודין לי שאם ערב בכפר בראשון שהוא מערב בכפר בשני, שאם אכלו בראשון שהוא ערוב בראשון ואינו ערוב בשני, הוי שתי קדשות הן ואינו מתיבון ליה: אי אתה מודה לנו, שאין מערבין לאדם בפתילה ביום טוב, הוי קדשה אחת היא!

הלכה ח' מתני' – רבי יהודה אומר, ראש השנה שהיה נרא שפא תתעבר, מערב אדם שני ערובין ואומר, ערובי בראשון למזרח ובשני למערב, בראשון למערב ובשני למזרח. ערובי בראשון, ובשני בכני עירי. ערובי בשני, ובראשון בכני עירי. ולא הווי לו חקמים:

גמרא – דאיתפלגון, שירי פתילה, שירי מדורה, שירי שמן שכבו בשבת, מהו להדליקה ביום טוב? רב ורבי תינא, תריהון אמרין: אסור. רבי יוחנן אמר: מותר.

אמר רבי מנא קומי רבי יודן: מכפלה פתילה גבי ביצה.

אמר ליה: מן מה דנן חמיו רבנן מדמי לה, תדא אמרה היא תדא היא תדא.

משום ארבעה זקנים אמרו: הנאכל ערווב בראשון – הרי הוא כבני עירו בשני. רבי חונה בשם רב: הלכה פארבעה זקנים.

רב הסדא בעא: מחלפא שיטתיה דרב, תמן איעבד לה שתי קדשות, וכא איעבד לה קדשה אחת? דאיתפלגון, שיירי פתילה, שיירי מדורה, שיירי שמן שפכו בשבת, מהו להדליקה ביום טוב? רב ורבי תנינה: תריהון אמרין: אסור. רבי יוחנן אמר: מתר.

אמר רבי מנא קומי רבי יודן: מכפלה פתילה גבי ביצה. אמר ליה: מן מה דנן חמיי רבנן מדמי לה, תדא אמרה אי אידא אי אידא.

רבי אחא אמר לה מן אולפן, רבי יוסי אמר לה מן דעה פארבעה זקנים, פרבי אליעזר.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסה: רבי מאיר ורבי יודה אין הלכה פרבי יודה, פארבעה זקנים פרבי אליעזר.

[דף כ"ז ע"א]

מה אין תמן שלא זכה ערווב לא הייתי אומר שיעקר את רגליו מבני עירו פאן שזכה לו ערווב לא פל שפן.

ערב בכפר בראשון מערב בכפר בשני, ובכלבד באתו הכפר.

ערב ברגלו בראשון מערב ברגליו בשני. ערב ברגליו מערב בכפר, בכפר לא יערב ברגליו.

היה מה דאת אמר תמן: ברגליו לא יערב בכפר, ודכותה בכפר לא יערב ברגליו. להקל לעני שאין לו כפר.

היה מה דאת אמר תמן ברגליו לא יערב בכפר, ודכותה בכפר לא יערב ברגליו, להקל לעשות שלא יצא ויערב ברגליו.

היה מה דאת אמר תמן ברגליו לא יערב בכפר, ודכותה בכפר לא יערב ברגליו. רבי אבין בשם רבנן דתמן: עשו אותו כהולך לעירו:

הלכה ט' מתני' – ועוד אמר רבי יחודה, מתנה אדם על הפלפלה ביום טוב ראשון ואוכלה בשני.

וכן ביצה שנולדה בראשון, תאכל בשני. ולא הווי לו חכמים:

גמרא – ואומר: אם יום טוב היום ובמלו דברי, ויקרא שם למעשרותיו ואינו אוכלן. ובשני קורא שם למעשרותיו ואוכלן.

מחלפה שיטתיה דרב, תמן איעבד לה קדשה אחת, וכא איעבד לה שתי קדשות.

תמן, קדשה אחת ארבה היא, ברם הכא אחת קדש ואחת חול.

מחלפה שיטתיה דרבנן, תמן עבדין לה שתי קדשות, וכא אינון עבדין ליה קדשה אחת.

תמן יום טוב אצל שבת כחול אצל שבת, ברם הכא שניהן שוין.

מודין חכמים לרבי יודה בשני ימים טובים של ראש השנה, שהן מתקנת נביאים הראשונים.

רבי בא רבי חייה בשם רבי יוחנן: "בני אמי נהרו בי" וגו'. מי גרם לי להיות נוטרה את הפרמים? על שם "פרמי שלי לא נטרתי!" מי גרם לי להיות משפרת שני ימים בסוריא? על שלא שמרתי יום אחד בארץ. סבורה הייתי שאני מקבלת שָכר על שנים ואיני מקבלת שָכר אלא על אחת. מי גרם לי להפריש שתי חלות בסוריא? על שלא הפרשתי חלה אחת בארץ.

סבורה הייתי שאני מקבלת שָכר על שתיים, ואיני מקבלת שָכר אלא על אחת. רבי יוחנן קרי עליהון: "וגם אני נתתי להם

[דף כ"ז ע"ב]

חקים לא טובים."

רבי אבהו אול לאלקסנדריא, ואטעינון לולבין בשוכתא, שמע רבי מימר, מן מי יכול להון רבי אבהו בכך שתא.

רבי יוסי מישלח פתיב להון: אף על פי שפכתו לכם סדרי מועדות אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש:

הלכה י' מתני' – רבי דוסא בן הרפינס אמר, העובר לפני התבה ביום טוב של ראש השנה אומר, החליצנו ה' אלהינו את יום ראש החדש הזה, אם היום אם למחר. ולמחר הוא אומר, אם היום אם אמש. ולא הודו לו חכמים.

גמרא – מפני שאמר: 'אם היום אם אמש', או ייבא כיי דמר רבי יעקב בר אבא בשם רבי יסא: העובר לפני תבה ביום טוב של ראש השנה – אינו צריך להזכיר ראש החדש, אוף הכא בן.

הדרן עלך בכל מערבין

פרק רביעי

הלכה א' מתני' – מי שהוציאהו גזים או רוח רעה, אין לו אלא ארבע אמות. החזירוהו, באילו לא יצא.

הולכייהו לעיר אחרת. נתגהו בדיר או בפתח, רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים, מהלך את בלה. רבי יהושע ורבי עקיבא אומרים, אין לו אלא ארבע אמות.

מעשה שבאו מפרנדיסין והפליגה ספינתם בים. רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הלכו את בלה. רבי יהושע ורבי עקיבא לא וזו מארבע אמות, שרצו להתקמר על עצמן.

גמרא – ולכן מה נן אמרין? ויעשה כמי שיצא ברשות ויהא לו אלפים אמה לכל רוח, לפום בן מימר אין לו אלא ארבע אמות.

ומנין לארבע אמות? 'שבו איש תחתיו', ומנין לאלפים אמה? 'אל יצא איש ממקומו ביום השביעי', או חלף אמר רבי אלעזר, ותנינן, אסא בן עקיבא אומר: 'מקום' 'מקום', נאמר כאן 'מקום' ונאמר להלן: 'ושמתי לה מקום';

[דף כ"ז ע"א]

מה 'מקום' שנאמר להלן אלפים אמה, אף 'מקום' שנאמר כאן אלפים אמה.

ארבע אמות שאמרו מלא קומתו ופשוט ידים. רבי יהודה אומר: הוא ושלשה אמות כדי שיהא נוטל חבית מראשותיו ונותן אל מרגלותיו.

כשהוא נפנה – נפנה מן הצד, וכשהוא מתפלל מתפלל לזכרון.

רבי יודה בן פזי בעי: ארבע אמות שאמרו, תחום הן או אינן תחום? אין תימר תחום הן – אין נותנין לו ארבע אמות משני מקומות. אין תימר אינן תחום נותנין לו ארבע אמות משני מקומות.

אמר רבי זעירא: מתניתא אמרה בן, ארבע אמות שאמרו תחום הן. והתנינן, ויבלבד שלא יוציא זה מתוך שלו לתוך של חברו וכו'.

לא אמר אלא ההזירה, הא אם חזר הוא אסור. אמר רבי אהא: דרבי נחמיה היא, דתני, פרות שיצאו לרשות הרבים וחרו, שונג – יאכלו. מויד – לא יאכלו. רבי נחמיה אומר: בין שונג בין מויד – לא יאכלו, עד שהזורים למקומו שונג. ותייא דרבי נחמיה כרבי מאיר, דתני, המעשר והמכשול בשבת,

[דף כ"ז ע"ב]

שונג – יאכל, מויד – לא יאכל; דברי רבי מאיר.

קנה לו שביתה ובאו עבדים והקיפוה מהיצת, רבי חונה אמר: לא הועילה לו מהצתו בלום, אלא מהלך באלפים ומטלטל בארבע. היה בריה דרב אמר: מהלך באלפים ומטלטל באלפים.

רבי יעקב בר אהא ר' אבונא בשם חיה בריה דרב: מהלך באלפים ומטלטל בארבעת אלפים אמה על ידי וריקה.

הוון בעיו מימר, מה פליגינן כרבי יהושע וקרבי עקיבה. ברם כרבן גמליאל וקרבי אלעזר בן עזריה לא פליגינן.

ואפילו כרבן גמליאל וקרבי אלעזר בן עזריה, פליגינן, קל הוא מי שקנה לו שביתה מפי שלא קנה לו שביתה.

נתנו על פתח הדיר על דעתיה דרבי יהושע ורבי עקיבה: נותנין לו שתי אמות מבפנים ושתי אמות מבחוץ, על דעתיה דרבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה: אין נותנין לו שתי אמות מבפנים ושתי אמות מבחוץ. שאם אומר את לתן לו שתי אמות מבפנים ושתי אמות מבחוץ, אנה הוא מטלטל בכל הדיר בלו.

נתנו באמצע הדיר, היה הדיר חציו בתוך התחום וחציו חוץ לתחום. רבי אהא אמר מן אילפן. רבי יהודה אמר לה מן דעה, מהלקת. רב חונה ותייה בריה דרב,

רבי זעירא רב הונא בשם רב: מה שרצו רבי יהושע ורבי עקיבה להחמיר על עצמן, זאת אומרת שהלכה כרבן גמליאל ורב רבי אלעזר בן עזריה. רבי בא בשם רבי היה בר אשי, אף בדיר ובסחר הלכה כרבן גמליאל ורב רבי אלעזר בן עזריה.

הננייה בן אחי רבי יהושע אומר: כל היום היו דנין אלו כנגד אלו עד שבא אחי אבא והכריע ביניהן, והתקין שתהא הלכה כרבן גמליאל ורב רבי אלעזר בן עזריה בספינה, ורב רבי יהושע ורב רבי עקיבה בדיר וסחר.

מה בין סחר ומה בין ספינה? חכריא אמרו: ספינה מפני שמחיצותיה עולות עמה. אמר רבי זעירא: מבין שעוקרין אותה מארבע אמות אלו ונותנין אותה בארבע אמות אלו.

מה נפק מביניהן? אם היתה אכסדרה על דעתהון דחכריא מתר. על דעתיה דרבי זעירא – אסור.

[דף כ"ח ע"א]

אם הנה הים גלני, על דעתיהון דחכריא – אסור, על דעתיה דרבי זעירא – מתר.

אמר רבי זעירא: מתניתא אמרה כן, ארבע אמות שאמרו אינן תחום.

הלכה ב' מתני' – פעם אחת לא נכנסו לגמל עד שחשכה. אמרו לו לרבן גמליאל: מה אנו לירד? אמר להן: מתרים אתם, שכבר הייתי מסתפל, והיינו בתוך התחום עד שלא חשכה.

גמרא – מצודות היו לו לרבן גמליאל שהיה מושער בית הפנסת עיניו במישר.

ולמה לי עד שלא חשכה? ואפילו משחשכה, ולא רבן גמליאל היא, תפטר, שהיה בנמל יותר מבית סאתים, ולא יהיו מחיצות גבוהות עשרה, ולא יהיו פרצות יותר מעשר, ולא יהא עומד כנגד עומד ופרוין כנגד פרוין.

הלכה ג' מתני' – מי שיצא ברשות ואמרו לו: 'בקר נעשה מעשה' – יש לו אלפים אמה לכל רוח. אם היה בתוך התחום, כאלו לא יצא, שקל היוצאים להציל, חוזרין למקומן.

גמרא – דל בן מה אנו אמרין. ועשה כמי שיצא באגם, ולא יהיה לו אלא ארבע אמות, לפום בן צריך מימר יש לו אלפים אמה לכל רוח.

אמר רב הונא: והן שיהו ארבע אמות אוכלות מתחום מבריא ומתחום מגדלה. רבי הונא בשם רב אדא בר אהנה, רבי לא בשם רבי שמעון בן לקיש: ואפילו יצא למגדלה, והזר באלו לא יצא.

רבי ישוע דרומיה בעי: עד כדון בשיצא שונג, ואפילו יצא מזיד. אמר רבי פנהם: מתניתא אמרה כן, שקל היוצאין להציל הוזרין למקומן.

הוזרין אפילו בזינן:

תניא, עבד'ם שבאו לעירות הפמוכות לספר למול מקו, אפילו תכן אפלו עצים – יוצאין עליהן בזון ומחזירין את הזון למקומן, באו לעירות

[דף כ"ה ע"ב]

המבלעות אין יוצאין עליהן בזון, אלא אם כן באו לעוסקי נפשות.

בראשונה היו מוליכין את הזון לבית שהיא סמוך לחומה. פעם אחת באו עליהן השונאים, היו מדחקין למול את הזון והרגו אלו מאלו יותר ממה שהרגו מהן השונאים, התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו.

הלכה ד' מתני' – מי שישב בדרך, ועמד, וראה והרי הוא סמוך לעיר, (הואיל) ולא היתה כונתו לקב, לא יכנס. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, יכנס.

אמר רבי יהודה: מעשה היה ונכנס רבי טרפון בלא מתפזן.

גמרא – אמרו, והלא בית מדרשו של רבי טרפון היה בתוך אלפים אמה, או שמא הקנה עצמו לכני עירו מבועוד יום. אשכח תני, בשחרית זרחה החמה. אמרו לו: רבי! הרי העיר לפני הפנים:

הלכה ה' מתני' – מי שישן בדרך ולא ידע שחשכה, יש לו אלפים אמה לכל רוח, דברי רבי יוחנן בן נורי. וחכמים אומרים: אין לו אלא ארבע אמות.

רבי אלעזר אומר, והוא באמצען. רבי יהודה אומר: לאיזה רוח שירצה ילך. ומודה רבי יהודה, שאם ברר לו, שאינו יכול לחזור בו.

גמרא – רבי זעירא בשם רבי חסדיי: טעמא דרבי יוחנן בן נורי, מאחר שאלו היה ער היה קונה שביתה – וישן לא קנה לו שביתה. אין לו אלא אלפים אמה לכל רוח.

רבי יודה אומר: אפילו ער ולא קנה לו שביתה אין לו אלא אלפים אמה לכל רוח.

אתיא דרבי יודה ברבי יוחנן בן נורי, דרבי יוחנן בן נורי אמר: אחר שאילו היה ער קנה לו שביתה, היה ער ולא קנה לו שביתה, אין לו אלא אלפים אמה לכל רוח.

ר' חזנה אמר רב נחמן בר יעקב בעא: גר שפבל לאחר שהאיר המזורה, מאחר שאילו היה ער

[דף כ"ט ע"א] היה קנה לו שביתה.

מה אומר באומר רבי יוחנן בן נורי, נישמענה מן הדא, דמר רבי יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה ברבי יוחנן בן נורי.

ברר לו מבעוד יום – חוזר בו, מבעוד יום משחשכה חוזר בו, משחשכה ברר לו מבעוד יום, וקדש עליו היום נישמענה מן הדא – לא יבנס; דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: יבנס.

לא על הדא אמרה אלא על רישיה דפרקא, מי שהוציאהו עבוי' או רוח רעה איתאמרת עליה. אמר רבי בון: מודה רבי יודה, שאם ברר לו – שאינו יכול לחזור בו.

הלכה ו' מתני' – היו שנים, מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה, מביאין ואוכלין באמצע, ובלבד שלא יוציא זה מתוך שלו לתוך של חברו.

היו שלשה, והאמצעי מבלע ביניהן, הוא מתר עמהן והן מתרין עמו, ושנים החיצונים אסורין זה עם זה. אמר רבי שמעון, למה הדבר דומה, לשלש תצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרשות הרבים,

ערכו שתיהן עם האמצעית, היא מתרת עמהן והן פתרות עמה, ושנים החיצונות אסורות זו עם זו.

אמרא – אף על גב דרבי חנניה בן אנטיגנוס פליג על רבנן באמות, מודה הוא הקא בעבורי עירות.

הלכה ז' מתני' – מי שבא בדרך והשכה לו, והיה מפיר אילן או גדר, ואמר שביתתי תחתיו,

[דף כ"ט ע"ב]

לא אומר בלום. שביתתי בעקרו, מהלך ממקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה ומעקרו ועד ביתו אלפים אמה. נמצא מהלך משחשכה ארבעת אלפים אמה:

אם אינו מכיר, או שאינו בקי בהלכה, ואמר, שביתתי במקומי, וכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח. עגלות, דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס. והכמים אומרים, מרבעות, כמבלא מרבעת, כדי שיהא נשפר לזויות.

גמרא – הנה אחד מכיר ואחד שאינו מכיר, זה שהוא מכיר מהלך עם זה שאינו מכיר, וזה שאינו מכיר – מהלך עם זה שהוא מכיר.

הלכה ח' מתני' – זהו שאמר, העני מערב ברגליו. אמר רבי מאיר, אנו אין לנו אלא עני. רבי יהודה אמר, אחד עני ואחד עשיר, לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר, שלא יצא ויערב ברגליו.

גמרא – רבי מאיר סבר: עקר ערווב בכפר. ולמה אמרו ברגליו? להקל על העני שאין לו כפר. ורבי יודא אמר: עקר ערווב ברגליו, ולמה אמרו בכפר? להקל על העשיר שלא יצא ברגליו.

אף על גב דרבי יודה אמר: עקר ערווב ברגליו, ובלבד שלא ישב לו בתוך ביתו, ויאמר: 'תקנה לי שביתה במקום פלוני', אלא יצא לו חוץ לתחום, ויאמר: 'תקנה לי שביתה במקום הנה', וממתין שם עד שחשכה וחוזר ובא לעירו. ותני בן, מעשה במשפחת בית ממה ומשפחת בית גוריון מרומה, שהיו מחלקין בגורנות לעניים בשני בצורות, והיו עניי שחיון יוצאין ומערבין ברגליהן וממתנין שם עד שתחשך, ולמחר היו נכנסין ואוכלין שם וחוזרין. וכל מה שהן עושין על פי חכמים היו עושין:

הלכה ט' מתני' – מי שיצא לילך בעיר שמערבין בה והחזירו חברו, הוא מתר לילך וכל בני העיר אסורין, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, כל שהוא יכול לערב ולא ערב, הרי זה חסר נפל.

[דף ל' ע"א]

גמרא – פתר לה תרין פתרין. אמר, 'אנא מערב עליך ועל בני קריתך', וערב על בני קריתך ולא ערב עליו, הוא אסור לילך באותה הרוח, ומתיר בשאר כל הרוחות שבעירו, והן מתרין באותה הרוח ואסורין בשאר כל הרוחות שבעירן.

פתר לה פתר חורן, אמר ליה: 'אנא מערב עליך ועל בני קריתך', ולא ערב לא עליו ולא על בני קריתך, הוא מתיר לילך באותה הרוח שכבר קנו לו רגליו מאתמול, והן אסורין לילך באותה הרוח ומתרין בשאר כל הרוחות שבעירו.

הלכה י' מתני' – מי שיוצא חוץ לתחום, אפלו אמה אחת, לא יבנם. רבי אליעזר אומר, שתיים, יבנם, שלש, לא יבנם.

מי שהחשיך חוץ לתחום, אפלו אמה אחת, לא יבנם. רבי שמעון אומר, אפלו חמש עשרה אמות, יבנם, שאין המשוחות ממצין את המדות, מפני הפועים:

גמרא – רבי אחא בשם רבי היננא ורב הסדיי, תריהון אמרין: לא מר אלא שתיים, הא שתיים וכל שהיא – יבנם, דהוא דרבי לעזר, דרבי לעזר אומר: שתיים – יבנם. שלש – לא יבנם. אומר לו רבי יוסה: אמרין דבתרה, שלש – לא יבנם, הא שלש פהות כל שהיא – יבנם.

[דף ל' ע"ב]

הוון בעיי מימר: מה דמר רבי לעזר ביוצא, הא במחשיך – לא. אשפח תני, היא אדא היא אדא. הוון בעיי מימר: מה דמר רבי שמעון, במחשיך. הא ביוצא לא, אשפח תני היא אדא היא אדא.

הדרן עלך מי שהוציאוהו

פרק המישי

הלכה א' מתני' – ביצד מעברין את הערים, בית נכנס בית יוצא, פגום נכנס פגום יוצא. היו שם גדודיות גבוהות עשרה טפחים, ונשרים ונפשות, שיש בהן בית דירה, מוציאין את המדה כנגדן, ועושין אותה כמין טבלא מרבעת, כדי שיהא נשבר את הזויות.

גמרא – בית נכנס מוציאין אותו כנגד העיר. פגום יוצא מוציאין את העיר כנגדו.

רב אומר: מאברין. ושמואל אומר: מעברין. מאן דמר 'מאברין' – מוסיפין לה אבר, מאן דמר 'מעברין' – פאשה עברה.

תמן תנינן, אין מבקרין על הצר עד שיאזתו לאורו. רב אומר: יאזתו. ושמואל אומר: יעותו. מאן דמר יאזתו – "אף בזאת נאות לכם" (בראשית לד, טו); מאן דמר יעותו – "לדעת לעות את יעף דבר" (שגייה

תמן תנינן, לפני אידיהן ושמואל תני עידיהן מאן דמר אידיהן כי קרוב יום אידם (דכרים לב, לה). ומאן דמר עידיהן – "ועידיהם המה" (ישעיה מה, ט). שהן עתידין לבייש עובדיהם ליום הדין.
 ר' יוחנן בשם רבי הושעיה מוסיפין לה אכר.

[דף ל"א ע"א]

תלה עינוי ואיסתכל ביה. אמר ליה: למה אתה מסתכל ביה צריד לה, צחק לה, הפליג עלוה. תלת עשר שנין עבד עליל קומי רביה דלא צריד.

רבי שמואל בשם רבי זעירא: אלולא דיו, אלא שהיה מקבל פני רבו, שכל המקבל פני רבו כאלו מקבל פני שכינה.

רבי ברכיה רבי ירמיה בשם רבי היה בר בא: פתיב "ומשה יקח את האהל" וגו'. כמה הוה רחיק? רבי יצחק אמר: מיל. והיה כל מבקש משה אין פתיב באן אלא "והיה כל מבקש ה'", מיכן שכל המקבל פני רבו כאלו מקבל פני שכינה.

רבי חלבו רבי חונה בשם רב: פתיב "ויאמר אליהו התשבי" וגו', והלא אליהו מירוגין לנביאים היה! אלא מלמד שכל עמידות שעמד לפני אהיה השילוני רבו כלו עמד לפני השכינה.

ר' חלבו בשם אילן דבית שילא: אפילו אליהו מבקש מים לפניו היה אלישע נותן על ידיו, מה טעמא? "פה אלישע בן שפט אשר למד תורה" אין פתיב באן, אלא "אשר יצק מים על ידי אליהו". פתיב "והנער שמואל משרת את ה' לפני עלי", והלא לא משרת אלא לפני עלי, אלא מלמד שכל שרות ששרה לפני עלי רבו כלו שרת לפני שכינה.

תני רבי ישמעאל, "ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים"; וכי לפני האלהים אכלו? אלא מיכן שהמקבל פני חברו כלו מקבל פני שכינה.

רבי יעקב בר אהא רבי יסא בשם רבי יוחנן, מאיכן מעברין? בנגד השקוף עד אלפין אמה.

אמר רבי יוסה לרבי יסא בר אהא: לא מסתברא אלא בנגד הפגום, אבל מפנגד העיר אפילו כמה. אמר ליה: אוף אנא סבר בן.

אמר ליה: ומה חמית מימר, פגום או נאמר ההן גו פגום.

אמר רב נחמן:

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק חֲמִישִׁי

הא, שור תם שהזיק עד שלא עמד בדין, והקדישו בעליו - מקדש. שחטו ומכרו ונתנו במתנה - מה שעשה עשוי. משעמד בדין הקדישו בעליו - אין מקדש. שחטו ומכרו ונתנו במתנה - לא עשה כלום, מפני שמשלם מגופו. שור מועד שהזיק, בין משעמד בדין ובין עד שלא עמד בדין, והקדישו בעליו - מקדש. שחטו ומכרו ונתנו במתנה - מה שעשה עשוי, מפני שמשלם מן העליה.

הב, שור תם שהזיק ואחר כך המית, המית ואחר כך הזיק - פטור. שור מועד שהזיק, ואחר כך המית - חייב. המית ואחר כך הזיק, עד שלא נגמר דינו - חייב, משנגמר דינו - פטור. שומר חנם והשואל, נושא שֶׁכֶר והשוכר, הזיק שור ברשותו, מועד - משלם נזק שלם. תם - משלם חצי נזק. שאלו בחזקת תם ונמצא מועד, הבעלים משלמין חצי נזק, והשואל פטור. הועד בו בפני שואל, ואחר כך מכרו - הבעלים משלם חצי נזק והשואל משלם חצי נזק. המית ברשותו ואחר כך מסרו לבעלים, עד שלא נגמר דינו מסרו לבעלים - פטור. משנגמר דינו מסרו לבעלים - חייב. רבי עקיבא אומר: אף משנגמר דינו עד שלא נסקל, מסרו לבעלים - פטור.

הג, פרה שהמיתה ואחר כך ילדה, עד שלא נגמר דינה ילדה - ולדותיה מתרין. משנגמר דינה ילדה - ולדותיה אסורין. נתערבו באחרים ואחרים באחרים - כלן אסורין בהנאה. מה יעשו להן? כונסין אותן לכפה עד שעה שימותו. רבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: כלן נסקלין. הגוזל שור מחברו והמית ברשותו, ואחר כך מסרו בעדים לבעלים, בין משנגמר דינו ובין עד שלא נגמר דינו - חייב.

הד, הלוקח שור מחברו בחזקת שהוא תם, ונמצא מועד, והועד בו בפני שנים -

באמת! שהוא חייב לו! מפני שמקח טעות. שור שפסק את המוסרה, ויצא והזיק: תם - פטור. ומועד - חייב; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: תם - חייב. ומועד - פטור. רבי אליעזר בן יעקב אומר: זה וזה פטורין, שנאמר (שמות כא, לו): "ולא ישמרנו בעליו" - שמור הוא זה! רבי אליעזר אומר: אין לו שמירה לשור אלא סכין.

הה, כנוס שורף ואני אשמרנו: הזיק - פטור. הזק - חייב. "כנוס שורף ושמרו": הזק - פטור. הזיק - משלם נזק שלם; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: על השן ועל הרגל - משלם נזק שלם. על נגיחה, ועל נגיפה, על נשיכה, על רביצה, ועל בעיטה: מועד - משלם נזק שלם. ותם - משלם חצי נזק.

הו, הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשותו, וכא שור ממקום אחר שלא ברשותו, נגח, נגף, נשך, רבץ, בעט; רבי מאיר אומר: משלם נזק שלם. וחכמים אומרים: על השן ועל הרגל - משלם נזק שלם. על נגיחה, ועל נגיפה, ועל נשיכה, ועל רביצה, ועל בעיטה; מועד - משלם נזק שלם. ותם - משלם חצי נזק. הכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר שלא ברשות, ושברן - פטור. ואם הזק בהן - בעל קדרות פטור. הכניס פרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר שלא ברשות, ושברן - פטור. ואם הזק בהן - בעל קדרות פטור. הכניס פרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר שלא ברשות, ושברן - פטור. ואם הזק בהן - בעל קדרות פטור. הכניס פרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר שלא ברשות, ושברן - פטור. ואם הזק בהן - בעל קדרות פטור.

¹ מוכא פירושו שלמי (בבא קמא פרק ב הלכה ה): אמר רבי אליעזר, כל מקום ששינונו "באמת" - הלכה למשה מסיני. והינו 'הלכה למשה מסיני' שהוא חייב לו את הדמים שנתן לו הלוקח, מפני שמקח טעות הוא.

טַרְפוּן. וְרַבִּי עֲקִיבָה פּוֹטֵר מְשֻׁלְשִׁים סָלְעִים.

הַזֶּה יֵשׁ נוֹתֵן אֶת הַכֶּפֶר וְאֵין נִסְקָל, נִסְקָל וְאֵין נוֹתֵן אֶת הַכֶּפֶר. הַחוּפֵר בּוֹר בְּרִשּׁוֹתוֹ וְנִפְל עָלָיו שׁוֹר וְהָרְגוּ – נוֹתֵן אֶת הַכֶּפֶר וְאֵין נִסְקָל. וְכִנְס לַחֲצֵר בַּעַל הַבַּיִת שְׁלֵא בְרִשּׁוֹת, נִגְחַו שׁוֹרֵי שְׁל בַּעַל הַבַּיִת, אוֹ שֶׁנִּשְׁכּוּ כָּלְבוֹ שְׁל בַּעַל הַבַּיִת, וְמת – נִסְקָל וְאֵין מְשֻׁלְשִׁים אֶת הַכֶּפֶר.

הַח, שׁוֹר שֶׁנִּגְחַ אֶת הַפֶּרָה וְנִמְצָא עִבְרָה בְּצִדָּה, וְאֵין יָדוּעַ אִם עַד שְׁלֵא נִגְחַה יְלָדָה, וְאִם מְשֻׁנְגַחַה יְלָדָה. סוּמְכוֹס אוֹמֵר: מְשֻׁלְשִׁים חֲצִי כֶּפֶר לַפֶּרָה וְרַבִּיעַ לְיֹלָד. וְכֵן פֶּרָה שֶׁנִּגְחַחַה אֶת הַשׁוֹר וְנִמְצָא וְלָדָה בְּצִדָּה, וְאֵין יָדוּעַ אִם עַד שְׁלֵא נִגְחַחַה יְלָדָה, וְאִם מְשֻׁנְגַחַחַה יְלָדָה; סוּמְכוֹס אוֹמֵר: מְשֻׁלְשִׁים חֲצִי נֶזֶק מִן הַפֶּרָה, וְרַבִּיעַ מִן הַיֹּלָד.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק שִׁישִׁי

וַא, שׁוֹר שֶׁדָּחַף אֶת חֲבֵרוֹ, וְנִפְל לְבוֹר וְמת – בַּעַל הַשׁוֹר חֲטָיָה, וּבַעַל הַבוֹר פְּטוֹר. רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: בְּמוֹעֵד – זֶה נוֹתֵן מִחֲצָה וְזֶה נוֹתֵן מִחֲצָה. בתָּם – בַּעַל הַבוֹר מְשֻׁלְשִׁים שְׁלִשָּׁה חֻלְקִים, וּבַעַל הַשׁוֹר רַבִּיעַ.

וַב, הַחוּפֵר בּוֹר בְּרִשּׁוֹתוֹ וְנִפְל עָלָיו שׁוֹר וְהָרְגוּ – חֲטָיָה בְּכֶפֶר. וְאִם הִזִּק הַשׁוֹר – בַּעַל הַבוֹר פְּטוֹר. הַחוּפֵר בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְנִפְל עָלָיו שׁוֹר וְהָרְגוּ – פְּטוֹר מִן הַכֶּפֶר. וְאִם הִזִּק הַשׁוֹר – בַּעַל הַבוֹר חֲטָיָה. חֶפֶר בּוֹר בְּרִשּׁוֹתוֹ וּפְתַח לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, אֶפְלוֹ הוּא שְׁל רַבִּים – חֲטָיָה, עַד שִׁמְסַר לְרַבִּים. אֵיזָה הוּא בּוֹר שֶׁאִמְרָה תּוֹרָה? חֶפֶר בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד וּפְתַח לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד, יֵשׁ לוֹ רִשּׁוֹת לַחֲפֵר וְיֵשׁ לוֹ רִשּׁוֹת לַפְתַּח. בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים וּפְתַח לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים – אֵין לוֹ רִשּׁוֹת לַחֲפֵר וְאֵין לוֹ רִשּׁוֹת לַפְתַּח, בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד וּפְתַח

לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים – יֵשׁ לוֹ רִשּׁוֹת לַחֲפֵר וְאֵין לוֹ רִשּׁוֹת לַפְתַּח. אֲבָל יֵשׁ לְרַבִּים רִשּׁוֹת לְכִנְס לְשֵׁם בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וּפְתַח לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד, אֶפְלוֹ הוּא שְׁל רַבִּים – פְּטוֹר. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה מַחִיב עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ מַחֲצִיזָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, אוֹ עַד שֶׁיִּרְחִיק מִן הַכְּתֵל אַרְבַּעַה טַפְחִים, שֶׁיַּהֲלֹךְ אָדָם אוֹ עַד שֶׁיִּמְסַר לְרַבִּים. חֶפֶר וּפְתַח וּמְסַר לְרַבִּים – פְּטוֹר. וְכֵן הִיָּה נַחוּנְיָא פּוֹתַח וְחוּפֵר שִׁיחִים עוֹשֶׂה, חוּפֵר וּפּוֹתַח וּמְסַר לְרַבִּים, וְכִשְׁבָּא דְבַר לְפָנֵי חֲכָמִים, אָמְרוּ: עֲשֶׂה זֶה בְּהִלְכָה. חֶפֶר כְּרָאוּי וְכֶסֶה כְּרָאוּי, עֲשֶׂה לָהּ חוּלְיָא גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, מְסַרוֹ חוּלְיָה וְלוֹזְקֵן שִׁישׁ בְּהֵן דַּעַת – פְּטוֹר. חֶפֶר שְׁלֵא כְּרָאוּי וְכֶסֶה שְׁלֵא כְּרָאוּי, עֲשֶׂה לָהּ חוּלְיָא פְחוּתָה מְעַשְׂרָה טַפְחִים, מְסַרוֹ לַחֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן שֶׁאֵין בְּהֵן דַּעַת – חֲטָיָה.

וַג, חֶפֶר תִּשְׁעָה טַפְחִים וְכָא אַחַר וְחֶפֶר טַפַּח – הָאֲחֵרוֹן חֲטָיָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַחַר הָאֲחֵרוֹן לְמִיתָה, אַחַר הָרֵאשׁוֹן לְהִזְק. חֶפֶר עֲשָׂרָה, וְכָא אַחַר וְסִידוֹ וְכִירוֹ – הָאֲחֵרוֹן חֲטָיָה. אֶחָד חֶפֶר עֲשָׂרָה, וְאֶחָד חֶפֶר עֲשָׂרִים, וְאֶחָד חֶפֶר מֵאָה, וְאֶחָד חֶפֶר מֵאֲתַים – כֻּלָּן חֲטָיָין. בּוֹר שְׁל שְׁנַיִם, אֶחָד מְכֶסֶה וְאֶחָד מְגַלָּה – הַמְגַלָּה חֲטָיָה. כֶּסֶהוֹ וְנִתְגַּלָּה, כֶּשֶׁהוּא עוֹמֵד וְרוֹאֶהוֹ, וְלֹא כֶּסֶהוֹ – הָרִי זֶה חֲטָיָה. כֶּסֶהוֹ וְהִלְךְ לוֹ, וְאָף עַל פִּי שְׁנִתְגַּלָּה לְאַחַר מִפֵּן – פְּטוֹר. חֶפֶר חֲמִשָּׁה טַפְחִים, וְכָא אַחַר וְחֶפֶר חֲמִשָּׁה – הָאֲחֵרוֹן חֲטָיָה? כִּמָּה שְׁעוֹרוֹ לְהִזְק? כֹּל שֶׁהוּא, וְלְמִיתָה – עֲשָׂרָה טַפְחִים. סוּמְכוֹס אוֹמֵר: לְעֵמֶק – שְׁלִשָּׁה טַפְחִים. לְאֶרְכוֹ וְלְרַחְבוֹ – אַרְבַּעַה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כִּמְלוֹאוֹ שְׁל נוּפֵל. נִפֵּל לְפָנָיו מִקּוֹל הַכְּרִיָּה – חֲטָיָה. לְאַחֲרָיו מִקּוֹל הַכְּרִיָּה – פְּטוֹר, בְּבוֹר וּבְשִׁיחַ, בֵּין מִלְּפָנָיו וּבֵין מִלְּאַחֲרָיו – חֲטָיָה.

וַד, נִפֵּל לְתוֹכוֹ חֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן, שׁוֹר סוּמָא הַמְהִילֵךְ בְּלִילָה – חֲטָיָה. בֵּן אוֹ בַת עֶבֶד אוֹ אָמָה – פְּטוֹר. נִפֵּל לְתוֹכוֹ שׁוֹר וְכִלְיוֹ וְנִתְקַרְעוּ – חֲטָיָה עַל הַבְּהֵמָה וּפְטוֹר עַל הַכְּלָיִים, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ"א, לה): "וּמְכָרוּ אֶת

² בְּפִרְיָתָא בְּבֵא בְּתָרָא (דף קע"ה) הַנְּרִסָּה: יוֹרְשִׁי בַּעַל הַבוֹר – הַיְבִים לְשֵׁלָם.

"אתה ובנך ובתך ושוךך וחתוךך וכל
בהמתך"; שור וחמור בכלל היו, ולמה
יצאו? - להקיש עליהן, מה שור וחמור
האמורים לענין שבת, עשה שאר בהמה
חיה ועוף כשור וחמור, אף שור וחמור
האמורים לענין כל דבר, שאר בהמה חיה
ועוף כשור וחמור.

ו, ח נעל כראוי, קשר כראוי, עשה לה
מחיצה גבוהה עשרה טפחים. מסרה
לחולה ולזקן שיש בהן דעת - פטור. נעל
שלא כראוי, עשה לה מחיצה פחותה
מעשרה טפחים, מסרה לחרש שוטה וקטן,
שאינן בהן דעת. איזה הוא שלא כראוי? כל
שאינן יכול לעמד ברוח מצויה.

רועה שמסר צאנו לרועה אחר - ראשון
חיב, ושני פטור. המוסר צאנו לרועה,
אפלו חגר, אפלו חולה, אפלו לפניו כשולש
מאות צאן - פטור. מסרו לחרש שוטה
רקטן - חיב. לעבד ולאשה - פטור,
ומשלמין לאחר זמן. כיצד עושין להם?
בית דין כותבין עליהן שטרי חוב. נתגרשה
אשה ונשתחרר העבד - חיבין לשלם.

ו, ט החותן יבילת של חברו ועומד לחתכה,
לא יאמר לו: "תן לי מה שחבלת בי". אלא
נותן כל בשתו! הקוצץ נטיעותיו של
חברו, ועתידי לקצץ, לא יאמר לו: "תן לי
מה שחבלת בי". אלא נותן לו כל נזקו!

ו, י אין שמין בית קב מפני שמשבחו, ולא
בית כור מפני שפוגם, אלא שמין בית סאה
פחותה באותה שדה, כמה היתה יפה, כמה
היא יפה. רבי שמעון בן יהודה אמר משום
רבי שמעון: כמה דברים אמורים? בזמן
שאכלה יחורי תאנים או שקטפה לולבי
גפנים, אבל אם אכלה פגים או בסר -
רואין אותן כאלו הן פרות גמורין. רבי
יהודה אומר משום רבי עקיבה: אכלה
פרות נטועות - שמין להם נטועות. נטיעות
עצמן - שמין אותו בית סאה. רבי שמעון
בן יהודה אומר משום רבי עקיבה: תבואה
שלא הביאה שלישי - הרי היא כנטיעות.

השור החי" וגו' - יצאו כלים שאין להם
אונאה, יצא אדם שאין הימנו אונאה
במותו. למה זה דומה? למינת אבנו
וצלוחיתו ברשות הרבים, ובא אחד והזיק
בהן - חיב על נזקי אדם ופטור על נזקי
צלוחית. אם הושם את הצלוחית ונשברה,
אף הוא חיב על צלוחיתו.

בור שבאמצע הדרך - הרי זה של עולי
בכל, עד שיודע לה שהיא של אנשי אותה
העיר. שברחבה ושברמלית - הרי היא
של אנשי אותה העיר, עד שתודע לה שהיא
של עולי בכל. שבאמצע השדה - הרי היא
של בעל השדה, עד שתודע לה שהיא של
אנשי אותה העיר. הנהרות והמעיינות
שמושכין - הרי הן של כל אדם.

ו, ה המבעית את חברו - פטור מדיני אדם
ודינו מסור לשמים. צוח באזנו וחרשו -
פטור. אָחזו באזנו וחרשו - חיב. המבעית
בהמת חברו - פטור מדיני אדם ודינו מסור
לשמים. הלעיטה חלדות הרדופני, וסם
המות, וצואת תרנגולים - פטור מדיני אדם
ודינו מסור לשמים. העושה מלאכה במי
חטאת ובפרת חטאת של חברו - פטור
מדיני אדם ודינו מסור לשמים. שליח בית
דין שהכה ברשות בית דין, והזיק - פטור
מדיני אדם ודינו מסור לשמים.

ו, ו רופא אמן שרפא ברשות בית דין, והזיק
- פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים.
המחתך את העבר במעי אמו ברשות בית
דין, והזיק - פטור מדיני אדם ודינו מסור
לשמים.

ו, ז אחד שור וחמור, ואחד שאר בהמה
חיה ועוף לנזקין, מועד - משלם נזק שלם,
ותם - משלם חצי נזק. אחד שור וחמור,
ואחד שאר בהמה חיה ועוף להרבעה
ולכלאים. רבי עקיבא אומר: כל אחד ואחד
תרבה במקומו.

רבי יוסי אומר משום רבי ישמעאל:
בדברות הראשונות הוא אומר (שמות כ, י):

פְּטוּר. וְאִם נִכְנַס בְּרִשּׁוֹת - בְּעַל הַחֲנוּת חֵיב. פּוֹעֵל שְׁנֹכְנֵס לְחַצֵּר בְּעַל הַבַּיִת שֶׁלֹּא בְּרִשּׁוֹת, אִף עַל פִּי שַׂיֵּשׁ לוֹ רִשּׁוֹת לִכְנֵס וְלִהְגַּבּוֹת אֶת שַׁכְרוֹ. נִגְחָו שׁוֹרֵי שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת, אוֹ שֶׁנִּשְׁכְּחוּ כְּלָבוֹ שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת - פְּטוּר. וְאִם אָמַר לוֹ: "הַכֶּנֶס" - בְּעַל הַבַּיִת חֵיב.

גָּמַל שֶׁטָּעוּן פִּשְׁתָּן וְעוֹבֵר בְּרִשּׁוֹת הֶרְבִּים, וְנִכְנַס בְּפִשְׁתָּנוֹ לְתוֹךְ הַחֲנוּת, וְדָלְקָה בְּנֵרוֹ שֶׁל חֲנוּנִי, וְהִדְלִיק אֶת הַבִּירָה, מִן הָאֲגָף וְלַחוּץ - חֲנוּנִי חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם הִיתָה לְפָנָיו אֲצִטָּה⁴ וְהִדְלִיק - פְּטוּר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אִף עַל פִּי שְׁהִיתָה לְפָנָיו אֲצִטָּה, וְהִדְלִיק - חֵיב. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בְּנֵר חֲנֻכָּה - פְּטוּר, מִפְּנֵי שְׁהִינִיחַ בְּרִשּׁוֹת. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה - חֵיב, כְּגוֹן אִלּוּ מִסְפְּכִין עַל פִּתְחֵי חֲנוּיּוֹתֵיהֶן בְּרִשּׁוֹת הֶרְבִּים בְּחָג, אִף עַל פִּי שַׂיֵּשׁ לָהֶן רִשּׁוֹת, וּבָא אַחַר וְהִזַּק בְּהֵן - הֵרִי זֶה חֵיב.

וְיָד חֲמֵר בְּשׁוֹר שָׂאִין בְּבוֹר, וּבְבוֹר שָׂאִין בְּשׁוֹר, שֶׁהַשׁוֹר חֵיב בְּכַפֵּר וְחֵיב בְּשִׁלְשִׁים שֶׁל עֶבֶד. נִגְמַר דִּינוֹ - אֲסוּר בְּהִנָּאָה וְדָרְכוֹ לִילָף וְלִהְזִיק, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּבוֹר. חֲמֵר בְּבוֹר, שֶׁהַבוֹר מוּעַד לְעוֹלָם, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּשׁוֹר.

חֲמֵר בְּשׁוֹר שָׂאִין בָּאֵשׁ, וּבָאֵשׁ שָׂאִין בְּשׁוֹר: שֶׁהַשׁוֹר חֵיב בְּכוֹפְרִין, וְחֵיב בְּשִׁלְשִׁים שֶׁל עֶבֶד, וְנִגְמַר דִּינוֹ אֲסוּר בְּהִנָּאָה, וְאִם מִסְרוֹ לְחֵרֵשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן - חֵיב, מֵה שָׂאִין כֵּן בָּאֵשׁ. חֲמֵר בָּאֵשׁ, שֶׁהָאֵשׁ מוּעַדֵת לְעוֹלָם, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּשׁוֹר.

חֲמֵר בְּבוֹר שָׂאִין בָּאֵשׁ, וּבָאֵשׁ שָׂאִין בְּבוֹר: חֲמֵר בְּבוֹר, שֶׁהַבוֹר מִסְרוֹ לְחֵרֵשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן - חֵיב, מֵה שָׂאִין כֵּן בָּאֵשׁ. חֲמֵר בָּאֵשׁ, שֶׁהָאֵשׁ דְּרָכָה לִילָף וְלִהְזִיק, וּמוּעַדֵת לְאָכַל דְּבַר הָרְאוּי לָהּ, וְדָבַר שָׂאִין רְאוּי לָהּ, מֵה שָׂאִין כֵּן בְּבוֹר.

וְיֵא לִיבָה וְלִיבְתוֹ הַרוּחַ, אִם יֵשׁ בְּשִׁלּוֹ כְּדִי לְלַבּוֹת - הֵרִי זֶה חֵיב. וְאִם לֹא - הֵרִי זֶה פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: "שְׁלָם יִשְׁלַם הַמְּבַעֵר אֶת הַבְּעֵרָה" (שְׁמוֹת כב, ה) - הַכֵּל לְפִי הִדְלָקָה. הַמְּדַלֵּיק בְּתוֹךְ שִׁלּוֹ, כְּמָה תַעֲבֹר הִדְלָקָה? רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר: שֶׁשֶׁ עֲשָׂרָה אֲמָה דֶּרֶךְ רִשּׁוֹת הֶרְבִּים, בְּשַׁעַת הַרוּחַ - שִׁלְשִׁים אֲמָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: שִׁלְשִׁים אֲמָה, וּבְשַׁעַת הַרוּחַ חֲמִשִּׁים אֲמָה. רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: חֲמִשִּׁים אֲמָה, וּבְשַׁעַת הַרוּחַ שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת אֲמָה. מַעֲשֵׂה בַעֲרָב, שֶׁקָּפְצִין הָאוֹר בֵּיתָר מִשֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת אֲמָה וְהִזִּיק. מַעֲשֵׂה שַׁעֲבֵרָה הִדְלָקָה אֶת הִירְדָן³ שֶׁהִיתָה קָשָׁה. כְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שֶׁקָּפְצָה, אֲבָל אִם הִיתָה מִסְכַּסְכַּת וְהוֹלֶכֶת, אוֹ שְׁהִיּוּ עֲצִים מְצוּיִין לָהּ, אֶפְלוּ עַד מִיל - הֵרִי זֶה חֵיב. עֲבָרָה נֶהָר אוֹ גְּדֵר אוֹ שְׁלוּלִית שֶׁהֵן רַחֲבִין שְׁמָנָה אַמּוֹת - פְּטוּר.

וְיֵב הַמְּדַלֵּיק אֶת הַגְּדִישׁ וְהִיּוּ בוֹ כָּלִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: יִשְׁלַם כָּל מָה שְׁהִיָּה בְּתוֹכוֹ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אִין מִשְׁלַם אֶלָּא גְדִישׁ שֶׁל חֲטִים אוֹ גְדִישׁ שֶׁל שְׁעוּרִין. רוֹאִין אֶת מְקוֹם הַכָּלִים כְּאִלּוּ מְלֵא תְבוּאָה. וּמוּדָה רַבִּי יְהוּדָה לְחֻכְמִים בְּמִשְׁאֵיל מְקוֹם לְחַבְרוֹ לְהַגְדִּישׁ, וְהִטְמִין כָּלִים, שָׂאִין מִשְׁלַם אֶלָּא גְדִישׁ. גְדִישׁ שֶׁל חֲטִים וְגְדִישׁ שֶׁל שְׁעוּרִין, וְרוֹאִין אֶת מְקוֹם הַכָּלִים כְּאִלּוּ מְלֵא תְבוּאָה. הַשְּׂאִילוֹ לְגֵדֵשׁ בוֹ חֲטִין וְגֵדֵשׁ שְׁעוּרִין, שְׁעוּרִין וְגֵדֵשׁ חֲטִין - אִין מִשְׁלַם אֶלָּא שְׁעוּרִין. הִיָּה גְדִישׁ חֲטִין וּמְחַפֵּה בְּשְׁעוּרִין, שְׁעוּרִין וּמְחַפֵּה בְּחֲטִים - אִין מִשְׁלַם אֶלָּא שְׁעוּרִין.

וְיֵג הִיָּה אָדָם יֵשֵׁן בְּתוֹכוֹ, וְדָלַק אֶפְלוּ שׁוֹגֵג - פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁנִּדְוֶן בְּנַפְשׁוֹ. נִכְנַס לְחֲנוּת שֶׁל נֶגֶר שֶׁלֹּא בְּרִשּׁוֹת, וְיִצְאָת לוֹ בְּקַעַת וְטַפְחָה לוֹ בְּפָנָיו - פְּטוּר. וְאִם נִכְנַס בְּרִשּׁוֹת - בְּעַל הַחֲנוּת חֵיב. נִכְנַס לְחֲנוּתוֹ שֶׁל נֶפֶח שֶׁלֹּא בְּרִשּׁוֹתוֹ, וְיִצְאוּ יִצְוֹצוֹת וְהִזְקוּהוּ -

⁴ סִפְסָפִים הַעוֹמְדִים עַל רַגְלָם.

³ שְׁהִיתָה כְּרֻבָּה (גִּירְסַת מִכְלִיתָא מִשְׁפָּטִים).

מִסְכַּת בְּבֹא קָמָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז, א הגנב - משלם תשלומי כפל, ואם טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הגזלנים - בין כך ובין כך אין משלמין אלא קרן. שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי: וכי מה ראית תורה להחמיר בגנב יותר מבגזלן? אמר להם: גזלן, השהה עבד לקונו. וגנב, חלק כבוד לעבד יותר על כבוד קונו, כפיכול, עשה גנב את עין העליונה שאינה רואה. ואת האזן שאינה שומעת, שנאמר (ישעיהו כט, טו): "הוי המעצמיקים מה' לסתר" וגו'. ויאמרו לא יראה וגו' (תהלים צד, ז). "אמרים אין ה' ראה אתנו עזב ה' את הארץ" (חזקאל ט, יב). רבי מאיר אומר: משלו משל משם רבן גמליאל, למה הדבר דומה? לשנים שעשו משתה בעיר אחת, אחד קרא את בני העיר ואת המלך לא קרא, ואחד לא קרא לא המלך ולא את בני העיר, איזה מהן עונשו מרובה? זה שקרא את בני העיר ואת המלך לא קרא, ועונשו מרבה יותר מן השני! אמר רבי עקיבא: מפני מה אמרו: 'טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה'? מפני שנשתרש בחטא.

ז, ב חמשה דברים היה רבן יוחנן בן זכאי אומר כמין חמר: מפני מה גלו ישראל לכבל יותר מכל הארצות כלן? מפני שבית אברהם אביהם היה משם. משלו משל, למה הדבר דומה? לאשה שקלקלה על בעלה, להיכן משלחה? לבית אביה!

בלוחות הראשונות הוא אומר (שמות לב, טז): "והלחת מעשה אלהים המה" וגו', ובשניות מעשה משה (שם): "והמכתב מכתב אלהים". משלו משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שקדש את האשה, הוא מביא את הלבקר, ואת הקלמוס, ואת הדיו, ואת השטר, ואת העדים. קלקלה, היא מביאה את הכל, דיה שיתן לה המלך כתב הכר יד' שלו.

הרי הוא אומר (ויקרא ד, כב): "אשר נשיא יחטא" - אשרי הדור שהנשיא שלו מביא חטאת על שגנתו.

"ורצע אדוניו את אזנו במרצע" (שמות כא, ו). וכי מה נשתנה און יתר לרצע מכל איכריו? לפי ששמעה מהר סיני (ויקרא כה, נה): "כי לי בני ישראל עבדים" - עבדי הם! ופרק ממנו על שמים והמליך עליו על בשר ודם, לפיכך אמר הכתוב: 'תבוא און ותרצע שלא שמרה את מה ששמעה'. דבר אחר: הוא לא רצה להשתעבד לקונו - יבא וישתעבד לבנותיו.

ואומר (דברים כו, ה): "מזבח אבנים לא תניף עליהן ברזל". וכי מה ראה הכתוב לפסל את הברזל, יתר מכל מיני מתכות? מפני שהחרב נעשה ממנו, והחרב סימן פרענות, והמזבח סימן כפרה, מעבירים דבר שסימן פרענות מדבר שסימן כפרה. והלא דברים קל וחמר, ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על שמטילות כפרה בין ישראל לאביהם שבשמים, אמר הכתוב: "לא תניף עליהן ברזל", בני תורה שהן כפרה לעולם - על אחת כמה וכמה שלא ליגע בהן אחד מכל המזיקין כלן.

הרי הוא אומר (דברים כו, ו): "אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך" - אבנים שמטילות שלום! והלא דברים קל וחמר, ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על שמטילות שלום בין ישראל לאביהן שבשמים, אמר המקום: יהיו שלמים לפני, בני תורה, שהן שלום בעולם - על אחת כמה וכמה שיהיו שלמים לפני המקום.

ז, ג שבעה גנבין הן: הראשון שבכלן - גונב דעת הבירות, והמסרוב בחברו לאורחו⁵, ואין בלבו לקרותו, והמרבה לו בתקרובות

⁵ שפכשש הרבה מחברו שיבוא להתארח אצלו, אבל באמת אין בלבו לקרותו, הרי זה גונב דעתו.

חַמְשָׁה. שֶׁה, מִפְּנֵי שְׁטוּעֵנוּ - מִשְׁלֵם אַרְבָּעָה.

לְמַעַלָּה מִהֵן, גִּנְבֵי אֶת הָאֶסוּרִין בַּהֲנִיחַ - שְׁפָטוּר מִלְשָׁלִים. אֶת הַשְּׁטָרוֹת, וְאֶת הַקְּרָקָעוֹת, וְאֶת הַהֲקַדְשׁוֹת - אֵין מִשְׁלֵם אֶלָּא קָרָן. אֶת הַבְּהֵמָה, וְאֶת הָעוֹפוֹת, וְאֶת הַכְּסוּתוֹת, וְאֶת הַפְּרוֹת, וְאֶת הַכְּלִים - מִשְׁלֵם תְּשְׁלוּמֵי כָּפֶל. אִף עַל פִּי שְׂאֵסוּר בַּהֲנָאָה⁸ - יֵשׁ לֹה הֵתֵר לְאַחַר זְמַן.

הַגּוֹנֵב אֶת הַשּׁוֹר, טַבְּחוּ וּמְכָרוּ - מִשְׁלֵם חַמְשָׁה. שֶׁה - מִשְׁלֵם אַרְבָּעָה, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוֹת כֹּא, לו): "חַמְשָׁה בְּקָר יִשְׁלֵם תַּחַת הַשּׁוֹר". לְמַעַלָּה מִהֵן, הַגּוֹנֵב אֶת בֶּן חוֹרִין - שְׁנֹדוֹן עָלָיו בְּנַפְשׁוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַרִי הוּא אוֹמֵר (מִשְׁלֵי כֹט, ד): "חוֹלֵק עִם גִּנְבֵי שׁוֹנָא נַפְשׁוֹ" וְגו'.

מִשְׁלוּ מִשְׁל, לְמַה הַדְּבָר דּוּמָה? לְאַחַד שְׁטוּעֵן וְיָצָא מִבֵּית חֶבְרוֹ, מִצָּאוּ אֶחָד, וְאָמַר לוֹ: מַה זֶה פְּלוּנִי? אָמַר לוֹ: טוֹל חֲלָקָה, וְאֵל תִּגִּיד! לְאַחַר זְמַן מִצָּאוּ בְּעַל גִּנְבָּה, אָמַר לוֹ: מִשְׁבִּיעַ אָנִי עָלֶיךָ, אִם לֹא רָאִיתָ אָדָם שֶׁשְׁטַעַן כְּלִים וְיָצָא מִתּוֹךְ בֵּיתִי. אָמַר לוֹ: שְׁבוּעָה שְׂאִינִי יוֹדַע מַה אִתָּה סָח; עַל זֶה נֹאמֵר: "חוֹלֵק עִם גִּנְבֵי שׁוֹנָא נַפְשׁוֹ אֶלָּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד".

אֲבָל הַמִּתְגַּנֵּב מֵאַחַר חֶבְרוֹ, וְהוֹלֵךְ וְשׁוֹנָה פְּרוֹן, אִף עַל פִּי שְׁנֹקְרָא גִּנְבֵי - זוֹכָה לְעִצְמוֹ! שְׁנֹאֲמֵר (מִשְׁלֵי ו, ל): "לֹא יִבְדּוּ לְגִנְבֵי כִּי יִגְנוּב" וְגו'. סוֹף שְׁמַתְמָנָה פְּרִינָס עַל הַצְּבוּר וּמְזוֹכָה אֶת הַרְבִּים, וְזוֹכָה לְעִצְמוֹ, וּמִשְׁלֵם עַל מַה שְׁבִידוֹ, שְׁנֹאֲמֵר (מִשְׁלֵי ו, לא): "וְנִמְצָא יִשְׁלֵם שְׁבַעֲתַיִם" וְגו'; וְאֵין 'שְׁבַעֲתַיִם' אֶלָּא דְבַרֵי תוֹרָה, שְׁנֹאֲמֵר (תְּהִלִּים

⁸ אִף עַל פִּי שְׁפָטֵר הַמּוֹר אֶסוּר עֲכָשׁוּ בַּהֲנָאָה, אֲבָל כִּינּוּ שְׁבִידוֹ לְפָדוּתוֹ בְּשָׂה, וְיֵשׁ לֹה הֵתֵר לְאַחַר זְמַן. הַרִי זֶה נִחְשָׁב כְּאִלוֹ זֶה שְׁלוֹ. וְאֵינוּ מִשְׁלֵם, אֶלָּא מַה שְׁבִין זֶה לְזוֹה, שֶׁהִיָּה יָכוֹל לְפָדוּתוֹ בְּשָׂה.

יּוֹדַע בּוֹ שְׂאִינוּ מִקְבֵּל, וְהַמִּפְתַּח לוֹ חֲבִיּוֹת שְׁמִכּוּרוֹת לְחִנּוּי, וְהַמְעוֹל בְּמִדּוֹת, וְהַמְשַׁקֵּר בְּמִשְׁקָלוֹת, וְהַמְעַרֵב הַנּוֹרָה בְּתַלְתָּן⁶, וְאֶת הַחֲמִץ בְּשֶׁמֶן, אִף עַל פִּי שְׂאִמְרוּ אֵין הַשֶּׁמֶן מִקְבֵּל כְּלוֹם⁷, לְפִיכֵךְ מוֹשְׁחִין בּוֹ אֶת הַמְלָכִים, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁמַעְלִין עָלָיו, שְׂאִלוּ הֲיָה יָכוֹל לְגַנֵּב דַּעַת הָעֲלִיוֹנָה - הֲיָה גּוֹנֵב, שְׁכָל הַגּוֹנֵב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת נִקְרָא 'גִּנְבֵי', שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוֹאֵל ב טו, ו): "וְיִגְנוּב אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל"; מִי גְדוֹל 'גּוֹנֵב' אוֹ 'גִּנְבֵי'? הַרִי אוֹמֵר 'גִּנְבֵי', שְׂיֹדַע שְׁנִגְנוּב וְשׁוֹתֵק!

וְכֵן מְצִינוּ, בְּשִׁהִיּוֹ יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִין לְפָנֵי הַר סִינַי, בְּקִשּׁוֹ לְגַנֵּב דַּעַת הָעֲלִיוֹנָה, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוֹת כד, ז): "כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע"; כְּכִיכּוֹל 'גִּנְבֵי' הוּא לְהֵם, תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (דְּבָרִים ה, כו): "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְכַבֵּם זֶה לְהֵם לִירְאָה אֲתִי" וְגו'; אִם תֹּאמַר שְׂאִין הַכֹּל גְּלוּי לְפָנָיו, וְהֵלֵא כְּכֹר נֹאמֵר (תְּהִלִּים עח, לו-לז): "וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיקֵם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ וְלַבֵּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֱמְנוּ בְּבְרִיתוֹ", אִף עַל פִּי כֵן (שֵׁם פְּסוּק לז): "וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עִוֹן" וְגו'; וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי כו, כג): "כֶּסֶף סִיגִים מְצַפֶּה עַל חֶרֶשׁ שְׁפַתַיִם דְּלָקִים וְלֵב רַע".

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בּוֹא וְרֵאָה כְּמַה חֲבִיבָה מְלֵאכָה לְפָנֵי מִי שְׂאִמְרוּ וְהָיָה הָעוֹלָם, שׁוֹר מִפְּנֵי שְׁכַטְלוּ מִמְּלֵאכְתּוֹ - מִשְׁלֵם חַמְשָׁה. שֶׁה מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ מְלֵאכָה - מִשְׁלֵם אַרְבָּעָה. רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי אוֹמֵר: בּוֹא וְרֵאָה, כְּמַה חָס הַמְּקוֹם עַל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, שׁוֹר, מִפְּנֵי שְׁמַהֲלֵךְ בְּרַגְלָיו - מִשְׁלֵם

⁶ נּוֹרָה הוּא מִינַּי צְמַח גְּרוּעַ כְּטַעְמוֹ וּמְרִאִיתוֹ כְּתַלְתָּן.

⁷ חִינּוּ שֶׁאִף עַל פִּי שְׁעִצְסֵם הַשֶּׁמֶן שֶׁהוּא נּוֹתֵן לוֹ - הוּא יָפָה מִבְּלֵי שְׁמִין פְּנָם, אֲבָל הוּא גּוֹנֵב אֶת דַּעַתוֹ בְּמִדּוֹתָו, שְׁכַסּוֹר שְׁנוֹתוֹ לוֹ בְּשִׁבְלוֹ עַל הַשְּׁחָלֵן כְּלֵי מֵלֵא שְׁמֵן, וְאֵינוּ יוֹדַע שֶׁהַחֲמִץ נִמְצָא לְמִפְּנֵי, וְהַשֶּׁמֶן צָף עַל גְּבִיּוֹ.

י. ט: "אמרות ה' אמרות טהורות וגו' מזקק שבעתים".

ז, ד גנב ונתן לאחר וטבח, גנב ונתן לאחר ומכר, גנב ונתן לאחר והחליף, גנב והקדיש, גנב ונתן במתנה, גנב ונתן בהקפה, גנב ופרע את חובו, גנב ושלח סבלונות לבית חמיו - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הגונב את הקטעת, ואת החגרת, ואת הסומא, הגונב של שתפין - משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. השתפין שגנבו - משלמין תשלומי כפל, ופטורים מתשלומי שלשה.

ז, ה הגונב טרפה ומכרה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. כלאים ומכרו - משלם תשלומי ארבעה וחמשה; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: אין משלם אלא תשלומי כפל בלבד. רבי אליעזר אומר: הכלאים מן הרחל, ומן הגדי - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. מן הכוי - משלם תשלומי כפל, ופטור מתשלומי שלשה.

הגונב פרה מעברת וטבחה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. מעברת וילדה, ואחר כך טבח את עברה - משלם תשלומי כפל ופטור מתשלומי שלשה. הגונב פרה מעברת וילדה, ואחר כך טבחה, שמנה והכחישה - משלם תשלומי כפל כשעת הגנבה. ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת טביחה ומכירה. פחושה והשמינה - משלם תשלומי כפל כשעת גנבה, ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת טביחה ומכירה.

הגונב פרה וטבחה ומכרה, שור הנסקל וטבחו, עגלה ערופה וטבחה, והטובח לעבודה זרה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עד שתהא זביחה מתרת באכילה. רבי נחוניא בן הקנה אומר: יום הכפורים הרי הוא כשבת לתשלומין.

זו, מכרה חוץ מרגלה, חוץ מקרנה, וחוץ מגזתה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: חוץ מידה וחוץ מרגלה - משלם תשלומי כפל. חוץ מקרנה, וחוץ מגזתה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. רבי אומר: חוץ מדבר שהנשמה תלויה בו - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו - משלם תשלומי כפל, ואין משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ז, ו גנב ברשות וטבח ומכר, אם הגביה ונתן לפדיון בנו - הרי זה חיב. ואם לאו - פטור. נתן לפדיון בנו, לבעל חובו, ולאשה בכתבתה - לא עשה כלום. הגביה ונתנו לפדיון בנו ולבעל חובו, ולאשה בכתבתה - מה שעשה עשוי. הריה עומד ברשות הרבים, וטבח ומכר - אין משלם אלא קרן.

ז, ח הגונב תרומה ומעשר שני - משלם תשלומי כפל, את השטרות ואת הקרקעות ואת ההקדשות, אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים - אין משלם אלא קרן. רבי יוסי הגלילי אומר: קדשים קלים כהדיוט, ושאר כל הקדשים - אין משלם אלא קרן. בן עזאי אומר: בכור כהדיוט, ושאר כל הקדשים - אין משלם אלא קרן. אבא יוסי בן דוסאי אמר משם רבי יוסי בן הגלילי: שלמים כהדיוט, ושאר כל הקדשים - אין משלם אלא קרן.

ז, ט שנים מעדיין בו שגנב, ושנים מעדיין בו שטבח ומכר, נמצאו זוממין - על טביחה ומכירה הוא משלם תשלומי כפל, והן משלמין תשלומי שלשה. נמצאו זוממין - על הגנבה הוא פטור, והן משלמין תשלומי כפל. נמצאו זוממין על זה ועל זה - חייבין, ועל זה נאמר (דברים יט, ט): "ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו".

שנים מעדיין בו שגנב, והן מעדיין בו שטבח ומכר, נמצאו זוממין - על הטביחה הוא משלם תשלומי כפל, והן משלמין תשלומי שלשה. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שהן שתי צדיות,

אַצְלֶךְ? וְאָמַר לוֹ: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אַתָּה סָח! אוֹ שְׂאֵמַר לוֹ שְׂאֵבֵד, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׂאֵכְלוּ - אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן. הוֹדָה, בֵּין מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים - אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן.

הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגַנְבְּתָּ? וְאָמַר לוֹ: אַתָּה מְכַרְתּוֹ לִי, אַתָּה נִתְתּוֹ לִי בְּמַתְנָה; אֲבִיךָ מְכַר לִי, אֲבִיךָ נִתְּנוֹ לִי בְּמַתְנָה; מְשַׁבְּיעַךָ אֲנִי, וְאָמַר: אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגַנְבֵּי, וּטְבַחוּ וּמְכָרוּ - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, אוֹ עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וַחֲמִשׁ וְאַשֶּׁם. מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה וְאַשֶּׁם.

ח, הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגַנְבְּתָּ? וְאָמַר: תּוֹעָה מְצִאתִיו וּטְבַחְתִּיו. מְשַׁבְּיעַךָ, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים שְׁגַנְבֵּי, מֵאֲלִיו בָּא אֶצְלִי וּטְבַחְתִּיו. בְּשׁוֹק הָיָה עוֹמֵד וּטְבַחְתִּיו, מְשַׁבְּיעַךָ אֲנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגַנְבֵּי - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי כָּפֶל וְאַשֶּׁם. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, אִם עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים הוֹדָה - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וַחֲמִשׁ וְאַשֶּׁם. וְאִם מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים הוֹדָה - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי כָּפֶל וְאַשֶּׁם. הֵיכָן שׁוֹרֵי שֶׁהִפְקַדְתִּי אֶצְלֶךְ? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אַתָּה סָח, אוֹ שְׂאֵמַר לוֹ: אֵבֵד, מְשַׁבְּיעַךָ אֲנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׂאֵכְלוּ - אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, בֵּין מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וַחֲמִשׁ וְאַשֶּׁם. אָמַר לוֹ: נִגְנַב, מְשַׁבְּיעַךָ אֲנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגַנְבֵּי - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי כָּפֶל. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וַחֲמִשׁ וְאַשֶּׁם. אִם מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי כָּפֶל וְאַשֶּׁם, וַחֲמוּשׁוֹ עוֹלָה לוֹ מִתּוֹךְ כָּפְלוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל הַמְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן - מְשַׁלֵּם חֲמִשׁ וְאַשֶּׁם. וְכָל שְׂאֵין מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן - אֵין מְשַׁלֵּם חֲמִשׁ וְאַשֶּׁם, וְאֵין מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי כָּפֶל וַחֲמִשׁ וְאַשֶּׁם אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה. מוֹסִיף, חֲמִשׁ וְאַשֶּׁם זֶה אֵינוֹ בָּא מִכַּח בְּעָלִים אֶלָּא מִכַּח שְׁבוּעָה.

אֲבָל אֵינִם אֶלָּא עֲדוֹת אַחַת: עֲדוֹת שְׁבֻטָּה מְקַצְתָּה - בְּטִלָּה כְּלָה. נִמְצְאוּ זוֹמְמִים - עַל טְבִיחָה וּמְכִירָה הוּא פְטוּר, וְהֵן מְשַׁלְמִין תְּשֻׁלְמֵי כָּפֶל. נִמְצְאוּ זוֹמְמִין עַל זֶה וְעַל זֶה - חֲיִבִּין. וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחִיו".

"תָּן לִי שׁוֹרִי"! וְאָמַר: "אֵין לִי אֶלָּא מְעוֹת". "תָּן לִי מְעוֹת"! וְאָמַר: "אֵין לִי אֶלָּא בְּהֵמָה". "תָּן לִי שְׁלֹשָׁה אֲרַבְעָה שְׁוֹרִים"! וְאָמַר: "אֵין לִי אֶלָּא אֶחָד". אִם הָיָה יָפֵה כְּדָמִי כֶּלֶן - שְׁמִין לוֹ.

מִסְכַּת בָּבָא קַמָּא פְּרָק שְׁמִינִי

ח, הַגּוֹנֵב נֶפֶשׁ מֵאֲחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶחָד גּוֹנֵב אִישׁ וְאִשָּׁה וְגַר, וְעַבְדֵי מִשְׁחָרְרֵי. אֶחָד אִישׁ וְאִשָּׁה וְגַר וְעַבְדֵי מִשְׁחָרְרֵי שְׁגַנְבוּ - הָרִי אֲלוֹ חֲיִבִּין. מְכַר, בֵּין לְאֲבִיו בֵּין לְאַחִיו, בֵּין לְאַחַד מִן הַקְּרוֹבִים - חֲיָב. גִּנְבוּ וְלֹא מְכָרוּ, אוֹ שְׁמְכָרוּ וְעוֹמֵד בְּשׁוֹק - פְטוּר. הַגּוֹנֵב אֶת הָעֲבָדִים - פְטוּר. שְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שְׁגַנְבֵּי, וְשְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שְׁמְכָר, נִמְצְאוּ זוֹמְמִין עַל גִּנְבָה - פְטוּר, וְהֵן פְטוּרִין. נִמְצְאוּ זוֹמְמִין עַל מְכִירָה - הוּא פְטוּר וְהֵן פְטוּרִין, עַל זֶה וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים ט'): "וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחִיו".

ח, הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגַנְבְּתָּ? אָמַר לוֹ: אַתָּה מְכַרְתּוֹ לִי, אַתָּה נִתְתּוֹ לִי בְּמַתְנָה, אֲבִיךָ מְכָרוֹ לִי, אֲבִיךָ נִתְּנוֹ לִי בְּמַתְנָה, וְהַעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגַנְבֵּי וּטְבַח וּמְכָר - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה. הוֹדָה עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים - אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן. מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה. הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגַנְבְּתָּ? וְאָמַר לוֹ: תּוֹעָה מְצִאתִיו וּטְבַחְתִּיו. וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגַנְבֵּי וּטְבַח. מֵאֲלִיו בָּא אֶצְלִי וּטְבַחְתִּיו וְהַעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגַנְבֵּי וּטְבַח וּמְכָר - מְשַׁלֵּם בְּשׁוֹק. הָיָה עוֹמֵד וּטְבַחְתִּיו, וְהַעֲדִים מְעִידִין בּוֹ שְׁגַנְבֵּי וּטְבַח וּמְכָר - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלְמֵי אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה. הוֹדָה, בֵּין מְשַׁבְּאוֹ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֵא בָּאוּ עֲדִים - אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן. הֵיכָן שׁוֹרֵי שֶׁהִפְקַדְתִּי

חד, אין פורשין נשבין ליונין, אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים ריס. במה דברים אמורים? במדבר! אבל בישוב, אפלו מאה מיל - הרי זה אסור. אין מגדלין תרנגולין בירושלים מפני הקדשים, ואם יש להן גנה או אשפה - הרי זה מתר, אף על פי שאמרו אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדלין בכור בעל מום שלשים יום. ואם היה תם - אפלו עשר שנים - הרי זה מתר. ומה אני מקים "לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים" וגו' (דברים כב), במדברות שביהודה במדברות שבכפר עמקין. מפני מה אמרו: אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל? מפני שמביאין בהמה דקה מחוץ לארץ ואין מביאין בהמה גסה מחוץ לארץ. אף על פי שאמרו: אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדלין אותה קדם לרגל שלשים יום, קדם למשטה בנו שלשים יום. ולא שתהא יוצאה ורועה בשוק, אלא שתהא קשורה לכרעי המטה.

שאלו את רבן גמליאל: מהו לגדל בהמה דקה בארץ ישראל? אמר להן מקימין את העגונה שלשים יום, והטבח לוקח ומוכר, ובלבד שלא ישיר את האחרונה שבהן יתר משלשים יום.

כל האשכולות שעמדו להן לישראל, משמת משה ועד שעמד יוסי בן יעזר איש צרדה, ויוסף בן יוחנן איש ירושלים - אי אפשר לתן בהן דפי, משמת יוסי בן יעזר איש צרדה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים, ועד שמת יהודה בן בכא שהיו כל מעשיו לשם שמים, אלא שגדל בהמה דקה. כף היה פעם אחת, חלה, נכנס רופא אצלו, אמרו לו: אין לך רפואה אלא בחלב רותח. לקח לו עז וקשרה בכרעי המטה, והיה יונק ממנה חלב רותח, שהיה גונח, פעם אחת בקשו חכמים לכנס אצלו, אמרו: היאך נכנס אצלו? שלסטים עמו בבית! וכשמת, דקדקו חכמים במעשיו, ולא מצאו בו עון, אלא זה בלבד, אף הוא אמר בשעת מיתו:

יודע אני שאין בידי עון אלא זה בלבד - שעברתי על דברי חברי. אמר רבי ישמעאל שזורי, מבצלי בתים היו בית אבא, ומפני מה חרב? מפני שדנו דיני ממונות באחד, ושגדלו בהמה דקה, אף על פי כן חרש היה לנו סמוך לעיר, ושדה מפסקת בינו לעיר, שבהמה נכנסת ויוצא דרך עליה.

רועה שעשה תשובה - אין מחיבין אותו למכור כלן כאחד, אלא מוכר והולך על יד על יד, נפלו לו חזירים וכלבים בירושפה - אין מחיבין אותו למכור אותן כלן כאחד, אלא מוכר והולך על יד על יד, נדר לקח לו בית ולקח לו שדה - אין מחיבין אותו לקח לו מיד, אלא עד שימצא את ההגון לו. מעשה באשה אחת שהצר לה בנה, ואמרה: קונם כל מי שישלח אלי, אני מחזירתו, וידעו בה שני בני אדם שאינן הגונים, קפצו עליה, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: לא נתכונה זו אלא עד שתמצא את ההגון לה.

ח,ה כשם שאין מגדלין בהמה דקה - כך אין מגדלין חיה דקה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מגדלין כלבים, כופרים, וחלדות הסניאין, וחתולין, והקופות - דברים המנקיין את הבית, אף על פי שאמרו אין מגדלין כלבים בישוב - אבל מגדלין בעירות הסמוכות לספר. בימים קושרים אותן בשלשלאות של ברזל ומתירין אותן בלילות. רבי אליעזר אומר: המגדל כלבים כמגדל חזירין.

ח,ו צד אדם יוני שובך מתוך שלו. אימתי? בזמן שהושיבין כתקנתן. לא הושיבין כתקנתן - אסור בהן, ומתר בגדוליהם. אבל צדין חיה ועוף מפל מקום, ואין נמנעין. בראשונה שהיו שבטים כתקנן, אמרו: אין אדם פורש חרמו ומעמיד ספינתו בתוך של חבריו, אבל צדין בחפים ובמכמורים בכל מקום ואין נמנעין, ובלבד שלא יפרש את הקלע ויעמיד את הספינה.

אין השבטים צדין דגים מימה של טבריה, מפני שהוא של נפתלי. ולא עוד, אלא שנותנין לו מלא חבל של חרם לדרומו של ים, שנאמר (דברים לג): "ים ודרום ירשה"; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר: "ים" - זה ימה של סוכני. "דרום" - זה ימה של טבריא. "ירשה" - זה ים הגדול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תלושין שבמדבר - הרי הן של כל השבטים. ומחברין - הרי הן של אותו השבט.

וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין לך כל שבט ושבט, שלא היה נוטל בהר ובשפלה ובנגב, וכן לפניהם, החתי והאמורי והכנעני והפריזי והחוי והיבוסאי - ירדן שבארץ ישראל, שנאמר (יהושע יג): "הירדן וגבול". ואומר (במדבר לה): "ומעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה ירדן שבירחו"; דברי רבי יהודה.

רבי שמעון בן יוחאי אומר: הרי הוא אומר (במדבר לה): "כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען", פיון אתם עוברים את הירדן הרי אתם בארץ כנען. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: תחומי ארץ ישראל שבכתובים - נדונין בארץ ישראל.

מסכת בבא קמא פרק תשיעי

טא השור, והבור, והמבעה, וההבער, שומר חנם והשואל, נושא שכר והשוכר, נזק צער ורפוי ושבת ובשת. חבל בו חמשה - נותן לו חמשה. אינו אלא ארבעה - נותן לו ארבעה. אינו אלא שלשה - נותן לו שלשה. אינו אלא שנים - נותן לו שנים. אינו אלא אחד - נותן לו אחד.

בנזק ביצד? הִכְהוּ וְקָטַע יְדוֹ, וְקָטַע רְגְלוֹ, אֵין רואין אותו כאלו עושה סלע ביום, וכאלו עושה מנה ביום, אלא רואין אותן כאלו חגר שומר קשואין. ואם תאמר: לקתה מדת הדין? מדת הדין לא לקתה! שִׁכְבַּר נותן לו דמי ידו ודמי רגלו. אָבַל הִכְהוּ וְצָמְתָה יְדוֹ, הִכְהוּ וְצָמְתָה רְגְלוֹ -

רואין אותו כאלו עושה סלע ביום - נותן לו סלע ביום. מנה - נותנין לו מנה ביום, ונותנין לו כל נזקו. ובכלל - שמין ונותנין לו מיד. לפיכך אם מתנונה והולך, אפלו חמש שנים - אין לו אלא מה שאמדהו, הבריא - נותן לו מה שאמדהו, עד כמה נותן לו? עד כדי שיבריא. בן עזאי אומר: נותן לו. זכה מזון. עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה - חייב לרפאותו, וחייב לתן לו דמי שבתו. שלא מחמת המכה או שעבר על דברי הרופא - פטור.

רבי יהודה אומר: אפלו עלו בו צמחים מחמת המכה, ונסתרה המכה - חייב לרפאותו, ופטור מלתן שבתו. וחכמים אומרים: כל שחייב לרפאותו - חייב לתן לו שבתו. וכל שפטור מלרפאותו - פטור מלתן לו שבתו.

טב המכה את חברו ואמדהו למיתה - אומדין אותו לחיים. לחיים - אין אומדין אותו למיתה. אמדהו למיתה - חייב מיתה ופטור מן המזון. אמדהו למזון - חייב מזון ופטור מן המיתה. אמדהו למיתה והקל ממה שהיו - אומדים אותו למזון שניה. מאימתי נותן לו? משעה שהכהו. אמדהו לחיים - משלם נזק צער רפוי ושבת ובשת ליורשין. אמדהו למיתה והקל ממה שהיה, הכביד ואחר כך מת - אומדים אותו, אם מחמת מכה ראשונה מת - הרי זה חייב. ואם לאו - הרי זה פטור. רבי נחמיה אומר: אפלו מת מחמת מכה ראשונה - פטור.

ועוד זו דרש רבי נחמיה (שמות כא): "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה", וכי עלתה על לב שיהא זה מהלך בשוק, וזה נהרג על ידו, אלא אפלו מת מחמת מכה ראשונה - פטור.

טג החובל בכנו ובתו גדולים - חייב בכל בעבדו ושפחתו העברים של אחרים - מוציאין מידו. ושל בתו - נותנין לה מיד. ושל בנו - עושה לו בהן סגלה מיד. בבכיו

ובנותיו קטנים של עצמו - פטור מן הכל. החובל בבתו קטנה - נזקה שלה, והשאר - הרי זה פטור. חבלו בה אחרים - נזקה שלה, והשאר עושה לה בהן סגלה. ואם מתה - אביה יורשה. החובל בבנו גדול - חיב בכל. בעבדו ושפחתו הפנענים - חיב בכל ופטור מן השבת, מפני ששבתו שלו. חבל יתר מן הראוי להן - הרי זה חיב.

האב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, וכלן שהכו ושהזיקו - הרי אלו פטורין. חבלו יתר מן הראוי להן - הרי אלו חיבין. שלית בית דין שהכה ברשות בית דין והזיק - פטור. אבל חבל יתר מן הראוי לו - הרי זה חיב. רופא אמן שרפא ברשות בית דין והזיק - פטור. חבל יתר מן הראוי לו - הרי זה חיב.

טד, המביש את חברו ערום - הרי זה חיב, ואינו דומה מבישו ערום למבישו לבוש. בישו במרחץ - הרי זה חיב, ואינו דומה מבישו במרחץ למבישו בשוק. ואינו דומה המתביש מן היקר למתביש מן הפגום. ואינו דומה גדול המתביש לקטן המתביש. החובל בחרש שוטה וקטן - חיב בארבעה דברים ופטור מן השבת, מפני שאין להן בשת. רבי אומר: חרש יש לו בשת, קטן אין לו בשת. החובל שוטה, פעמים יש לו בשת ופעמים אין לו בשת. סומא - רבי יהודה אומר: אין לו בשת. וחקמים אומרים: יש לו בשת.

טו, החובל באשתו, בין שחבל בה הוא, בין שחבלו בה אחרים - מוציאין מידו וילקח בהן קרקעות, והוא אוכל פרות. רבי יהודה בן בתירה אומר: בשת שבפסטר - לה שני חלקים ולו אחד. בשת שבגלוי - לו שני חלקים ולה אחד. שלו - נותנין לו מיד. ושלה - ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות.

החובל בחיבי גליות בית דין - חיב בכל. בחיבי מיתות בית דין, עד שלא נגמר דינו - חיב. משנגמר דינו - פטור. היוצא להרג וחבל באחרים - חיב. חבלו בו אחרים -

פטורין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף הוא שחבל באחרים - פטור, שאין מחזירין אותו לאמידת בית דין. מעתה הורדף אחר חברו להרגו, ונהפך הנרדף וחבל בו, או שחבלו בו אחרים - פטורין. שנאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח".

הרגו והרג את בהמתו כאחד, וקטע את ידו כאחד. הרגו וסמא את עינו כאחד - פטור, שנאמר (שמות כא): "ולא יהיה אסון ענוש יענשו". הא אם יש אסון - אין נענשו. אבל הרג את בהמתו ואחר כך הרגו. קטע את ידו ואחר כך הרגו. סמא את עינו ואחר כך הרגו - חיב, שנאמר (שמות כב): "דמים לו שלם ישלם". זה הכלל: כל שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחד - פטור. מיתה ואחר כך תשלומין, תשלומין ואחר כך מיתה - הרי זה חיב.

טו, החובל באביו ואמו ועשה בהן חבורה, אפלו שוגג - פטור, מפני שנודון בנפשו. הרובע והנרבע, אפלו שוגג - פטור. מפני שנודון בגופו. הדליק גדיש של חברו ביום הכפורים, אפלו שוגג - פטור, מפני שנודון בנפשו. הגונב פיסו של חברו, והוציאו בשבת - הרי זה חיב, שכבר נתחייב בגניבת הכיס עד שלא תבא שבת. אם היה מגרר בו ויוצא - פטור. העושה מום במקדשין - אין משלם אלא חצי נזק.

טז, הכה את האשה ויצאו ילדיה - משלם נזק צער רפוי שבת ובשת לאשה, וולדות לבעל, שנאמר (שמות כא): "ונגפו אשה הרה"; מה תלמוד לומר הרה? ולדות - לבעל הרייון. נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת - ולדות לבעל הרייון. היתה מעברת מגר ועבד משחרר, ולדות של גר ועבד משחרר, לפיכך אם מת - הרי זה זכה.

טח, החובל בעבדו ושפחתו העברים, בינו לבינו - הרי אלו נשבעין ונותלין. החובל בעבדו ושפחתו הפנענים בינו לבינו -

תוֹסֵפֶתָא

הַשָּׁלֵם

פֶּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָנָס. הַמְּכָה אֶת עַבְדּוֹ, מְכָרוֹ לְאַחַר וּמַת - פֶּטוּר, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כ"א): "וְהִכְהוּ וּמַת תַּחַת יָדוֹ", עַד שֶׁתִּהְיֶה מִכְתּוֹ וּמִיַּתְתּוֹ בְּרִשּׁוֹתוֹ. עַבְדֵּי שֶׁחָבַל בְּעַצְמוֹ - יוֹצֵא לְחֵרוּת, וְנוֹתֵן לְרֹבּוֹ. הָאִשָּׁה שֶׁחָבַלָּה בְּבַעֲלָהּ - אֵין מִפְּסֻדַת כְּתַבְתָּהּ כְּלוּם. וְכִשֶּׁם שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לָהּ לְמַכּוֹר כְּתַבְתָּהּ וְהִיא תַּחְתּוֹי - כִּךָ אֵין מִפְּסֻדַת כְּתַבְתָּהּ וְהִיא תַּחְתּוֹי.

ט, עַבְדֵּי שֶׁאָמַר לְרֹבּוֹ: "הִפְלַתְךָ אֶת שִׁינִי וְסַמִּיתְךָ אֶת עֵינַי - תֵּן לִי דְמֵי עֵינַי". הָרַב אָמַר: "סַמִּיתִי אֶת עֵינֶיךָ וְהִפְלַתִי אֶת שִׁנְךָ - טוֹל דְּמֵי שִׁנְךָ"; עַבְדֵּי נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. הַמוֹכֵר אֶת עַבְדּוֹ, בֵּין מִתְכַּוֵּן לוֹ וּבֵין שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן לוֹ, יֹצֵא בֶּן חוֹרִין. הִיּהוּ רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אָמַר: בְּמִתְכַּוֵּן - יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין, וּבִשְׁאֵין מִתְכַּוֵּן - לֹא יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. רַבּוֹ רֹפֵא וְאָמַר לוֹ: "רֹפֵא אֶת עֵינַי זוֹ", וְסַמֵּא. "שְׁנֵי זוֹ", וְעַקְרָה - שֶׁחָק בּוֹ יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אָמַר: לֹא יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. וְכֵן, אִם אָמַר לְאַחַר לַעֲשׂוֹת לוֹ כֶּן - לֹא יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. הִכְהוּ נֶגֶד עֵינָיו וְאֵינוֹ רוֹאֶה, נֶגֶד אֲזוּנוֹ וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ - לֹא יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִכְהוּ" - עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה. עַל עֵינוֹ וְאֵינוֹ רוֹאֶה, עַל אֲזוּנוֹ וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ - יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין.

הִכְהוּ עַל מַחוֹ וְיָרְדוּ מִים וְחָפּוּ אֶת עֵינָיו, וְיֹצֵאוּ בְּנוֹת מֶלֶךְ וְסַמֵּא אֶת עֵינָיו - יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. הִכְהוּ עַל עֵינוֹ וְכִהְתָּהּ, עַל שֵׁנוֹ וְנִדְדָהּ, אִם הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן - לֹא יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. וְאִם לֹא - יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. הִיתָה עֵינּוֹ כִּהְיָה וְסַמֵּא, שֵׁנוֹ נִדְדָה וְעַקְרָה, אִם הִיּהוּ יָכוֹל לְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶן לְשַׁעֲבֵר - יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין. אִם לֹא - לֹא יוֹצֵא בֶּן חוֹרִין.

ט, הַחוֹבֵל בְּחִבְרוֹ וּמַת - יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁין. מַת הַנְּחָבֵל - יִתֵּן לַיּוֹרְשִׁין. הַנְּחָבֵל, בֵּין שִׁישׁ שֶׁם טַעֲנָה וּבֵין שֶׁאֵין שֶׁם טַעֲנָה - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. רַבִּי הֵוֹדָה הִיּהוּ קוֹרֵא אוֹתָהּ הַחֲכִיכָה, וְכֵן זְמַן שֶׁהֵן חוֹכְכִין זֶה אֶת זֶה - הָרִי אֵלוֹ נִשְׁבַּעֵין וְנוֹטְלִין. הִיּהוּ נִשְׁוֹף, מְקוּם שֶׁאֵין יָכוֹל לִישׁוֹף אֶת עַצְמוֹ - נוֹטֵל שֶׁלֹּא

בְּשַׁבּוּעָה. לְאַחַר זְמַן, זֶה אָמַר חֲבַלְתָּ וְזֶה אָמַר לֹא חֲבַלְתִּי - הָרִי זוֹ כָּאֶחָת מִכָּל הַטְּעָנוֹת.

ט, יֵא, הַחוֹבֵל בְּחִבְרוֹ, אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא בִקֵּשׁ הַחוֹבֵל מִן הַנְּחָבֵל - הַנְּחָבֵל צָרִיךְ שִׁיבְקֵשׁ עֲלָיו רַחֲמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרַאשִׁית כ): "וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים".

וְכֵן אֶתָּה מוֹצֵא בְּרַעֲי אִיּוֹב, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב מ"ב): "וַעֲתָה קָחוּ לָכֶם שְׁבַע פְּרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים", מָה הוּא אֹמֵר? (אִיּוֹב מ"ב): "וְהָ שֵׁב אֶת שְׁבוֹת אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד רַעְהוּ" וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִשֶּׁם רַבֵּן גְּמַלְיָאֵל: הָרִי הוּא אָמַר (דְּבָרִים י"א): "וַיִּנְתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֶּךָ" וְגו', זֶה סִימָן יֵהָא בְּיָדְךָ, כֵּל זְמַן שֶׁאֶתָּה רַחֲמֵן - הַרְחַמְנָן מִרַחֵם עֲלֶיךָ.

הִכְהוּ בְּאַחַר יָדוֹ, בְּנִיר, וּבְכַפְקָס, בְּעוֹרוֹת שֶׁאֵין עֲבוּדִין, בְּטַמּוּס שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׁבִידוֹ - נוֹתֵן אַרְבַּע מֵאוֹת זָזוֹ, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁמְכָה שֶׁל צַעַר, אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁמְכָה שֶׁל בִּזְיוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים א): "קוֹמָה ה' הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִי הִכִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבֵי" וְגו'. (מִכָּה ד): "בְּשִׁבְטֵ עַל הַלְּחָי" וְגו' (יִשְׁעִיָּה א): "גְּוֵי נִתְתִי לְמַכִּים" וְגו'.

וְכִשֶּׁם שֶׁחֵיב עַל נֹזְקֵי חִבְרוֹ - כֵּן הוּא חֵיב עַל נֹזְקֵי עַצְמוֹ. הֵרֵק וְטֵשׁ בְּפָנָיו כְּנֶגֶד חִבְרוֹ, וְתָלַשׁ בְּשַׁעֲרוֹ, מְקַרַע אֶת כְּסוּתוֹ, מִשְׁבֵּר אֶת כְּלָיו, מְפַזֵּר אֶת מַעֲוִתָיו בְּחֻמָּתוֹ - פֶּטוּר מִדִּינֵי אָדָם וְדִינוֹ מְסוּר לְשָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרַאשִׁית ט): "וְאֶף אֶת דְּמָכֶם לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם מִיַּד נַפְשׁוֹתֵיכֶם אֲדוֹרֶשׁ".

רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר מִשֶּׁם רַבִּי חֵלְפָאֵי בֶּן אַגְרָא שֶׁאָמַר מִשֶּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִתְּלַשׁ בְּשַׁעֲרוֹ, מְקַרַע אֶת כְּסוּתוֹ, מִשְׁבֵּר אֶת כְּלָיו, מְפַזֵּר אֶת מַעֲוִתָיו בְּחֻמָּתוֹ - יֵהָא בְּעֵינֶיךָ כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁאֵלּוֹ אָמַר לוֹ יִצְרוּ: לָךְ וְעַבְדֵּי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים - הִיּהוּ עוֹבֵד, שֶׁכָּךְ הִיא עֲבוּדָתוֹ שֶׁל יִצְרָהֶרֶץ.

הָאוֹמֵר: "סִמָּא אַתְּ עֵינֵי שְׁהִזְקִיתָנִי"; "קִטְעַת אַתְּ יָדִי שְׁהִזְקִיתָנִי" - פְּטוֹר. אֲנִסְהוּ עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְנִטְלוּ מְמוֹנוּ בְּפָנָיו - פְּטוֹר. נִטְלָו וְנָתַן לָהֶן - הָרִי זֶה חֵיב.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק עֲשִׂירִי

י, א הַגּוֹזֵל אֶת הַפֶּהָה וְעִבְרָה אֶצְלוּ, וְשָׁנְתָהּ וְשָׁלְשָׁה, אֶפְלוּ אֲרַבְעָה וְחֻמְשָׁה פְּעָמִים. וְכֵן הַגּוֹזֵל אֶת הָרַחֵל וְנִטְעָנָה אֶצְלוּ וּגְזוּהָ, אֶפְלוּ אֲרַבְעָה וְחֻמְשָׁה פְּעָמִים. עֵז וְחִלְבָּה אֶפְלוּ אֲרַבְעָה וְחֻמְשָׁה פְּעָמִים - מִשְׁלָם כְּשַׁעַת הַגְּזוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוּ הֵן שׁוֹמוֹת אֶצְלָ אַחֲרִים. גְּזַל צֶמֶר וְלִבְנוּ, טוּוֹי וְלִבְנוּ, פִּשְׁתָּן וְנִקְהוּ. אֲבָנִים וְשִׁיפָן - מִשְׁלָם כְּשַׁעַת הַגְּזוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: כָּל דָּבָר שֶׁהַשְּׁבִיחַ הַגְּזוּל - יָד הַגּוֹזֵל עַל הָעֲלִיוֹנָה. רָצָה - מִשְׁלָם כְּשַׁעַת הַגְּזוּלָה. רָצָה - אוֹמֵר לוֹ: "הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ".

י, ב גְּזַל עֲבָדִים וְהִזְקִינוּ, אֵילָנוֹת וְהִזְקִינוּ, פְּרוֹת וְהִרְקִיבוּ, בֵּית וְנִתְנַנֵּעַ, מִטְבַּע וְנִפְסָל, יֵין וְנִתְגַּלָּה, יֵין וְנִתְנַסֵּף, תְּרוּמָה וְנִטְמָאת, חֻמֵץ וְעִבְרָ עֲלָיו הַפֶּסַח, בְּהֵמָה וְנִעֲבְדָה בָּהּ עִבְרָה, אוֹמֵר לוֹ: הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ. עֲבָדִים וְהִזְקִינוּ, וּמְכָרָן. אֵילָנוֹת וְהִזְקִינוּ וְקִצְצָן. פְּרוֹת וְהִרְקִיבוּ, וּמְכָרָן. בֵּית וְנִתְנַנֵּעַ וְנִתְצַו. מִטְבַּע וְנִשׁוּף. יֵין וְנִתְגַּלָּה וְשִׁפְכוּ. יֵין וְנִתְנַסֵּף וְשִׁפְכוּ. תְּרוּמָה וְנִטְמָאת וְשִׁרְפָה. חֻמֵץ וְעִבְרָ עֲלָיו הַפֶּסַח וְשִׁרְפוּ. בְּהֵמָה וְנִעֲבְדָה בָּהּ עִבְרָה וְנִסְקָה - מִשְׁלָם כְּשַׁעַת הַגְּזוּלָה.

זֶה הַכֹּל: כָּל גְּזוּלָה שֶׁהִיא בְּעֵינָהּ, וְלֹא שָׁנָה אוֹתָהּ מִבְּרִיתָהּ - אוֹמֵר לוֹ: הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ. וְאִם שָׁנָה אוֹתָהּ מִבְּרִיתָהּ - מִשְׁלָם כְּשַׁעַת הַגְּזוּלָה. וְהַגֵּבֵב לְעוֹלָם מִשְׁלָם כְּשַׁעַת הַגֵּבֵבָה.

הַגּוֹזֵל אֶת הַמְּרִישׁ וּבָנָאוּ בְּכִירָה; בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: "קִצְעַק עַת הַבִּירָה וְיִטַל אֶת הַמְּרִישׁ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מַחְשָׁב כָּל מָה שֶׁהָיָה שׁוּהָ, וְנִתַּן לְבַעְלָיו, מִפְּנֵי תַקְנֹת הַשְּׁבִיחִים.

י, ג הַיּוֹרֵד לְחוֹרְבָתוֹ שֶׁל חֵבְרוֹ וּבָנָהּ שְׁלֹא בְרִשׁוֹת, וּכְשֶׁהוּא יוֹצֵא, אָמַר: תָּן לִי עֲצִי וְאֲבָנֵי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הָרִשׁוֹת בִּידוֹ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הַיּוֹרֵד לְחוֹרְבָתוֹ שֶׁל חֵבְרוֹ, וּבָנָהּ שְׁלֹא בְרִשׁוֹת - שְׁמִין לוֹ וְיָדוּ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. הַיּוֹרֵד בְּרִשׁוֹת, שְׁמִין לוֹ וְיָדוּ עַל הָעֲלִיוֹנָה. כִּיצַד יָדוּ עַל הָעֲלִיוֹנָה? אִם הַשְּׁבִיחַ יָתֵר עַל הַיּוֹצֵאָה - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשְּׁבִיחַ, וְאִם הַיּוֹצֵאָה יָתֵר עַל הַשְּׁבִיחַ - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַיּוֹצֵאָה.

י, ד נִגַּר שְׁקִבַע מִסְמֵר בְּשָׂדֵה בְּתֵבָה וּבְמַגְדֵל וְנִשְׁכַּר - חֵיב לְשָׁלֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שְׂכָר. נִתֵּן לְחֹרֵשׁ לְעֲשׂוֹת לוֹ כֶּסֶף - וְעֵשָׂה לוֹ סִפְסָל. סִפְסָל וְעֵשָׂה לוֹ כֶּסֶף - יָד הַבְּעָלִים עַל הָעֲלִיוֹנָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ דָּמֵי עֲצִיו. מוֹזֵה רַבִּי מֵאִיר לְרַבִּי יְהוּדָה, שְׂאֵם נוֹתֵן לְחֹרֵשׁ לְעֲשׂוֹת לוֹ כֶּסֶף נְאֻהָ, וְעֵשָׂה לוֹ כְּעוֹר. סִפְסָל נְאֻהָ וְעֵשָׂה לוֹ כְּעוֹר - שִׂיד הַבְּעָלִים עַל הָעֲלִיוֹנָה. וְהַמּוֹלִיד חֲטִין לְטַחוֹן וְלֹא לְתַתֵּן, וְעֵשָׂאֵן מְרָסָן וְסַבִּין. קָמַח לְנַחְתוֹם וְעֵשָׂאוּ פַת נְפוּלִין. בְּשָׂר לְטַבַּח וְהַקְדִּיחוּ - חֵיב לְשָׁלֵם מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שְׂכָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ דָּמֵי בְשָׂתוֹ וּבְשַׁת אוֹרְחָיו. הַמוֹסֵר בְּהֵמָתוֹ לְטַבַּח וְנִבְלָה; אִמֵּן - פְּטוֹר. הַדִּיּוֹט - חֵיב. וְנוֹשֵׂא שְׂכָר - בֵּין זֶה וּבֵין זֶה חֵיב. הַמְּרֹאֵה דִינָר לְשִׁלְחָנִי וְנִמְצָא רַע - חֵיב לְשָׁלֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שְׂכָר.

י, ה הַגּוֹזֵל אֶת חֵבְרוֹ שׁוּהָ פְּרוּטָה, וְנִשְׁבַּע לוֹ יוֹלִיכְנוּ אַחֲרָיו אֶפְלוּ לְמַדִּי. לֹא יִתֵּן לוֹ לִבְנוֹ וְלֹא לְשִׁלּוּחוֹ, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְשִׁלִּיחַ בֵּית דִּין, וְאִם מֵת - מַחְזִיר לְיֹרְשָׁיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: בְּשִׁלִּיחַ בֵּית דִּין שְׁעֵשָׂה נִגְזָל וְלֹא שִׁלִּיחַ בֵּית דִּין שְׁעֵשָׂה גּוֹזֵל, לְפִיכֵךְ אִם שָׁלַח הֵלָה וְנִטְלָה - הָרִי זֶה זָכָה. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: בְּמָה דְבָרִים אֲמוֹרִים? בּוֹמֵן שֶׁהִיתָה הַקָּרָן מְרֻבָּה עַל הַיּוֹצֵאָה, אֲבָל אִם הִיתָה הַיּוֹצֵאָה מְרֻבָּה עַל

הַקָּרָן - הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם קָרָן וְחֹמֶשׁ בְּבֵית דִּין, וּמְבִיא אֶשֶׁם עַל הַשְּׁבוּעָה.

י, פְּרוּטָה בְּקָרָן - מַעֲכָב. חֲצִי פְּרוּטָה - אֵין מַעֲכָב. חֹמֶשׁ - כְּלוּ אֵין מַעֲכָב. מִי שֶׁזָּקֵף הַחֹמֶשׁ - הָרִי הוּא כְּחֹמֶשׁ לְכָל דְּבָר. הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ וְנִשְׁבַּע לוֹ - הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם קָרָן וְחֹמֶשׁ, וּמְבִיא אֶשֶׁם. מֵת הַנִּגְזָל - מְשַׁלֵּם הַגּוֹזֵל לַיּוֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קָרָן וְחֹמֶשׁ וּמְבִיא אֶשֶׁם, מֵת הַגּוֹזֵל - יוֹרְשֵׁי הַגּוֹזֵל מְשַׁלְּמִין לַנִּגְזָל קָרָן וּפְטוּרִין מִן הַחֹמֶשׁ, וּמִן הָאֶשֶׁם. מֵתוֹ הַגּוֹזֵל וְהַנִּגְזָל - יוֹרְשֵׁי הַגּוֹזֵל מְשַׁלְּמִין לַיּוֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קָרָן וּפְטוּרִין מִן הַחֹמֶשׁ וּמִן הָאֶשֶׁם.

יז, רָאָה גִזְלָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאֶבְדָּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ, וְנִעְלַמּוּ מִמֶּנּוּ, בְּשַׁעֲהַ שֶׁנִּשְׁבַּע - פְּטוּר; שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ה'): "וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר" וְגו'. אָמַר לְבָנָיו: גִּזְלָה זֶה שֶׁל פְּלוֹנִי הִיא, אֶבְדָּה זֶה שֶׁל פְּלוֹנִי הִיא, בְּזִמְן שֶׁנִּשְׁבַּעְתִּין עַל דַּעַת אֲבִיהֶן - חֲבִיבִין, עַל דַּעַת עֲצֻמָּן - פְּטוּרִין.

יח, הַגּוֹזֵל אֶת הָרֵבִים - חֵיב לְהַחְזִיר לָרֵבִים. חֲמֹר גִּזְלֵי הָרֵבִים מְגֹזֵל הַיְחִיד, שֶׁהַגּוֹזֵל אֶת הַיְחִיד - יָכוֹל לְפַיְסוֹ וּלְהַחְזִיר לוֹ גִּזְלוֹ. הַגּוֹזֵל אֶת הָרֵבִים - אֵין יָכוֹל לְפַיְסוֹ וּלְהַחְזִיר לָהֶן גִּזְלָם. הַגּוֹזֵל אֶת הַנֶּכְרִי - חֵיב לְהַחְזִיר לְנֶכְרִי. חֲמֹר גִּזְלֵי הַנֶּכְרִי מְגֹזֵל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חִלּוֹל הַשֵּׁם. הַגּוֹזֵל אֶת הַנֶּכְרִי, וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת - אֵינוֹ מִתְּכַפֵּר לוֹ, מִפְּנֵי חִלּוֹל הַשֵּׁם.

יט, דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי בַּגּוֹזֵל אֶת הַגֵּר, וְהָיָה עוֹלָה לַיְרוּשָׁלַיִם, וּמַעוֹתָיו וְאֲשָׁמוֹ בִּידוֹ, וּמִצָּאוֹ, וְזָקְפוֹ עָלָיו בְּמַלְוָה. הִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ וְאַחַר כֵּף מֵת הַגֵּר - יָצָא. לֹא הִסְפִּיק לְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ עַד שִׁמַּת הַגֵּר - הָרִי זֶה צָרִיף לְהִבִּיא. וְהַמַּעוֹת - זָכָה בָהֶן. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא עָשָׂה כְּלוּם, עַד שִׁתְּנָם לוֹ וַיַּחְזִיר לְשֵׁלֶם מִמֶּנּוּ. דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה כֶּשֶׁבֶא מְזַפְרָן: בַּגּוֹזֵל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לוֹ, וְהָיָה עוֹלָה לַיְרוּשָׁלַיִם וּמַעוֹתָיו וְאֲשָׁמוֹ בִּידוֹ, וּמֵת

בְּדֶרֶךְ - הַכֶּסֶף יִנְתֵן לְבָנָיו, וְאֶשֶׁם יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב, וַיִּמְכֹּר, וַיִּפְלוּ דָמָיו לְנִדְבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה'): "מִלְּבַד אֵיל הַכַּפְרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ עָלָיו", מִי שֶׁצָּרִיף כַּפְּרָה, יָצָא זֶה שֶׁאֵין צָרִיף כַּפְּרָה.

נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְאִנְשֵׁי מִשְׁמֵר וּמֵת - אֵין הַיּוֹרְשִׁין יָכוּלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה'): "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן לוֹ יְהִיָּה", נָתַן הַכֶּסֶף לַיּוֹרְיָב וְאֶשֶׁם לַיְדַעְיָה - יַחְזִיר הַכֶּסֶף אַחֵר הָאֶשֶׁם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶשֶׁם אַחֵר הַכֶּסֶף. אָמַר רַבִּי: אִם כְּדָבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה - יִקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹרְיָב אֶת הָאֶשֶׁם, לֹא נִתְּכַפֵּר לוֹ אֲלָא אִם כֵּן קָנִים אֶשֶׁם, יַחְזִיר הַכֶּסֶף מִבְּנֵי יְדַעְיָה אֶצֶל בְּנֵי יְהוֹרְיָב, וַיִּקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹרְיָב אֶת הָאֶשֶׁם וַיִּתְּכַפֵּר לוֹ. עֵבֶר מִשְׁמֵרוֹ שֶׁל יְהוֹרְיָב - יַחְזִיר הָאֶשֶׁם מִבְּנֵי יְהוֹרְיָב אֶצֶל בְּנֵי יְדַעְיָה, וַיִּקְרִיבוּ בְּנֵי יְדַעְיָה אֶת הָאֶשֶׁם וַיִּתְּכַפֵּר לוֹ.

הִבִּיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הִבִּיא גִזְלוֹ - לֹא יֵהָא מְמַרְס בְּדָמוֹ עַד שִׁיבִיא גִזְלוֹ, אֲלָא תַעֲבֵר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. הִבִּיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הִבִּיא מַעֲלִילָתוֹ - לֹא יֵהָא מְמַרְס בְּדָמוֹ עַד שִׁיבִיא מַעֲלִילָתוֹ, אֲלָא תַעֲבֵר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. מְצוּרַע שֶׁהִבִּיא חֲסֵאתוֹ קָדָם לְאֲשָׁמוֹ - לֹא יֵהָא מְמַרְס בְּדָמוֹ, עַד שִׁיבִיא אֲשָׁמוֹ, אֲלָא תַעֲבֵר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה.

י, גִּזְלֵי וְהַחֲלִיף, גִּזְלֵי וְהַקְדִּישׁ, גִּזְלֵי וְנָתַן בְּמִתְנָה, גִּזְלֵי וְנָתַן בְּהַקְפָּה, גִּזְלֵי וּפָרַע אֶת חוּבוֹ, גִּזְלֵי וְשָׁלַח סְכָלוֹנוֹת לְבֵית חָמוֹ - הָרִי זֶה חֵיב. וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ - הָרִי זֶה פְּטוּר. הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל לְבָנוֹ וּבְתוֹ הַקֶּטְנִים, לְעַבְדוֹ וּשְׁפַחְתּוֹ הַכֹּנְעָנִים - פְּטוּרִין מִלְּשֵׁלֶם. הַנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן דְּבָר שֵׁישׁ בּוֹ אַחֲרֵיוֹת - חֲבִיבִין לְשֵׁלֶם. לְבָנוֹ וּבְתוֹ הַגְּדוּלִים, לְעַבְדוֹ וּשְׁפַחְתּוֹ הָעֵבְרִים - חֲבִיבִין לְשֵׁלֶם. וְאִם אָמְרוּ גְדוּלִים: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַה חֲשָׁבוֹן עָשָׂה עִמָּכֶם אָבָא - פְּטוּרִין מִלְּשֵׁלֶם.

שְׁהַמִּים מַחִיָּה בַמִּדְבָּר, וְאִין הַדְּבַשׁ מַחִיָּה בַמִּדְבָּר.

פּוֹעֵל וְעַנִּי שְׁעָלוּ בְּאֵילָן, וְשָׁכְרוּ אֶת הַסִּפְּהָ, אִם עָלוּ בְּמִקּוֹם שְׁדֹרָךְ בְּנֵי אָדָם רִגְלִינִין לְעֹלֹת בּוֹ - פְּטוּרִין. וְאִם לֹא - חַיְבִין. הַגּוֹזֵל אֶת הַשְּׂדֵה וְנִטְלָה אָנֹס - יֹאמֵר לוֹ: הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ.

י, יד הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ, אוֹ שְׁלָחַהּ הַיְמָנוּ, אוֹ שֶׁהִפְקִיד לוֹ בַּיִשׁוּב - לֹא יִחְזֹר לוֹ בַּמִּדְבָּר. אֲבָל מַחְזִיר לוֹ בְּשִׂירָה. וְהָאֲבָדָה - חוֹזֶרֶת לְבַעֲלִים בְּכָל מְקוֹם. מִי שָׂבָא בְּדֶרֶךְ, וְהָיָה בְּיָדוֹ מְעוֹת, וְרָאָה אָנֹס בֹּא כְּנֶגְדּוֹ, וְאָמַר לוֹ: בֹּא טוֹל אֶת אֱלוֹי, שְׁאֲנִי חַיִּב לָךְ. אִם קָבַל עָלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. מִשְׁכֵּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכֵּן לוֹ שְׂדֵה, וְרָאָה דְלָקָה מִמְשַׁמֶּשֶׁת וּבָאָה בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, אָמַר לוֹ: בּוֹא וְהִצַּל אֶת שְׁאֲנִי חַיִּב לָךְ, אִם קָבַל עָלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב.

י, טו הַגּוֹנֵב טָלָה מִן הַדִּיר וְהִחְזִירוֹ, וְאַחַר כֶּף נִגְנַב כָּל הַדִּיר כְּלוּ, אִם הוֹדִיעוּ בּוֹ לְבַעֲלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. הַגּוֹנֵב חֲבִית מִן הַמֶּרְתֵּף, וְהִחְזִירָהּ לְמֶרְתֵּף, וְאַחַר כֶּף נִגְנַב כָּל הַמֶּרְתֵּף כְּלוּ, אִם הוֹדִיעוּ בּוֹ לְבַעֲלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. הֵטָה אֶת הַחֲבִית וְנִטְלָה מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה - אִינוּ מְשַׁלְּם אֶלָּא רְבִיעִית. הַגְּבִיחָהּ וְנִטְלָה מִמֶּנָּה רְבִיעִית, וְנִשְׁבְּרָה, אוֹ שֶׁהִחְמִיצָהּ - מְשַׁלְּם אֶת הַכֵּל.

הַגּוֹנֵב סֵלַע מִן הַכִּיס וְהִחְזִירָהּ לְכִיס, וְאַחַר כֶּף נִגְנַב כָּל הַכִּיס כְּלוּ, אִם הוֹדִיעַ בָּהּ לְבַעֲלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהִחְזִירָהּ לְצִרוּרְתָּהּ, אֲבָל נִטְלָה מִן הַכִּיס וְהִחְזִירָהּ לְצִרוּר, מְצִרוּר וְהִחְזִירָהּ לְכִיס - הָרִי זֶה חַיִּב. הַגּוֹנֵב כִּיסוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְהִחְזִירוֹ לוֹ כִּשְׁהוּא יִשָּׁן, וְנִעַר, וְהָרִי כִּיס בְּיָדוֹ! אִם מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. הַגּוֹנֵב סֵלַע מִחֲבֵרוֹ בְּלֹא יוֹדַע, וְהִבְלִיעָהּ לוֹ בְּחֻשְׁבוֹן - יֵצֵא. "לֹא תִגְנַב" - עַל מִנְתָּ

י, יא אִין פּוֹרְטִין, לֹא מַתְבַּת הַמוֹכְסִין וְלֹא מַכִּיס שֶׁל גְּבִיין, וְאִין נוֹטְלִים מִהֵן צְדָקָה. אֲבָל פּוֹרְטָהּ הוּא לוֹ דִּינָר וּמַחְזִיר לוֹ אֶת הַשָּׂאָר. נִתְחַלְפוּ לוֹ כָּלִים בְּבֵית הָאָמֶן - אִינוּ רִשְׁאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וְיִלָּךְ הֵלָּה וַיִּבְקַשׁ אֶת כָּלָיו. בְּבֵית הָאֲבָל וּבְבֵית הַמַּשְׁתָּה רִשְׁאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, וְיִלָּךְ הֵלָּה מִיָּד וַיִּבְקַשׁ אֶת כָּלָיו.

י, יב גִּנְבַּ שְׁנִטְלָה מִזֶּה וְנִתַּן לְזֶה - מִה שְׁנִטְלָה נִטְלָה, וּמִה שְׁנִתְּנָה נִתְּנָה. שְׁטָף נֶהָר עֲצִים וְאֲבָנִים וְקוֹרוֹת מִזֶּה וְנִתַּן לְזֶה, אִם נִתְּיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים - הָרִי אֱלוֹ שְׁלָהֶם, אִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרֻדְפִין אַחֲרֵיהֶן, אוֹ שֶׁהָיוּ בְּמִקּוֹם אַחֵר - הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בְּעָלִים.

י, יג שֶׁפָּךְ זֶה אֶת יַיְנוֹ וְהִצִּיל דְּבִשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ דְּמֵי הַשֵּׁב אֲבָדָה. וְאִם אָמַר לוֹ: עַל מִנְתָּ שְׁאֵטְלָה דְּמֵי שְׁלִי מִתּוֹךְ שְׁלָךְ - חַיִּב לִתֵּן לוֹ. פָּרַק זֶה אֶת עֲצָיו וְהִצִּיל פִּשְׁתָּנוֹ - נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ דְּמֵי הַשֵּׁב אֲבָדָה. וְאִם אָמַר: עַל מִנְתָּ שְׁאֵטְלָה דְּמֵי שְׁלִי מִתּוֹךְ שְׁלָךְ - חַיִּב לִתֵּן לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיְהֵא זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת יַיְנוֹ וּמַצִּיל דְּבִשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי יַיְנוֹ מִתּוֹךְ דְּבִשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. וְשִׁיְהֵא זֶה מְפָרַק עֵצוֹ וּמַצִּיל פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי עֵצוֹ מִתּוֹךְ פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ.

מֵאִמְתִּי זוֹכָה אָדָם בְּנַחִיל שֶׁל דְּבוּרִים? מִשְׁתַּכְּנֵס לְקַרְפִּיפוֹ. הָרִי שִׁירָד נַחִילוֹ לְתוֹךְ גִּנְתּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְאִין בַּעַל הַגְּנֵה מַנִּיחוֹ לְהַכְּנֵס, שְׁלֹא לְשַׁבֵּר אֶת יָרְקוֹ - הָרִי זֶה יוֹרֵד עַל כְּרָחוֹ וּמַצִּיל נַחִילוֹ. וְאִם הִזִּיק - מְשַׁלְּם מִה שֶׁהִזִּיק. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיְהֵא זֶה קוֹצֵץ אֶת הַסִּפְּהָ וּמַצִּיל נַחִילוֹ וְנוֹטֵל דְּמִים, שְׁעַל מִנְתָּ פֶן הַנַּחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בָּאִין בַּמִּדְבָּר, בִּיד זֶה חֲבִית שֶׁל מִים וּבִיד זֶה חֲבִית שֶׁל דְּבַשׁ, נִסְדָּקָה חֲבִית שֶׁל מִים - תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיְהֵא זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת דְּבִשׁוֹ וּמַצִּיל מִימָיו שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְכִשְׁיִגִיעַ לְיִשׁוּב - נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי דְּבִשׁוֹ,

למיקט. "לא תגנבו" - על מנת לשלם תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה.

י, טז בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית אחרים, שמא יראה כגנב. וכן היה בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית הגנב, שמא אף הוא יראה כגנב, אלא משרב את שניו ומוציא את טליתו מידו.

גנבים שנקנסו במחירת ועשו תשובה - כלן חייבין להחזיר. עשה אחד מהן תשובה - אין חייב לשלם אלא על חלקו בלבד. אם היה מוציא ונותן לפנייהם - חייב לשלם על הכל. טל דמי פרתך, טול דמי טליתך - אין שומעין לו. באמת נגנבו או אבדו - נותן לו דמיהן.

מסכת בבא קמא פרק אחד עשר

יא, א אין מקבלין פקדונות, לא מן הנשים ולא מן העבדים, ולא מן הקטנים. קבל מן האשה - יחזיר לאשה. מתה - יחזיר לבעלה. קבל מן העבד - יחזיר לעבד. מת - יחזיר לרבו. קבל מן הקטן - עושה לו בהן סגלה. מת - יחזיר לאביו. וכלן, אם אמרו בשעת מיתה - ינתן לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו. הבן שנושא ונותן משל אביו. וכן העבד שנושא ונותן משל רבו - הרי הן של אב, הרי הן של רבו. אם אמרו בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו.

יא, ב האומר 'תנו מאתיים דינר לבית הכנסת', תנו ספר תורה לבית הכנסת - ינתנו לבית הכנסת הרגיל בו. ואם היו שנים והיה רגיל בשתייהן - ינתנו לשתייהן. האומר 'תנו מאתיים דינר לעניים' - ינתנו לעניי אותה העיר. רבי אחא אומר: לעניי כל ישראל. האומר 'תנו שדה פלונית לעניים'. לקט שכחה ופאה - לעניי אותה העיר, 'לעניי עיר פלונית' - לקט שכחה ופאה לעניי עיר אחרת. הבן שהיה אוכל משל אביו וכן שהיה אוכל משל רבו,

קוצץ ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אהבו, ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שפך נהגו.

יא, ג לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה, ואין לוקחין פרות יינות שמנים וסלתות, לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים. אבא שאול אומר: לוקחין מן האשה בחמשה דינרין, כדי שתקח בהן כפה לראשה. גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה, אבל לא דבר מרבה.

יא, ד אין לוקחין, לא שמן במועט, ולא זיתים במועטין, אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לוקחין מן הנשים זיתים בגליל העליון, שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו, ונותן לאשתו ומוכרה. הבן שמוכר בשוק, וכן העבד שמוכר בשוק - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור.

שומר פרות יושב ומוכר וסלו לפניו, יושב ושוקל ותורטני לפניו - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור. אין לוקחין מן הרועין, לא עזין ולא גזיזין ולא תלושין של צמר, אבל לוקחין מהן תפורים - שהתפורים שלהן. ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא בישוב. בכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן. ארבעה וחמשה גזיזין, אבל לא שתי צאן ולא שתי גזיזין. רבי יהודה אומר: לוקחין מהן ביתיות ואין לוקחין מהן מדבריות. כללו של דבר, כל שגונב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור לקח ממנו. וכל שאי אפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו - מתר לקח אותו.

אין שוכרין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות. אין שואלין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות - הן עצמן מתרין להשתמש בהן. וכלים הנמכרים לשם חדשים - אסור להשתמש בהן.

יא,ה אין לוקחין מן הגרדי - לא קוצין,
 ולא עירין, ולא סנקאנין, ולא שיירי
 פקעיות. אבל לוקחין ממנו בגד מגמר שתי
 טווי וארוג. אין לוקחין מן הצבע, לא
 אותות ולא דגמאות, ולא תלושין של צמר.
 אבל לוקחין הימנו צמר צבוע - טווי שתי
 וערב. אין לוקחין מן הסורק, מפני שאינן
 שלו. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו
 שלו. בכל מקום לוקחין ממנו כר מלא
 מוכין, וכסת מלאה מספחות, ולוקחין מן
 הכובס, מוכין מפני שהן שלו. ולא יסרק
 את הבגד לשתי אלא לערבו. ולא יהא
 נותן בבגד יתר משלשה חוטין, ושני חוטין
 העליונין - הרי אלו שלו. אם היה שחור על
 גבי לבן - נוטל את הכל והן שלו. ישעיה
 איש טיראה היה נוהג בחסידות ונוטל את
 הכל. אם עתיד להשוותו, אפלו מותר -
 משוהו לארכו ואין משוהו לרחבו, מה
 שחרש - מוציא במעצד. והנפסק במגרה -
 הרי אלו של בעל הבית. מתחת המקדח
 ומתחת הרהיטני ונגרר במגרה - הרי אלו
 שלו. הנותן עורות לעבד. הקצוצין
 והתלושין - הרי אלו של בעל הבית.
 והיוצא עם שטף המים - הרי אלו שלו.
 החיט ששיר מן החוט פחות ממלא מחט,
 ומטלית פחותה משלש על שלש, והנותן
 עורות לעבדן, כלן אצל בעל הבית - הרי
 אלו של בעל הבית. מסתתי אבנים, מפסקי
 גפנים, מנקפי הגין, מנכשי זרעים, בזמן
 שבעל הבית מקפיד עליהן - אסורים משום
 גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן - מתרין
 משום גזל. השוכר את הפועל לנקף עמו
 בהגין ולומר עמו במזמרות. מקום שנהגו
 להיות שלו - הרי אלו שלו, של בעל הבית
 - הרי אלו של בעל הבית. ואין משנין
 ממנהג המדינה.

בס"ד

0084 845769684

עצרתו אמונה בזו מין טור?

וא, מיטן אויבערשטנ'ס הילף!

סיונט אויך אויף עס צו
באקומען וועבנטליך
אויף די פאסט

וועטן אירע טעקסט:

718-387-2691

אמע"ל צו:

subscribe@kerenhadfusa.org

<p>7</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כה</p> <p>28</p>	<p>תקופה ומקום 12:00</p> <p>עלות השחר _____ 5:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 7:27 בבלי: בבא מציעא לט • ירושלמי: ערובין כד • תוספתא: בבא קמא ה ב"ך: שופטים ט-ח • רמב"ם: ערכים וחומים ד</p>
<p>8</p> <p>שני Monday</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>יום כפור קטן</p> <p>עלות השחר _____ 5:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 7:28 בבלי: בבא מציעא מ • ירושלמי: ערובין כה • תוספתא: בבא קמא ו ב"ך: שופטים ט-ז • רמב"ם: ערכים וחומים ה</p>
<p>9</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>ראש חודש ניסן Rosh Chodesh Nissan</p> <p>עלות השחר _____ 5:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 שקיעה _____ 7:29 בבלי: בבא מציעא מא • ירושלמי: ערובין כו • תוספתא: בבא קמא ז ב"ך: שופטים יא-יב • רמב"ם: ערכים וחומים ו</p>
<p>10</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>עלות השחר _____ 5:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 שקיעה _____ 7:30 בבלי: בבא מציעא מב • ירושלמי: ערובין כז • תוספתא: בבא קמא ח ב"ך: שופטים יג-יד • רמב"ם: ערכים וחומים ז</p>
<p>11</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>עלות השחר _____ 5:10 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:31 בבלי: בבא מציעא מג • ירושלמי: ערובין כח • תוספתא: בבא קמא ט ב"ך: שופטים טו-טז • רמב"ם: ערכים וחומים ח</p>
<p>12</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:14 הדלקת הנרות</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>עלות השחר _____ 5:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:20 שקיעה _____ 7:32 בבלי: בבא מציעא מד • ירושלמי: ערובין כט • תוספתא: בבא קמא י ב"ך: שופטים יז-יח • רמב"ם: כלאים א</p>
<p>13</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:46 זמן מוצש"ק</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>תזריע</p> <p>עלות השחר _____ 5:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:20 שקיעה _____ 7:33 בבלי: בבא מציעא מה • ירושלמי: ערובין ל • תוספתא: בבא קמא יא ב"ך: שופטים יט-כ • רמב"ם: כלאים ב</p>

תאות נאוף גייט נישט אָוועק פון אַ מענטש, נאר אויב ער היט זיך די אויגן
 און די מחשבה.

(ספר המדות אות נאוף סימן ט')